

**Yritysrakenteen muokkaus sukupolvenvaihdoksen yhteydessä. Case
Viipurilainen kotileipomo Oy**

Biotalous opinnäytetyö
Biotalous liiketoiminnan kehittäminen, Hämeenlinna
kevät 2022
Lauri Hirvonen

Biotalous liiketoiminnan kehittäminen

Tekijä Lauri Hirvonen

Työn nimi Yritysrakenteen muokkaus sukupolvenvaihdoksen yhteydessä. Case Viipurilaisen kotileipomo Oy

Ohjaaja Pasi Käkelä

Tiivistelmä

Vuosi 2022

Entistä suurempi osa Suomen pienistä ja keskisuurista yrityksistä pohtii perheyrietyksen sisällä sukupolvenvaihdosta. Jokaiselle yritykselle, joka harkitsee, suunnittelee tai toteuttaa muutoksen, on tapahtuma ainutlaatuinen. Onnistunut sukupolvenvaihdos vaikuttaa myös laajemminkin yrityksen sidosryhmiin, kuten henkilöstöön ja yhteistyökumppaneihin.

Työ tutkii suomalaisen pk-yrityksen Viipurilaisen Kotileipomo Oy:n mahdollisuuksia muuttaa yhtiörakennetta sukupolvenvaihdoksen yhteydessä, jossa toinen yhtiö hallitsee kiinteistöä ja toinen yhtiö liiketoimintaa eli leipomoa ja kahvila-konditoriaa sekä millä tavoilla isän omistamat osakkeet voidaan jatkajille siirtää. Yhtiönrakenteen muokkaukseen on valittu kokonaisjakautuminen, holdingyhtiö ja konsernirakenne. Sukupolvenvaihdoksessa käsitellään suoraa kauppaa, sukupolvenvaihdoshuojennusta sekä lahjaa ja lahjanluonteista kauppaa.

Teorian keruussa on käytetty yritysten sukupolvenvaihdoksiin ja yritysmuotoihin liittyvää kirjallisuutta sekä verotuksen lakeja ja säädöksiä. Tutkimusosion laskelmilla on kartoitettu kustannuksia luopujalle ja luovutuksen saajalle sekä haastateltu muun muassa yhtiön tilintarkastajaa ja rahoittajan edustajaa.

Osakkeiden lahjoitus on edullisin tapa antaa jatkajille osakkeet. Lahjanluonteinen kauppa sukupolvenvaihtosäännöksen huojennuksia hyväksikäyttäen on toiseksi edullisin tapa ja suositeltava, jos isä haluaa itsellensä rahaa omistuksestansa. Yrityksen jakaminen kiinteistöön ja liiketoimintaan ei onnistuisi vielä muutamaan vuoteen muun muassa yrityksen saamien ELY-keskuksen tukien johdosta sekä yrityksen taseessa olevat vastuut muuttavat yrityksen rahoitusaseman epäedulliseksi.

Jokainen sukupolvenvaihdos on erilainen, joten sukupolvenvaihdosta suunnittelevan yrityksen pitää tehdä suunnitelma omista lähtökohdistansa ja mielellään ammattilaisen toimesta. Työtä voi hyödyntää suomalaisessa pk-yrityksessä, missä on pohdittu sukupolvenvaihdosta ja halutaan kerätä tietoa suunnitteluvaiheeseen ja toteutuksen tueksi.

Avainsanat Sukupolvenvaihdos, verohuojennus, verotus

Sivut 77 sivua ja liitteitä 10 sivua

Name of Degree Programme	Abstract
Author Lauri Hirvonen	Year 2022
Subject Changing the corporate structure in connection with generational change. Case Viipurilainen kotileipomo Ltd	
Supervisors Pasi Käkelä	

Even larger group of Finnish small and medium-sized company's are considering a generational change within a family business. For any business that is considering, planning or implementing this kind of change, the event is unique. Successful generational change also affects the company's stakeholders extensively, such as personnel and partners.

The work examines the possibilities of the Finnish SME company Viipurilainen Kotileipomo Oy to change its corporate structure in connection with a generation change where one company owns real estate and other business, such as a bakery and café- confectionery and the way the father's shares can be transferred. The overall distribution, holding company and group structure have been chosen for the company structure. The generational change deals with direct trade, generational change relief, gift and part as a trade and part as a gift.

The theory has been compiled using literature related to corporate generational change and corporate forms, as well as tax laws and regulations. The calculations in the research section have mapped the costs to the transferor and the transferee. Interview section has been interviewed the company's auditor and the financier's representative, among others.

Donating shares is the cheapest way to give shares to successors. A gift- type trade, taking advantage of the generational relief, is the second most advantageous way and is recommended if the father wants money for himself from his possession. The division of the company into real estate and business would not be possible for a few years because it has received subsidies from the ELY- center and the liabilities in the company's balance sheet make the company's financial position unfavorable.

Every generational change is different, so a company planning a generational change must make the plan from its own starting point and preferably by a professional. The work can be utilized in a Finnish small and middle size company's where generational change has been considered and it is desired to collect information for the design phase and to support implementation.

Keywords generation change, taxation, tax relief
Pages 77 pages and appendices 10 pages

Sisälllys

1	Johdanto.....	1
1.1	Viipurilainen kotileipomo Oy.....	2
1.2	Nykytilanne ja opinnäytetyön tavoite	2
1.3	Tutkimuskysymykset	4
1.4	Tutkimusmenetelmät	4
1.5	Käsitteistö	5
2	Yritysjärjestelyt: miksi niitä tehdään?.....	6
2.1	Jakautuminen	7
2.1.1	Liiketoimintasiirto.....	8
2.1.2	Osakeanti	9
2.1.3	Eri osakesarjat.....	11
2.1.4	Yhtiö lunastaa tai hankkii omia osakkeita yhtiömieheltä.....	12
2.2	Osakassopimus, testamentti ja avioehto	13
2.3	ELY- keskus, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja pankkilainan lisätakaus Eir.....	15
2.4	Ladec- Lahden seudun Kehitys	16
3	Sukupolvenvaihdos	17
3.1	Valtakunnallinen omistajanvaihdosbarometri-tutkimus	19
3.2	Käyvän arvon määrittely sukupolvenvaihdoksessa.....	20
3.2.1	Lahjanluonteinen kauppa	22
3.2.2	Lahja.....	23
3.2.3	Lahjakirja ja lahjaveroilmoitus.....	23
3.3	Osakkeiden verotus	24
3.3.1	Verotus luopujan ja luovutuksen saajan kohdalla.....	27
3.3.2	Veronkierto.....	27
3.3.3	Ennakkoratkaisu verottajalta.....	28
4	Kokonaisjakautuminen	29
4.1	Jakautumissuunnitelma.....	31

5	Holdingsyhtiö.....	34
6	Konserni	35
6.1	Konsernitilinpäätös.....	36
6.2	Konsernituki.....	37
6.3	Konserniavustus	37
6.4	Konsernin verotus.....	39
6.5	Siirtohinnoittelu.....	39
6.5.1	Siirtohinnoitteludokumentointi.....	40
7	CASE Viipurilainen Kotileipomo Oy.....	40
7.1	Miten valmistaudun sukupolvenvaihdokseen yrityksessä	41
7.2	Arvonmäärittäminen	42
7.3	Sukupolvenvaihdos huojennussääntö lahjanluontoisessa kaupassa	43
7.3.1	Lahjanluonteinen kauppa – täysi lahjaverohuojennus.....	46
7.3.2	Lahjanluonteinen kauppa – osittainen lahjaverohuojennus.....	47
7.3.3	Lahjalla luovutus	49
7.4	Suora kauppa - osakkeiden myyminen yhtiölle.....	50
7.4.1	Osakkeiden kauppa pojille	52
7.4.2	Osakkeiden kauppa pojille sukulaisalennuksella.....	52
7.5	Yhteenveto osakesiirroista	53
7.6	Holdingsyhtiöstä sijoitusyhtiö.....	55
7.7	Omistajien osakassopimus, testamentti ja avioehto	56
7.8	Yhtiörakenteen muutos.....	57
7.9	Haastattelut	58
7.9.1	Kirjanpitäjä.....	59
7.9.2	Tilintarkastaja	59
7.9.3	Yrittäjä, joka on tehnyt jakautumisen omista lähtökohdistaan	61
7.9.4	Yrityksen rahoituksen edustaja	63
7.10	Kestävä kehitys	64
8	Johtopäätökset.....	65
	Lähteet	70

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1. Sukupolvenvaihdoksen ABC (Advance Team, n. d.).....	23
Taulukko 1. Täysi lahjaverohuojennus. Osakkeiden kauppa 75 % arvosta ja 25 % lahjoituksena osakkeiden arvosta.....	46
Taulukko 2. Täysi lahajverohuojennus. Osakkeiden kauppa 51 % arvosta ja 49 % lahjoituksena osakkeiden arvosta.....	46
Taulukko 3. Osittainen lahjaverohuojennus. Osakkeiden kauppa 45 % arvosta ja 55 % lahjoituksena osakkeiden arvosta.....	47
Taulukko 4. Lahjaveron määrä spv-arvoa hyväksikäyttäen. Osakkeiden kauppa 45 % arvosta ja 55 % lahjoituksena osakkeiden arvosta.	48
Taulukko 5. Lahjaveron määrä spv-arvoa hyväksikäyttäen. Osakkeiden kauppa 30 % arvosta ja 70 % lahjoituksena osakkeiden arvosta sekä lahjaveron määrä vähintään 850 €.....	49
Taulukko 6. Lopullinen lahjaveron määrä spv-arvolla. Osakkeiden kauppa 30 % arvosta ja 75 % lahjoituksena osakkeiden arvosta.	49
Taulukko 7. Kaikkien osakkeiden lahjoitus jatkajille.	50
Taulukko 8. Isän osakkeiden myyminen yhtiölle.	52
Taulukko 9. Osakkeiden kauppa pojille.	52
Taulukko 10. Osakkeiden kauppa pojille sukulaisalennuksella.	53
Taulukko 11. Yhteenveto osakesiirroista.	54

Liitteet

Liite 1	Kirjanpitäjä ja tilintarkastaja
Liite 2	Rahoituksen edustaja
Liite 3	Yrittäjä joka on tehnyt yritykseensä muutoksia omasta lähtökohdasta

1 Johdanto

Sukupolvenvaihdoksen yhteydessä on aina hyvä tarkastella yrityksen sen hetken tilannetta myös yritysrakenteen kautta, sillä yritysrakenteen muokkauksella voi olla ennen sukupolvenvaihdoksen tekemistä positiivinen vaikutus lopputulokseen. Perheyritysten liiton sivuilla on lisäksi sanottu, että perinteikkäät perheyritykset ovat olemassa, koska niiden sukupolvenvaihdokset ovat onnistuneet. Niihin on uhrattu aikaa ja suunnittelua, sillä sukupolvenvaihdos on perheyritykselle haaste ja mahdollisuus. Omistajavaihdosbarometrin (2018) mukaan yli 20 henkilöä työllistävistä yrityksistä melkein puolet eli 40 % suunnittelee sukupolvenvaihdosta (perheyritysten liitto, n.d.). Tämä on siis erittäin suuri osuus Suomen keskisuurista yrityksistä.

Jokainen sukupolvenvaihdos on erilainen ja voidaan todeta, että onnistunut sukupolvenvaihdos on sellainen, kun perhe ja yritys voivat muutoksen jälkeen hyvin. Tästä syystä rehellinen keskustelu luopujan ja jatkajan toiveista ovat tärkeitä, sillä velvollisuuden tunnosta jatkava yrittäjä harvoin menestyy. Mahdollisimman alkuvaiheessa olisi siis hyvä aloittaa keskustelu mahdollisten jatkajien kanssa yritystoiminnan jatkamisesta, jotta heidän mahdollinen opiskelu tai työkokemus voisi olla hyödyksi heille ja yritykselle tulevaisuudessa (perheyritysten liitto, n.d.).

Sukupolvenvaihdokseen on olemassa monta erilaista tapaa toteuttaa muutos. Usein on mietittävä, millä omistusosuuksilla töitä jatketaan, onko tarvetta lisärahoitukselle, mitä veroseuraamuksia mahdollisesti syntyy sekä miten asioista viestitään sidosryhmille. Mikäli asia ei ole luopujalle ja jatkajalle tuttua, niin asioihin kannattaa perehtyä ja käyttää suunnitteluun sekä toteutukseen tahoja, joka tuntee olemassa olevan lainsäädännön ja erilaiset tavat toteuttaa muutos.

Sukupolvenvaihdokseen on mahdollista saada erilaisia huojennuksia muun muassa luovutusvoittoveroihin ja itse sukupolvenvaihdokseen. Näiden asioiden tutkiminen ja tietäminen tuo usein myös rahanarvoista etua lopullista suunnitelmaa toteuttaessa.

Ei siis ole yhdentekevää miten yrityksen jatkuvuutta ja tulevaisuutta suunnitellaan. Tämäkin prosessi voi vaatia aikaa ja sulattelua, mutta onneksi yritysten sukupolvenvaihdokseen erikoistuneita tahoja on useita sekä muun muassa Perheyrittäjien liitto auttaa näissä asioissa.

1.1 Viipurilainen kotileipomo Oy

Yrityksen historia alkoi Viipurista vuonna 1924, josta se vuonna 1940 siirtyi sodan jaloista Lahteen, muuttaen tällöin nimensä Viipurilaiseksi kotileipomoksi. Yritys on ollut vuodesta 1996 Ylä-Hemmilän perheen omistuksessa. Nykyisin leipomon tuotantotilat sekä sen yhteydessä toimiva myymälä ja kahvila sijaitsevat Asikkalan Vääksyssä. Nämä rakennukset valmistuivat vuonna 2014 ja niitä on laajennettu vuonna 2020. Viipurilaisessa Kotileipomossa on töissä oman perheen lisäksi nelisenkymmentä työntekijää. Leipä leivotaan aina myllytuoreista paikallisista jauhoista. (kasvuahameessa, 2019)

Vuonna 2016 Viipurilainen Kotileipomo sai Vuoden Elintarvike -palkinnon uudella täysjyväkaurasta tehdyllä Puhti-kaurajauheella. Tämä oli startti uudentyyppisille, kaurapohjaisille lifestyle-tuotteille, joiden tähtäin on alusta asti ollut kansainvälisillä markkinoilla. Näitä tuotteita varten luotiin uusi Oatlaws -kaurabrändi, joka voitti kultaa vuoden 2019 alussa Lontoossa järjestetyssä, arvostetussa World Food Innovation -kilpailussa (kasvuahameessa, 2019.)

1.2 Nykytilanne ja opinnäytetyön tavoite

Yrityksen liiketoimintaan on tehty paljon suuria investointeja, kun ottaa huomioon yrityksen mittakaavan. Kahvila-konditorian ja leipomon toimintaa varten rakennettiin uudet toimitilat 2014. Tämän jälkeen leipomon, pakkaamon ja varaston osa-alueille on tehty investointeja kapasiteetin kasvattamiseksi 2019. Yrityksellä on ollut nykyinen yhtiörakenne vuodesta 2014 lähtien ja yrityksessä on nyt omistajien toimesta halukkuutta miettiä yrityksen elinkelpoisuutta ja tulevaisuutta yhtiörakenteen muutoksen kautta. Omistajilla on jollain aikavälillä mahdollisesti tahto eriyttää yhtiö kahdeksi yhtiöksi. Toisen yhtiön omistuksessa olisi kiinteistö ja toisessa olisi liiketoiminta. Näin mahdolliset yrityskaupat ja muut järjestelyt ovat helpompi toteuttaa ja

alkuperäiselle omistajistolle jäisi sijoituskiinteistö, jolloin olisi mahdollisesti helpompi jatkokehittää tästä yhtiöstä itsellensä sijoitusyhtiö.

Sukupolvenvaihdossuunnitelmaa yhtiössä on toteutettu jo aikaisemmin, kun perheenjäseniä on tullut omistajiksi 2000-luvulla. Viimeisimpänä isä on luovuttanut omistustansa vuonna 2019. Tällä hetkellä yrityksessä on mukana kaikki neljä veljestä tasaosuuksin (yht. 80 %). Isä omistaa yrityksestä vielä 20 %. Varhaisessa vaiheessa tehdyt siirrot uudelle sukupolvelle on erittäin hyvä tapa, koska näin uudet yrittäjät ajetaan sisään sitouttamalla ja he saavat tietoa sekä taitoa yrityksen ja henkilökunnan johtamisesta. On myös toivottavaa, että tuleva sukupolvi tuo uusia ajatuksia yritystoimintaan. Muutos lisää uskottavuutta ja luotettavuutta yrityksen tulevaisuuteen eri sidosryhmissä, kuten tavarantoimittajissa ja rahoittajissa, kun he tietävät, että yritys on varhaisessa vaiheessa asiassa liikenteessä.

Opinnäytetyössä tarkastellaan sukupolvenvaihdoksen mahdollisuuksia yleisellä tasolla yksityisen osakeyhtiön näkökulmasta perheen sisällä luopujien elinaikana. Lisäksi kuvataan kolmen eri yritysmuodon tunnusomaisia piirteitä. Annetaan yrittäjille tietoa heidän päätöksensä tueksi. Osittaisjakautumista substanssikaupasta, liiketoimintasiirrosta, kaupasta, osakevaihdosta, ennakkoperinnöstä ja sulautumista ei tässä työssä käsitellä. Osakeannista kerrotaan, koska halutaan yrityksen omistajien tietävän tästä vaihtoehdosta sukupolvenvaihdon välineenä. Tähän asiaan ei tässä työssä oteta syvemmin kantaa.

Opinnäytetyössä halutaan pitäytyä suomalaisessa lainsäädännössä ja suomalaisissa esimerkeissä, koska case-yritys on suomalainen pk-yritys. Näköpiirissä ei ole vielä kansainvälistyminen. Mikäli konsernista, holding-yhtiöstä ja kokonaisjakautumisesta yritys laajentaisi liiketoimintaansa Suomen rajojen ulkopuolelle, tulisi tarkasteltavaksi ottaa kansainvälisiä säädöksiä ja asioita silloin uudesta näkökulmasta. Työssä ei oteta kantaa millä tavalla yhtiössä pitäisi toimenpiteet suorittaa, olisiko järkevää tehdä nykyiseen yhtiörakenteeseen muutoksia ja millä osuuksilla mahdollisesti loput isän osakkeet tulisi jakaa.

1.3 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymyksinä työssä ovat seuraavat kysymykset:

- Miten valmistautua sukupolvenvaihdokseen pk- yrityksessä?
- Onko nykyinen yhtiömuoto rakenteeltaan järkevä yritykselle vai olisiko viisaampaa jakaa nykyistä liiketoimintaa toisenlaiseen yhtiörakenteeseen (kokonaisjakautuminen kahteen eri yritykseen, holdingyhtiö ja konsernirakenne)?
- Miten tulevaisuudessa voidaan turvata esim. ELY-keskuksen avustukset ja rahoituksen saanti investointeihin eri yhtiömuodoissa?

Advance Team:n julkistamassa oppaassa Opas yritysjärjestelyihin sanotaan seuraavaa: ”Muista aina ensin selvittää soveltuuko jakautuminen juuri sinun yrityksesi tilanteeseen, ennen kuin lähdet toteuttamaan sitä. Suunnitelma voi osoittaa, ettei jakautumisella saavuteta haluttua lopputulosta” (Advance Team, n. d. -b). Edellä mainituista syistä tämä työ on saanut alkunsa.

1.4 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista eli laadullista tapaa. Tapana se kertoo mikä tai mitkä tavat ovat hyviä tai parempia kuin toiset, mutta ei kerro mikä on lopullinen johtopäätös tai suositeltava tapa. Kuten tässä työssä otetaan esiin eri mahdollisuudet, mutta ei oteta kantaa millä tavalla case yrityksen kannattaa sukupolvenvaihdos tai yritysrakenteen muokkaus tehdä. Työssä sivutaan myös kvalitatiivista tutkimusta, kun yrityksen osakkeelle lasketaan käypäarvo sekä eri luovutustapoja käyttäen lasketaan luovutuksen saajan kustannukset ja mahdolliset veroseuraamukset.

Sukupolvenvaihdos on usein alulle paneva voima myös yrityksen olemassa olevan yritysrakenteen tarkasteluun. Työssä käsitellään ja työn alkuvaiheessa kartoitettavia eri yritysmuotoja ja miten yrityksen olisi mahdollista tehdä sisäisiä yritysjärjestelyjä ennen tai jälkeen sukupolvenvaihdoksen. Kuten yllä on kerrottu aikaisemmin, lähempään tarkasteluun otettiin konsernirakenne, holding-yhtiö ja mitä kokonaisjakautuminen tarkoittaa. Näiden osalta aloitettiin tutustuminen teorian kautta yritysmuotojen tyypillisimpiin piirteisiin, rajaten kuitenkin muun muassa kirjanpidolliset

asiat pois. Teoriaosuuteen on käytetty ajantasaisia lakeja ja säädöksiä sekä kirjallisuutta. Mahdollisiin yritysjärjestelyihin case yrityksen kohdalla, piti tutustua lisäksi yrityksen viimeisimpiin tasekirjoihin. Näistä tilinpäätösdokumenteista saatiin selville yrityksen saamat avustukset, tilinpäätöstiedot sekä tietysti tärkeässä asemassa oli puheyhteys yrittäjiin eli työn tilaajaan. Heiltä saatiin arvokasta historiallista tietoa yrityksen aikaisemmista järjestelyistä.

Sukupolvenvaihdoksen teoriaosuuteen löytyy useita eri kirjallisia lähteitä sekä erilaisten toimijoiden internetsivuilla on aiheesta lyhyitä markkinatarkoituksiin tehtyjä esittelyitä. Ajantasaisin tieto sukupolvenvaihdoksen lainsäädännöllisiin asioihin löytyy muun muassa verottajan internetsivuilta. Laskettaessa sukupolvenvaihdoksesta koituvia rahallisia seuraamuksia luopujalle ja luovutuksen saajille, niin osakkeen arvonnäilyksessä on käytetty yrityksen viimeisimpiä tilintarkastajan tarkastamia tilinpäätöksiä.

Sukupolvenvaihdokseen, case yrityksen tilinpäätöksiin ja yritysmuotoihin syvennyttiin alkuvuonna 2022. Tutkimuksessa on käytetty myös teemahaastattelua, jonka puitteissa on haastateltu yrityksen lähellä olevia henkilöitä sekä yhtä yrittäjää, joka on muokannut omistuksiaan omista lähtökohdistaan. Teemahaastattelut ajoittuivat helmikuulle ja maaliskuun alkuun 2022. Lopullinen viimeistely työlle tehtiin huhtikuussa 2022, jolloin tutkimuksen teoriaosuus, päätelmät sekä lopullinen ulkoasu olivat valmiina.

1.5 Käsitteistö

ArVL = Laki varojen arvostamisesta verotuksessa

Apportti = Muuta omaisuutta kuin rahasijoitusta

EVL = Laki elinkeinotulon verottamisesta

KHO = Korkein hallinto-oikeus

KVL = Keskusverolautakunta

PerVL = Perintöverolaki ja lahjaverolaki

TVL = Tuloverolaki

Oy = Osakeyhtiö

OYL = Osakeyhtiölaki

SPV – arvo = sukupolvenvaihdosarvo

VML = Laki verotusmenettelystä

VSVL = Varainsiirtoverolaki

2 Yritysjärjestelyt: miksi niitä tehdään?

Valmistautuminen yrityksen muutokseen vaatii paljon tietoa ja asioiden huomioonottamista. Lisäksi on hyvä varmistua, että noudatetaan muutostilanteen lainsäädäntöä ja verotuskäytäntöjä. Yritysjärjestelyillä haetaan yritystoimintaan uutta toimintamuotoa, jotta mahdollinen yritysjärjestely tai sukupolvenvaihdos olisi helpompi toteuttaa. Eri yritysmuodoilla on omia lainalaisuuksia, joista halutaan hyötyvänvälittömästi tai niistä katsotaan olevan hyötyä tulevaisuudessa. Usein yritysjärjestelyitä tehdään muun muassa sukupolvenvaihdosten yhteydessä, ne voidaan myöskin aloittaa, kun halutaan järjestellä omistuksia uudelleen tai siirtää nykyisen yrityksen toimintoja, kuten markkinointia, myyntiä tai taloushallintoa, selkeämmin toisen yrityksen hoidettavaksi. Osakeyhtiössä voidaan lisäksi haluta riskinhallinnallisista syistä jakaa nykyisiä toimintoja eri yhtiöihin, koska osakeyhtiön vastuu rajoittuu osakepääoman määrään (Advance Team, n. d. -a.) Yksi jakautumisen tapa on konsernin perustaminen, jossa emoyhtiönä voi olla vaikka holdingyhtiö ja tällä yhtiöllä on useita eri toimintoja harjoittavia tytäryhtiöitä.

Advance Team:n Opas yritysjärjestelyissä – teoksen mukaan siihen kuuluvat jakautuminen, liiketoimintasiirto ja osakeanti. Edellä mainittujen asioiden lisäksi on olemassa muitakin

yrittäjärjestelyyn liittyviä järjestelyjä, mutta ne eivät kosketa Viipurilaisen Kotileipomo Oy:ta eikä niitä näin ollen käsitellä tässä työssä.

2.1 Jakautuminen

Jakautuminen voi olla usein käytännöllisin toimenpide, kun omistajavaihdoksen kohteena olevaan yhtiöön on kertynyt varallisuutta, jota ei tarvita liiketoiminnan harjoittamiseen tai kertynyt varallisuus halutaan siirtää omistajien ”omaan” käyttöön. Kohdassa Yrittäjärjestelyt; miksi niitä tehdään? on mainittu riskienhallinnalliset syyt. Verottaja ei tulkitse omistajanvaihdostilanteessa jakautumista veronkiertona, koska sille on olemassa perustellut syyt, mikäli ei muuta aiheutta ilmene. Jakautumista käytetään usein apuna myös silloin, kun halutaan suunnitella sukupolvenvaihdosta, liiketoiminnan yhden osa-alueen myyntiä tai jos yhden osa-alueen kehittäminen on tullut ajankohtaiseksi. Jakautumisen punaisena lankana sukupolvenvaihdoksissa on keventää olemassa olevan yhtiön taserakennetta, jotta perillisten on mahdollista liittyä edullisemmin yritykseen osakekaupoilla ja muilla osakesiirroilla.

Jakautumista käsitellään muun muassa EVL:ssä ja OYL:ssä sekä OKL:ssä eli osuuskuntalaissa. Kuitenkaan OKL:ää ei käsitellä tässä työssä, koska Viipurilainen on osakeyhtiö. Seuraaksi muutama esimerkki siitä, mitä pitää ottaa huomioon jakautumisessa. EVL:n mukaan rahaa saa antaa enintään 10% vastikkeena annettavan osakkeiden nimellisarvosta, kun taas OYL:ssä ei ole rajoituksia ja vastikkeena voi olla muutakin kuin rahaa tai osakkeita. EVL:ssä omistussuhteiden tulee säilyä muuttumattomina, kun taas OYL:ssä ei vastaavaa rajoitetta ole. EVL:ssä liiketoimintakokonaisuuksien pitää pystyä itsenäiseen toimintaan, kun taas OYL:ssä ei ole tällaista vaatimusta. EVL:n ja OYL:n mukaan pitää olla tasejatkuvuutta eli yrityksen taseen kirjapidollinen tilinavaus perustuu edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen. On siis tarkkaan tiedettävä, että jakautuminen on tehty oikein lainsäädännön mukaisesti, jotta se ei aiheuta veroseuraamuksia yhtiölle ja osakkeenomistajille. (vero. 2021 -d) Eräs taho, joka tekee työnsä yrittäjärjestelyjä on maininnut seuraavaa: ”Kun rahaa ei järjestelyssä liiku ollenkaan, niin jakautuminen ei lisäksi aiheuta veroriskiä” (Advance Team, n.d. -a).

Jakautuminen on hyvin säädeltyä eli jakautumisesta on säädetty osakeyhtiölaissa (OYL 21.7.2006/624) ja elinkeinoverolaissa (EVL 24.6.1968/360) ja kirjanpitolaisissa (30.12.1997/1336). Lisäksi on oikeustapauksia aiheesta ja verohallinnon sekä kirjanpitolautakunnan ohjeistuksia, jotta jakautuminen sujuisi hyvin. Suunnittelu on hyvä aloittaa mahdollisimman ajoissa sekä noudattaa sen hetken lainsäädäntöä ja verotuskäytäntöä.

Osakeyhtiö voi EVL 52 c §: n mukaan jakautua seuraavasti (finlex, 2006. -d):

- kokonaan vähintään kahdeksi perustettavaksi yhtiöksi
- kokonaan vähintään kahteen toimivaan yhtiöön
- kokonaan esimerkiksi yhteen perustettavaan ja yhteen toimivaan yhtiöön
- osittain yhteen toimivaan yhtiöön
- osittain esimerkiksi yhteen perustettavaan ja yhteen toimivaan yhtiöön

2.1.1 Liiketoimintasiirto

EVL 52 §:n mukaan liiketoimintasiirrolla tarkoitetaan järjestelyä, jossa osakeyhtiö luovuttaa kaikki yhteen tai useampaan liiketoimintakokonaisuuteensa kohdistuvat varat ja velat sekä liiketoimintaan liittyvät varaukset uusiin yhtiöihin (edilex, 2007). Liiketoimintasiirron lopputuloksena olemassa oleva omaisuus on siirretty toiseen yhtiöön, joka jatkaa siirtynyttä toimintaa. Yhtiö, johon varat ja velat siirtyvät, voi olla olemassa oleva tai uusi perustettava. Siirron voi suorittaa, kun vastaanottava yritys on perustettuna, joten järjestelyn voi tehdä aika nopeallakin aikataululla. Vastikkeena saadaan vastaanottavan yhtiön osakkeita tarkoittaen, että vastaanottava yhtiö suuntaa siirtävälle yhtiölle annin, joka maksetaan omaisuudesta muodostuvalla apportilla.

Liiketoiminnan siirron yhteydessä uuteen yhtiöön tapahtuu myös henkilöstön, varojen ja velkojen siirto sekä uuteen yhtiöön siirtyvien toimintojen sopimukset. Velkojilta pitää saada tällaiseen siirtoon suostumus, koska velkojen myöntöhetkellä tehty päätös velan antajan toimesta yhtiön tilaa koskien voi liiketoimintasiirron jälkeen olla erilainen. Tilintarkastaja voi toimia riippumattomana arvioijana omaisuuden arvosta. Kirjanpidossa noudatetaan jatkuvuusperiaatetta

ja tasejatkuvuutta. Jatkuvuus tarkoittaa, että veroseuraamuksia ei muodostu vaikka tase-eriä siirretään yrityksestä toiseen, mikäli toteutus tapahtuu EVL 52 d §:n mukaan (edilex, 2007.)

Sukupolvenvaihdokseen tämä soveltuu seuraavasti. Kun liiketoimintasiirrolla muodostettu yhtiö myydään edelleen, hyödynnetään usein käyttöomaisuusosakkeisiin liittyvää verovapaushuojennusta. Huojennuksen täytyäkseen pitää liiketoiminnan aloittamisesta ollut kulunut vähintään vuosi ja omistusosuuden olla minimissään 10 % (Advance Team, n. d. -b.) Kuten kaikkiin järjestelyihin, myös tähän on hyvä saada verottajalta etukäteen sitova ennakkopäätös.

Kohdassa kokonaisjakautuminen on mainittu, että jäljelle jäävän osan pitää muodostaa itsenäisesti toimeentulevan yksikön (Advance Team, n. d. -b.) Hallinnon jättäminen kiinteistön kanssa on joskus riittänyt. Mikäli Viipurilaisen kotileipomo Oy:n tahtona olisi tulevaisuudessa esim. hallinnon jättäminen jossakin laajuudessa samaan yhtiöön kuin kiinteistö, niin tämä vaihtoehto olisi silloin hyvä käydä läpi. Tästä syystä liiketoimintasiirtoon ei tässä työssä oteta enempää kantaa.

2.1.2 Osakeanti

Osakeannilla voidaan muokata olemassa olevia omistusosuuksia. Osakeanti voidaan tehdä jo olemassa olevalle omistajalle, mikä samalla mahdollisesti dilutoi muiden osakkeen omistajien omistusta. Tämä voi olla yksi esimerkki sukupolvenvaihdosta suunniteltaessa, kun siihen lisätään jo mahdollisesti jälkipolven omistusta yhtiössä pienentäen luopujan omistusta. Mikäli järjestely tehdään osittain tai kokonaan vastiketta vastaan, luopuja voi tehdä tietynlaisen maksuohjelman takaisinmaksusta, jos jatkajalla on rahoittaminen haasteellista. Osakeanneissa (maksuton tai maksullinen) yhtiö luovuttaa hallussaan olevia osakkeita tai yhtiö antaa uusia osakkeita (Patentti ja rekisterihallitus, 2017). Maksuton osakeanti eroaa maksullisesta vain muutamassa kohdassa. Päätöksen tekee yhtiön hallitus yhtiökokouksen valtuuttamana tai pidetään erillinen yhtiökokous. Yhtiökokouksessa on mahdollista päättää millaisesta osakeannista tahansa (maksullinen tai maksuton). Jos poiketaan osakkeiden etuoikeudesta (suunnattu anti), niin tämä asiaa pitää perustella erityisen painavalla taloudellisella syyllä (minilex, n. d.). Uusien annettujen osakkeiden antamisen jälkeen tehdään ilmoitus kaupparekisteriin ja rekisteröidään osakeantipäätös ja uudet

osakkeet (Patentti ja rekisterihallitus, 2017.) Heti kun osakkeet ovat rekisteröity, ne oikeuttavat osakkeenomistajan oikeuksiin.

Maksullisessa osakeannissa lähtökohtaisesti korotetaan osakkeiden merkintähinnalla osakepääomaa. Yhtiöllä on kuitenkin harkinnan mukaan mahdollisuus sijoittaa maksu kokonaan tai osittain vapaan pääoman rahastoon. Mikäli osakkeilla on nimellisarvo, niin osakepääomaa pitää aina korottaa vähintään uusien osakkeiden nimellisarvon määrällä. Hakemuksen patentti- ja rekisterihallitukseen allekirjoittaa hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja. Hallituksen varsinainen jäsen tai toimitusjohtaja voi valtuuttaa ulkopuolisen tekemään ilmoituksen, mutta prokura ei riitä allekirjoittajaksi, kuten maksuttomassakin annissa. (Patentti ja rekisterihallitus, 2017)

Maksullisessa osakeannissa osakkeelle määritellään sen käypä arvo ja arvioitsijana voi käyttää ulkopuolista arvioijaa. Osakassopimuksessa voi löytyä myös määräys, miten niitä arvostetaan eri tilanteissa. Merkintähinnasta pitää olla tilintarkastajan todistus tai muu luotettava selvitys, kun uusien osakkeiden rekisteröintiä tehdään (Patentti ja rekisterihallitus, 2018.)

Maksullinen osakeanti pitää ilmoittaa viimeistään kuukauden kuluttua päätöksestä ja osakkeita voidaan tilanteen mukaan antaa vähemmän kuin päätöksessä, mutta tämä pitää rekisteröidä. Uudet osakkeet ja osakepääoman korotus pitää rekisteröidä ilman suurempia viivytyksiä, kun tiedetään että osakkeet ovat maksettu ja mahdolliset lisäehdot täytetty. Takarajana rekisteröitymistä pidetään viittä vuotta osakeantipäätöksestä, muuten osakkeiden antaminen raukeaa, mikäli osakeantipäätöksessä ei ole muuta mainittu. Usein osakeantipäätöksestä ilmoittaminen ja uusien osakkeiden rekisteröinti tapahtuvat samaan aikaan. (Patentti ja rekisterihallitus, 2018) Ilmoitus tehdään PRH:n internetsivuilla ja verohallinnon yhteisessä YTI-palvelussa. Ajantaiset ohjeet, hinnasto ja lomakkeet löytyvät sähköiseltä sivulta www.prh.fi. (Patentti ja rekisterihallitus, 2017 ja 2018.)

Yhtiö voi halutessaan ilmoittaa maksuttomasta osakeannista myös itsellensä, mutta tähän asiaan ei ole tarvetta paneutua tarkemmin tässä työssä, koska tähän järjestelyyn ei ole tarvetta (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 -a.)

2.1.3 Eri osakesarjat

Yhtiössä voi olla erilaisia osakesarjoja. Näille osakkeille voidaan määrätä eri oikeuksia, kuten äänimääriin tai osinko-oikeuteen liittyviä. Fisches.fi- internetsivuillaan kirjoittaa seuraavasti: ”Osakkeiden jakaminen oikeuksiltaan toisistaan poikkeaviin osakesarjoihin kannattaa ottaa huomioon, kun suunnitellaan yritysrakenteiden muutoksia” (fisches, n. d.). Tällä hetkellä case-yrityksessä ei ole käytössä eri osakesarjoja.

Erilaiset osakkeet tulee kirjata yhtiöjärjestykseen ja eri osakesarjoilla voi olla merkitystä sukupolvenvaihdoshuojennusta koskevissa perintö- ja lahjaverolain säännöksissä sekä elinkeinoverolaista löytyvästä osakevaihtoon liittyvästä säännöksestä.

Sukupolvenvaihdoshuojennuksen saaminen edellyttää tietyn äänivallan siirtämistä uudelle jatkajalle (min. 10%), joten eri osakesarjoilla voidaan helpommin päästä tähän prosenttimäärään ja tähän voidaan valmistautua etukäteen yhtiöjärjestyksen säännöissä.

Sukupolvenvaihdon yhteydessä kaupalla tai lahjan yhteydessä voidaan rajata tuotto-oikeuden pidätyksellä, mikä on fiscal.fi-sivuston mukaan tehokkaampi tapa, koska lahjan arvosta voi tehdä vähennyksen. Jakautumisessa voi vastikkeena antaa erilaisia osakkeita, mutta on huomioitava, että mikäli erilaisilla osakkeilla on huomattavaa vaikutusta osakkeen käypään arvoon, tämä pitää ottaa huomioon jakoa tehdessä (vero, 2021.) Laki antaa mahdollisuuden määrätä eri osakesarjoille oikeuden erilaiseen osingonjakoon, mutta fiscal.fi mukaan tämä voi perheyhtiöissä johtaa lahjaveroseuraamuksiin. Mikäli eri osakesarjoilla ei haeta veroetujen saavuttamista vaan toimenpiteet tehdään liiketaloudellisista syistä, niin järjestelyn ei pitäisi aiheuttaa yllätyksiä verotuksessa. Verohallinnolta on hyvä hakea toimeenpiteeseen sitova ennakkoratkaisu (fiscal.fi, n.d.).

Tässä työssä ei oteta enempää kantaa eri osakelajien verokohteluun yhtiön kannalta, koska yhtiöllä on olemassa tällä hetkellä vain yksi osakesarja ja mahdollisesti ei tiedetä mitä oikeuksia eri osakesarjoilla tulisi olemaan, mikäli he ottaisivat toisen osakesarjan käyttöön.

2.1.4 Yhtiö lunastaa tai hankkii omia osakkeita yhtiömieheltä

Tässä kappaleessa käsitellään vain ei julkisen osakeyhtiön velvoitteita lunastamiseen ja hankintaan liittyen. Päätöksen tekee aina yhtiökokous tai yhtiön hallitus. Yhtiö tulee hankinnassa tai lunastuksessa noudattaa osakeyhtiölain 13 luvun säännöksiä. Yleisesti hankinta tai lunastus rinnastetaan osingonjakoon eli yhtiön varojen siirtoon omistajille. Mikäli käytetään sidottua omaa pääomaa, pitää noudattaa osakeyhtiölain 14 luvun velkojien suojaamenettelyä (vero, 21.7.2006/624 -c).

Omien osakkeiden hankinnan ja lunastamisen ero on seuraava. Hankinnassa osakkeen omistaja myy vapaaehtoisesti yhtiölle osakkeita ja lunastuksessa osakkeenomistajan on noudatettava yhtiökokouksen päätöstä luovuttaa osakkeet yhtiölle tai muulle henkilölle vastikkeellisina tai vastikkeettomasti. Kauppasumman lisäksi yhtiö on aina velvollinen maksamaan hankinnasta varainsiirtoveron 1,6 %. (tuokko, 2017) Miksi yritys sitten hankkisi omia osakkeitansa? Hallitus voi päättää mitätöidä yhtiön hallussa olevat osakkeet, käyttää niitä esim. yrityskaupassa osana kauppasummaa, tehdä suunnatun maksuttoman annin tai jakaa niitä osinkoina osakkeenomistajille. Tärkeää on määrittää osakkeelle oikea hinta, ettei esimerkiksi sukupolvenvaihtotilanteessa tai muissa järjestelyissä verottaja katso järjestelyä esim. peiteltyksi osingoksi.

Osakeyhtiölain 15 luvun 10§ mukaan yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä onko yhtiöllä oikeus tai velvollisuus hankkia tai lunastaa yhtiön osakkeita (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 -a.) Joissakin tapauksissa yhtiö on velvollinen hankkimaan omistajan osakkeet esim. takaisinostositoumuksen perusteella tai päätös on voitu kirjoittaa osakassopimukseen (lunastuslauseke on määritelty virallisesti OYL:n 3 luvun 7 §:ssä). Mikäli yhtiöjärjestyksessä asiasta ei ole määrätty, niin yhtiökokous on ainut paikka, missä asiasta voidaan päättää. Yhtiökokous voi myös ainoastaan päättää, mikäli hankintaan halutaan käyttää sidottua omaa pääomaa, kun yleensä käytetään vapaapääoman rahastoa. Hankinnassa valtuutus on voimassa 18 kuukautta ja yhtiökokouksessa riittä kahden kolmasosan määränemmistö ja siihen tulee olla yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Mikäli suunnattua lunastusta harkitaan, niin päätös tästä pitää olla yhtiökokouksessa yksimielinen. (tuokko, 2017) Price Waterhouse ja Coopers- yhtiön

internetsivujen mukaan sukupolvenvaihdostilanne on hyvä peruste (PriceWaterHouse, 2013.) Työssä ei oteta kantaa miten mahdolliset hankitut osakkeet esitetään kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä.

Finlex.fi- sivuston mukaan osakeyhtiölain 15 luvun kohdassa on mainittu omien osakkeiden hankkimisesta ja lunastamisesta seuraavia asioita, mitä pitää lainmukaan yhtiöjärjestyksellä olla mainittuna (finlex, 15 luku, 2006 -b.) Alla olevaa listaa voi käyttää myös yhtiökokouksen päätöksen runkona.

- 1) onko kysymys hankkimisesta vai lunastamisesta
- 2) onko yhtiöllä oikeus vai velvollisuus hankkimiseen tai lunastamiseen
- 3) mitä osakkeita määräys koskee ja tarvittaessa, missä järjestyksessä osakkeet hankitaan tai lunastetaan
- 4) noudatettava menettely;
- 5) osakkeista maksettava vastike tai sen laskemisessa käytettävät perusteet
- 6) mitä varoja vastikkeen maksuun voidaan käyttää

2.2 Osakassopimus, testamentti ja avioehto

Osakassopimus on tärkeä sopimus, kun yrityksessä on useampia omistajia, ja se kannattaa aina laatia paperisena. Osakassopimuksia voi olla pääosakas- ja vähemmistöosakassopimus.

Yritysporssi.fi- sivustolla mainitaan osakassopimuksen olevan yksi yrittäjän tärkeimmistä sopimuksista. Osakassopimuksen sisällöstä ei ole tietoa paljoakaan olemassa, koska muun muassa osakeyhtiölaissa ei ole määritetty millainen sen pitäisi olla. Omistajien kanssa kannattaa kuitenkin sopia yhdessä minkälaisia asioita kukin haluaa sopimukselle tuoda. Tarkoituksena on pyrkiä ehkäisemään osakkaiden välisiä riitoja ja suojella yritystä, myös yrittäjän mahdollisessa kuoleman tapauksessa (kts. testamentti) ja avioerossa (kts. avioehtosopimus). (yritysporssi.fi, n. d.)

Sopimuksessa määritellään osakkaiden velvollisuudet ja oikeudet toisia osakkeenomistajia ja yhtiötä kohtaan. Yleisimpiä asioita joita sopimukseen kirjataan ovat yritysporssi.fi mukaan seuraavat: kuinka yhtiö tekee lain vaatimat päätökset eli kuinka yhtiötä johdetaan, kuinka yhtiön osakkeita luovutetaan, millä perusteilla varoja jaetaan, hallituksen jäsenien valintakriteerit, velvoitetaanko osakas työskentelemään yhtiössä ja miten osakkeenomistajan osakkeille käy, mikäli työsuhde päättyy, kilpailukieltoasiat, immateriaalioikeudet, salassapito sekä kilpailu- ja houkuttelukielto ja kenellä on vastuu yhtiön rahoittamisesta. Tietysti tässäkin sopimuksessa on hyvä sopia mitä tehdään, mikäli sopimusta on rikottu. (yritysporssi.fi, n. d.)

Sopimusta voidaan muuttaa milloin vain yhteisellä päätöksellä eli sen voi purkaa ja tehdä ennen yrityksen perustamistakin. Sitä ei tarvitse hyväksyttää ulkopuolisella taholla tai rekisteröidä, kuten yhtiöjärjestyksen kohdalla ja näin ollen se on prosessina kevyempi (minilex, -a.) Tämä sopimus on myös Viipurilaiselle tärkeä ja heidän täytyy pitää tämä sopimus ajan tasalla mahdollisten uusien yritysjärjestelyiden kohdalla. Sopimus on tärkeää teetättää ammattilaisella, jotta kaikki lainpykälät ja säädökset tulee otettua huomioon, vaikkakin sitä ei tarvitse laatia mihinkään määrämuotoon.

Testamentin laadinta unohtuu kovin usein tai sitä ei mielletä kuuluvan osaksi yritystoimintaa tai täydentävän mahdollisesti osakassopimusta. Testamentilla varaudutaan kuoleman jälkeiseen aikaan ja se antaa menehtyneen jälkipolville selkeän tahdonilmaisun, miten menehtynyt henkilö haluaa hänen omaisuutensa jakautuvan. Yleistestamentti tarkoittaa koko jäämistöä tai määräosaa siitä. Mikäli testamentti koskee vain tiettyä omaisuutta, niin testamenttia kutsutaan erityisjälkisäädökseksi. Erityisjälkisäädöksellä voidaan lisäksi määrätä siirtyvään perintöön hallinta-, käyttö- tai tuotto-oikeus. Määräämisvallan mukaan testamentit jaetaan omistusoikeustestamentiksi tai rajoitetummaksi käyttö- eli hallintaoikeustestamentiksi. Näillä on eroa verotuksellisesti sekä jäämistöoikeudessa. Pitää muistaa, että testamentilla ei voi tehdä ketään perinnöttömäksi, koska jokaisella on oikeus lakiosaan. (Immonen&Lindgren, 2017, s. 120-121)

Suunnitelmallisuus monessa tilanteessa pienentää yritystoimintaan kohdistuvaa riskiä, kun testamentissa on etukäteen pohdittu kuka muun muassa jatkaa yritystoimintaa. Näin pahimmassa tapauksessa voidaan estää yritystoiminnan tuhoutuminen, kun se jätetään osaaviin käsiin. Mikäli

henkilö ei löydy omasta lähipiiristä niin voidaan miettiä, kuka olisi kykevenä ja halukas jatkamaan toimintaa. Testamentissa voidaan myös määrätä yritys myytäväksi ja testamentin täytäntöönpanemiseksi vasta omaisuuden myynnin jälkeen. Tässäkin tärkeässä asiakirjassa kannattaa luottaa asiantuntijaan sekä pitää se ajantasalla elämäntilanteen muuttuessa tai yritystoiminnan muutoksissa. (Lindblad, 2017) En tässä työssä käy tarkemmin vaihtoehtoja läpi mitä testamentin tekoon sisältyy, kun ei tiedetä mitä ajatuksia perheellä on mahdollisista yritysjärjestelyistä tai perhekokonaisuuksista.

Avioehto määrää miten puolisojen omaisuus jakautuu avioeron sattuessa. Tämän yhteisen sopimuksen voi tehdä ennen avioliiton solmimista tai avioliiton aikana. Avioeron jättämisen jälkeen sopimusta ei voi enää tehdä. Ilman avioehtoa kaikki omaisuus menee erossa puoliksi. Usein ajatellaan avioehdon olevan epäluottamuslause, mutta Lexly.fi internet-sivuston mukaan se kannattaa ajatella aviopuolisoiden välisenä taloudellisena sopimuksena (Lexly, n. d.) Avioehdolla ei voida sopia kaikkia puolisojen välisiä asioita etukäteen, vaan sillä voidaan sopia vain osaa omaisuudesta, kuten perintönä saatua omaisuutta, yritysomaisuutta tai sijoitusvarallisuutta (Lexly, n. d.) Pelkkä osakassopimus ei siis turvaa yritysomaisuuden säilymistä yrittäjällä avioerotilanteessa, vaan tarvitaan maininta asiasta avioehdossa. Avioehtosopimus tulee rekisteröidä Digi- ja väestövirastossa.

2.3 ELY- keskus, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja pankkilainan lisätakaus Eir

ELY-keskus on elin, joka neuvoo ja jakaa Euroopan maaseudun kehittämisen rahastosta avustuksia ja tukia investointeihin. Maaseuturahaston tavoitteena ELY-keskuksen internetsivujen mukaan on seuraava: tavoitteena on kestävä kasvu, elinkeinojen kehittäminen ja elämänlaadun parantaminen maaseudulla. Ohjelma on kohdennettu viljelijöille, maaseudulla oleville yrityksille, maaseudun asukkaille sekä koko ympäristölle ja tuet maksetaan Maaseutuviraston kautta. (ELY-keskus, n. d.)

Viipurilainen on saanut tätä tukea, koska tuotantotilat ja kahvila-konditorio sijaitsee Asikkalassa ja tuo lähialueen maaseudulle työpaikkoja, niin tuotantotyöntekijöiden kuin viljelijöiden sekä paikallisen myllyn kautta. Elyn mukaan saatu tuki voidaan periä takaisin muun muassa mikäli

saadun tuen perusteet eivät enää toteudu. Viipurilaisen kohdalla esimerkiksi jakautuminen kiinteistöön ja liiketoimintaan rikkoo tuen perusteita, koska saatu rahasto ei tue kiinteistöyhtiöitä. Velvoiteaika tuen saamisesta on 5 vuotta rakennuksissa ja 3 vuotta kalustossa. Sukupolvenvaihdostilanteessa olisi hyvä kysyä Ely:n kommentti muutokseen. Lähtökohtaisesti sukupolvenvaihdos ei epää saatua tukea edes jälkikäteen.

Euroopan investointirahasto (EIR) on Euroopan unionin rahoitusinstituutio, joka on perustettu 1994 ja toimii Euroopan investointipankin alaisuudessa. Perustettu rahasto pyrkii toteuttamaan sille säännöissä olevia tavoitteita sekä erityisesti tukemaan uusia ja innovatiivisia pieniä ja keskisuuria yrityksiä antamalla riskirahoitusta ja takuita lainoille (gofinance, n.d.) Asiaa kutsutaan usein ESIR-lainaksi, mutta usein kyseessä on takausinstrumentti, mikä on maksuton. Takauksella pyritään antamaan apua kasvuhakuiselle yritykselle, joka on perustettu yli kolme vuotta sitten. Ohjelman tavoitteena on tukea varsinkin maakunnissa olevia yrityksiä, joiden käytettävissä olevat realivakuudet ovat rajalliset muun muassa vakuudenarvostamisen näkökulmasta ja näin ollen takaus antaa paremman mahdollisuuden saada pankkilainaa sekä vielä paremmilla ehdoilla, kuten alemmalla marginaalilla, koska pankin näkökulmasta heidän riskinsä pienenee. Lainanmyöntäjä arvioi aina yrityksen edustajan kanssa riskinjakotakauksen edellytykset ja tekee luottopäätöksen. Näin ollen takauksen hakee pankki, joka voi määrältään olla 50 % tai jopa 80 % lainasummasta. (fundel, 2020) Tätä tukea voidaan käyttää useamman suomalaisen pankin kautta saadussa rahoituksessa.

2.4 Ladec- Lahden seudun Kehitys

Seuraava Ladec Oy:n esittelyteksti on kirjoitettu Ladec Oy:n yleisesitteessä: ”Autamme toiminta-alueemme yrittäjiä ja yrityksiä kaikissa yrittäjyyteen, yrityksen perustamiseen, kasvuun, kehittämiseen ja kansainvälistämiseen sekä Lahden seudulle sijoittumiseen liittyvissä asioissa”. (LADEC- yleisesite, 2021) Yrityksen omistajina ja rahoittajina toimii toiminta-alueella sijaitsevat kunnat ja kaupungit, joita ovat Lahti, Asikkala, Hartola, Hollola, Iitti, Orimattila ja Padasjoki. Näiden alueiden yrittäjät ja yritykset saavat kattavaa apua maksuttomasti toimivalle yritykselle muun muassa myynnin suunnittelussa, talous- ja rahoitusasioissa. He auttavat yrittäjää tekemällä investointisuunnitelmia, auttavat ja sparraavat yritystä palveluiden ja tuotteiden kehittämisessä

sekä tietysti myös aikaisemmin mainitussa sukupolvenvaihdoksessa. (LADEC- yleisesite, 2021)
Viipurilainen on itse käyttänyt Ladecin tarjoamia palveluita aikaisemmin tehdyissä investoinneissa ja omistajanvaihdoksissa.

3 Sukupolvenvaihdos

Tässä työssä ei käsitellä maa- ja metsätalouden sukupolvenvaihdoksiin liittyviä huojennuksia ja säännöksiä. Sukupolvenvaihdoksella tarkoitetaan yrityksen siirtämistä uudelle omistajalle, joka on nuorempi kuin luovuttaja. Vaihdos suoritetaan yrittäjän elinaikana ja luovutuksen saaja voi olla luovuttajan lapsi, muu lähisukulainen tai ulkopuolinen omistaja, kuten henkilöstö. Osana koko sukupolvenvaihdoksen suunnitteluun voi kuulua yhtiömuodon muuttaminen ja yritystoiminnan jakaminen osiin. Olennaisinta on, että uusi omistaja jatkaa yrityksen liiketoimintaa.

Sukupolvenvaihdoksessa osakkeet voidaan jakaa jatkajalle/ -jille kaupalla, vaihdolla, lahjanluonteisella kaupalla tai kokonaan lahjana. (Asianajotoimisto Kinanen & Co., n. d.)

Yhtiörakenteen muokkaus voidaan tehdä ennen sukupolvenvaihdosta tai ensiksi voidaan tehdä sukupolvenvaihdos ja sen jälkeen yritysrakenteen muokkaus. Muutosten yhteydessä vain pitää tiedostaa sukupolvenvaihdoksen tuomat lainalaisuudet, mikäli pystytään käyttämään muun muassa sukupolvenvaihdoksessa käytössä olevia verohuojennuksia. (Asianajotoimisto Kinanen & Co., n. d.)

Sukupolvenvaihdos on jokaiselle yrittäjälle suuri asia. Suurin ero pelkkään osakkeiden kauppaan on, että luopujien on mahdollista käyttää verohuojennuksia joidenkin ehtojen täytyessä. Aina ei huojennuksen ehdot täyty ja silloin pitää laskea kokonaisedullisin tapa. Kuitenkin sukupolvenvaihdos on mahdollista toteuttaa verovapaasti tai pienillä veroseuraamuksilla. Tyypillistä sukupolvenvaihdoksille ovat myös alhaisemmat kauppahinnat ja lahjoitukset. Sukupolvenvaihdoksen veroseuraamuksia mietittäessä pitää ottaa huomioon tulo-, lahja- ja perintöverolaki ja niiden huojennussäädökset, kun taas arvonnisä- ja varainsiirtoverolaissa näitä ei ole (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 -b.)

Liikkeelle kannattaa lähteä hyvissä ajoin ja ottaa yhteyttä asiantuntijoihin, jotka ovat näitä muutoksia tehneet. Pelkästään verottajalta saatava sitova ennakkoratkaisu voi kestää yli 2 kuukautta. Suunnitelma kannattaa laatia mahdollisimman yksityiskohtaisesti, koska se selkeyttää perheen sisällä asioiden pohtimista ja antaa päätöksenteolle selkeyttä. Lisäksi tiedetään miten mahdolliset verot sekä kustannukset jakautuvat luopujan, jatkajan ja yrityksen kohdalla. Sukupolvenvaihdos on aina yrityskohtainen, koska yrityksen tilanne, luopujan ja luovutuksen tahto ohjaa parasta vaihtoehto valittaessa.

Advance Team on verkkosivuillaan julkaisemassaan oppaassaan jakanut sukupolvenvaihtosuunnitelman kuuteen eri osa-alueeseen. Näitä määrittelyvaiheita ovat tilannekartoitus, arvonmääritys, verotus, rahoitus, toteutusvaihtoehdot ja toimenpidesuositus (Advance Team, n. d. -a).

Kuva 1. Sukupolvenvaihdoksen ABC (Advance Team, n. d.)

Advance Teamin tekemässä oppaassa mainitaan, että suurin osa yrittäjistä kokee verotuksen hankalimmaksi asiaksi. Muita asioita ovat mainittuna muun muassa epäilykset jatkajan kyvystä johtaa yritystä, rahoitusta ja aina oma luopumisen tuska. (advance team, n. d. -a)

Kuten aikaisemmin on mainittu, niin kaikki sukupolvenvaihdostilanteet ovat erilaisia. Viereisessä tai tutun yrityksessä tehty järjestely ei välttämättä sovellu parhaaksi mahdolliseksi malliksi omaan tilanteeseen. Usein perheyrityksen sukupolvenvaihdokseen liittyy toistuva ongelma, mistä löytää sopiva jatkaja perhepiiristä (intressi asianajotoimisto, n. d. -b.) Viipurilaisen kohdalla omistajina on jo neljä veljestä, joten yrittäjät ovat olleet tässä asiassa viisaasti liikkeellä aikaisessa vaiheessa. Nyt kuitenkin on tullut ajankohtaiseksi pohtia isän luopumisesta lopuistakin osakkeistaan, joten lopullinen sukupolvenvaihdos tulee toteutumaan muutamien vuosien aikana.

He ovat aikaisemmin käyttäneet järjestelyissä ammattilaisia. Mutta yksi syy miksi tähän työhön haluttiin ottaa myös sukupolvenvaihdos aiheeksi oli, että tämän asian ympärillä olevat eri mahdollisuudet olisi yrittäjien jatkossa helpompi ymmärtää.

3.1 Valtakunnallinen omistajanvaihdosbarometri-tutkimus

Valtakunnallinen omistajanvaihdosbarometri tehdään kolmen vuoden välein yrittäjille ja on osa omistajanvaihdosfoorumia. Foorumin tavoitteena on yrityskauppojen ja sukupolvenvaihdosten vauhdittaminen. Vuoden 2018 tutkimuksessa arvioitiin, että seuraavan 10 vuoden aikana sukupolvenvaihdos toteutuisi 13 500 yrityksessä ja nyt vuoden 2021 tutkimuksen mukaan 11 000 yrittäjän osalta. Kuitenkin vuoden 2021 tutkimuksessa 25 000 yrittäjää ilmoittaa aikovansa lopettaa toiminnankokonaan. Lopettamisen kannalla on siis yli puolet enemmän yrittäjiä kuin jatkajia. Toiminnan lopettamiseen johtavia syitä on monia ja yhtenä syynä tutkimuksessa pohditaan tämän johtuvan muun muassa koronapandemiasta, mikä on vaikeuttanut yrittämistä ja heikentänyt tulevaisuuden näkymiä. (Varamäki ym., 2021)

Tutkimuksen mukaan yli puolet antaa lastensa päättää vapaasti haluavatko he jatkaa yritystoimintaa, 35 % vastaajista ilmoitti ettei haluaisi lastensa jatkavan yritystoimintaa ja vain 10 % vastaajista ilmoitti, että he haluaisivat jälkipolven jatkavan toimintaa. Vuonna 2015 tehdyssä tutkimuksessa 17 % halusi lastensa jatkavan yritystoimintaa. Tämä tutkimuksen mukaan voi ennakoita sukupolvenvaihdosten suhteellisen osuuden laskua tulevina vuosina. (Varamäki ym., 2021, s. 30)

Valtakunnallinen omistajanvaihdosbarometri 2021 -tutkimuksen sukupolvenvaihdoksen kautta jatkuvuutta tulee eniten niissä yrityksissä, jotka työllistävät yli 20 henkeä, panostavat uuden kehittämiseen ja ovat ennen kaikkea perheyrittäjä. (Varamäki ym., 2021, s. 35) Viipurilainen yhtiönä täyttää juurikin nuo kohdat. Kuten aikaisemmin on mainittu, niin tutkimuksen mukaan suurimpina haasteina sukupolvenvaihdosta suunnittelevien keskuudessa koettiin perintö- ja lahjaverot. Tutkimuksen mukaan voi johtua siitä, että suuremman kokoluokan yrityksissä sukupolvenvaihdossuunnitelmia tehdään enemmän kuin pienemmissä. Vastaajista 59 % katsoi tarvitsevänsä ulkopuolista apua omistajanvaihdosasioissa, mutta tutkimuksessa ei tarkasteltu että johtaako juuri veroasiat siihen, että halutaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa. (Varamäki ym., 2021, s. 30, 39, 41, 44)

Yhtenä toimenpide-ehdotuksena tutkimuksessa muun muassa on perintö- ja lahjaverosta luopuminen kokonaan kaiken kokoisissa yrityksissä. Perusteluina olivat tutkimusaineiston vahvistavan, että sukupolvenvaihdoksen suunnittelevissa yrityksissä panostetaan tuotekehitykseen, uuden kehittämiseen, ja tällä on aina yhteys myös yrityksen kasvuun. (Varamäki ym., 2021, s. 118)

3.2 Käyvän arvon määrittely sukupolvenvaihdoksessa

Käyvän arvon määrittely on tehtävä on sitten kyseessä kauppa, lahja tai lahjanluonteinen kauppa. Järjestelyyn on myös aina hyvä hakea sitova päätös verottajalta. Ainoa oikea tapaa arvonmäärittelyyn ei ole. Yleensä käypäarvo määritellään yrityksen substanssiarvon ja tuottoarvon perusteella, joiden laskemiseen on monia eri laskentaversioita. Muita tapoja ovat tasearvo- ja kassavirtamalli. Näitä edellä mainittuja tapoja yleensä käytetään, kun halutaan selkeyttä mahdollisiin vaihtoehtoihin yrityskauppojen veroseuraamuksiin, sillä tasearvo ja verotusarvo kuvaavat usein historiallista tilannetta. Lisäksi pitää selvittää yhtiön nettovarallisuus. (sijoittaja, 2019)

Käytetään apuna sitten mitä kaavaa tahansa, niin ne ovat hyvin kaavamaisia eivätkä juurikaan anna mahdollisuuksia tehdä laskelmiin korjauksia yrityksen toimialan tai toimintaympäristön mukaan. Menetelmästä riippumatta minimiarvona pidetään substanssiarvoa. Tarkemmin vielä

lausuttu seuraavaa: ”tuottoarvo on suurempi kuin substanssiarvo, käypäarvo on tuottoarvon ja substanssiarvon keskiarvo. Mikäli substanssiarvo on suurempi tai vähintään yhtä suuri kuin tuottoarvo, käypänä arvona käytetään substanssiarvon määrää”. (sijoittaja, 2019)

Substanssiarvo lasketaan varallisuuden perusteella, jolloin yrityksen varoista vähennetään velat. Mikäli velat ovat suuremmat, niin substanssiarvo on nolla sekä lisäksi velkojen ylittävä osuus varoista pienentää käypää arvoa. Määrittely tehdään viimeisimmän vahvistetun tilikauden taseen mukaan käyvillä arvoilla laskettuna. Yksittäisen varallisuuserän käypänä arvona käytetään joko tasearvoa tai muuta olemassa olevaa tietoa. (sijoittaja, 2019)

Laskentakaava tuottoarvolle on seuraava (sijoittaja, 2019.):

$$A = T / i$$

A= tuottoarvo, T= vuotuinen nettotuotto (määritellään usein historiatietojen perusteella), nettotuottojen keskiarvo tai muu vastaava arvioitu nettotuotto, i= tuottovaatimus (kuvaa samankaltaisen vaihtoehtoisen sijoituskohteen tuottoa). Osakeyhtiön tuottovaatimuksena riippuen toimialasta on yleisesti käytetty 15 %. (sijoittaja, 2019)

Yrityksen tuottoarvo täytyy määritellä verotuksessa yhtiön historiatietojen perusteella, koska veroratkaisun perusteena olevilta tiedoilta vaaditaan todennettavuutta. Tuottoarvon laskennassa käytetään yleensä kolmen viimeisimmän tilikauden tuloslaskelmien mukaisia tuloksia. Tuottoarvon perusteena oleviin tuloksiin tehdään oikaisuja poistamalla niistä konserniavustukset, käyttöomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot, lahjoitukset ja muut satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot, jotka sisältävät poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutokset. Tilikauden tuloksesta voidaan lisäksi vähentää yrittäjän laskennalliset palkkakustannukset, jos yrittäjä työskentelee yrityksessä, mutta hänelle ei ole maksettu työtä vastaavaa palkkaa. (Verohallinto 2018b, 37.)

Laskelmassa huomioidaan tuloverot verovuoden oikaistun tuloksen mukaisena laskennallisena kustannuksena. Kun verokustannusta lasketaan, käytetään osakeyhtiön yhteisöverokantana sen hetkistä voimassa olevaa verokantaa. Yrityksen tuloksen ollessa tappiollinen otetaan tappion

vähentämisestä aiheutuva verovaikutus huomioon lisäämällä tappiolliseen tulokseen verokannan mukainen vero. Tuottoarvon laskelmassa mukana olevista tuloksista lasketaan keskiarvo, joka pääomitetaan 15 prosentin korkokannalla. Lopullinen tuottoarvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuositulos pääomitus korkokannalla. Tuottoarvo voi myös olla nolla, jos yrityksen vuositulosten keskiarvona on negatiivinen luku. (Verohallinto 2018b, 37-38)

Sukupolvenvaihdoksen yhteydessä määritellään lisäksi sukupolvenvaihdosarvo. Monessa kohtaa tästä arvosta puhutaan spv-arvona. Tämä arvo on yleensä 40 % osakkeen vertailuarvosta. Tämä antaa jatkajalle pienemmän lahjaveron, koska maksettavat verot lasketaan käypääarvoa pienemmästä spv-arvosta. Arvo saadaan laskemalla yhtiön nettovarallisuus, josta vähennetään päätetty osinko ja huomioidaan muutokset yritysvarallisuudessa. Vertailuarvoa rajoittaa säännös eli vertailuarvo saa olla enintään 50 % suurempi kuin edellisen vuoden vertailuarvo. Verottajan sivuilta löytyy excel -tiedosto, jossa on listattu muiden kuin julkisten yhtiöiden vertailuarvot vuodelta 2021 (vero, 2021 -e).

3.2.1 Lahjanluonteinen kauppa

Vero.fi -sivujen mukaan lahjanluonteinen kauppa on lahjanluonteinen, jos kauppahinta tai muu vastike on kolme neljäsosaa käyvästä hinnasta (PerVL 18§ 3 momentti.) Toisin sanoen, jos alennuksen määrä on 25 % tai enemmän käyvästä arvosta. Sukupolvenvaihdoksessa lahjanluontoisen kauppahinnan on oltava yli 50 % käyvästä arvosta, jotta ei menisi lahjaveroa ja näin ollen voidaan käyttää lahjaverohuojennusta hyväksi, kunhan lahjaverohuojennuksen säännöt toteutuvat. Kauppasumma voidaan lahjanluontoisessa kaupassa jakaa eri vuosille ja maksaa maksimissaan seuraavan 10 vuoden aikana tasaosuuksin. Listaamattomissa yhtiöissä kevyesti verotettavaa osinkoa voidaan jakaa 8 % nettovarallisuudesta, joten myös nettovarallisuuden selvittäminen on tärkeää, varsinkin jos haluaa maksaa lahjaveroa yrityksestä nostettavalla osingolla. Listaamattomissa osakeyhtiön osakkeiden kaupasta menee 1,6 % veroa kauppahinnasta, kuten aikaisemminkin muissa kohdissa on mainittu. (vero, 2020)

Sukupolvenvaihdoksen yhteydessä tehtävässä lahjanluontoisessa kaupassa lahjaveroperusteena olevasta summasta voidaan laskea spv-arvo, mikä laskee lahjaveron laskentaperusteista arvoa

40%. Tämä on yksi huojennustapa, mikä on mahdollista saada. Lahjaveron voi saada verottajalta maksuaikaa ja maksaa veron enintään viidessä yhtä suuressa erässä. (vero, 2020)

3.2.2 Lahja

Kuka vain voi saada itsellensä lahjan keneltä vain. Joutuuko lahjan vastaanottaja maksamaan lahjastaan veroa, riippuu lahjan suuruudesta sekä siitä, onko veron mahdollista käyttää esimerkiksi sukupolvenvaihdon huojennusta. Usein sukupolvenvaihdostilanteissa osakkeet myydään käypääarvoa matalemmalla hinnalla tai lahjoitetaan jatkajalle. Verottaja voi tulkita, että alihintainen kauppa on esim. palkitsemista, jolloin on mahdollista että sitä verotetaan tuloverona. Onko kauppa lahja vai verotetaanko tuloverona, niin ratkaisussa katsotaan kokonaisuutta. Päätöksistä on olemassa monia korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä, joten tähänkin toimenpiteeseen ryhtyessä olisi hyvä pyytää verottajalta sitova arvio. (vero, 2020)

Verovapaan lahjan raja on 4999 € kolmen vuoden välein yhdeltä lahjansaajalta. Saadusta lahjasta ei makseta mitään vastiketta, joten vastuuperiaatetta ei sovelleta. Tämä tarkoittaa, että mikäli lahjoituksen kohteessa olisi virhe, niin vahingonkorvausta ei voida vaatia, mutta lahjaa ei ole myös pakko ottaa vastaan, jos ei halua. Lisäksi lahjalle voidaan halutessaan sisällyttää esimerkiksi hallintaoikeuteen liittyviä rajoituksia, kuten osinko-oikeuteen liittyviä. (vero, 2020)

Sukupolvenvaihdostilanteessa lahjaveron määrä määräytyy Viipurilaisen casessa osakkeen käyvän arvon perusteella, mistä lasketaan spv-arvo. Lahjaveroa voidaan huojentaa PerVL 55§:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä. (vero. 2020) Pykälän tulkittamisessa on vero-oikeuden professori Seppo Penttilän mukaan muutamia ongelmia, mutta Viipurilainen on ainoastaan EVL:n mukaan verotettava yhtiö eikä käy arvopaperikauppaa, joten Viipurilainen täyttää tämän pykälän. (tilisanomat verkkosivu, n. d.)

3.2.3 Lahjakirja ja lahjaveroilmoitus

Lahjakirjan tekemiseen on olemassa useita erilaisia nettisivustoja, mistä lahjakirjan asiasisältöä voi käydä tutkimassa. Lahjakirjalle ei ole olemassa mitään muodollista muotovaatimusta, mutta

ainakin seuraavat asiat siinä olisi hyvä olla mainittuna. Lahjanantajan ja saajan tiedot, mahdollinen sukulaisuussuhde, lahjan yksilöinti ja sen arvo sekä arvoon mahdollisesti vaikuttavat tekijät, maininta mahdollisen avio-oikeuden poissulkemisesta, maininta onko kyse ennakkoperinnöstä vai ei, onko saaja rintaperillinen, lahjanantajan allekirjoitus, päiväys, lahjansaajan allekirjoitus ja lahjan vastaanottajan allekirjoitus sekä kaksi esteetöntä todistajaa etenkin, jos avio-oikeus poissuljetaan (svahn. 2016.) Viipurilaisen tilanteessa mahdollisen lahjoituksen kohteena ovat isän omistamat yhtiön osakkeet, mitkä oikeuttavat Viipurilaisen Kotileipomo Oy:n osakkeisiin, joten tässä tilanteessa ammattilaisen laatima arvio yhtiön arvosta on ensiarvoisen tärkeää.

Lahjaveroilmoitus tulee laatia, kun lahjanarvo ylittää 4999 € tai samalta lahjansaajalta on saatuna lahjoja yhteensä arvoltaan 5000 € tai enemmän. Verottajan internetsivujen mukaan pienemmistä lahjoista ei tarvitse ilmoittaa (vero, 2020.) Lahjaveroilmoituksessa lahjan arvo pitää mainita, mutta sitä ei lahjakirjassa tarvitse ilmoittaa, vaikka lahjanarvoon voidaan ottaa kantaa. Kannanotto voi kiinnostaa verottajaa, mikäli arvo on yleistä hintatasoa huomattavasti alempi. Lahjaveroilmoitus on tehtävä kolmen kuukauden aikana, siitä kun lahja on saatu (vero, 2020.)

Omaverossa ja verottajan sivuilta löytyy tarvittaessa ohjeita ilmoituksen tekemiseen sekä Omaverosta näkee myös päätöksen. Käsittely voi kestää verottajan internetsivujen mukaan 6–12 kuukautta, riippuen tapauksesta. Päätöksen mukana on myös lahjaveron maksulappu, jonka ensimmäisen erän maksuaika on 3 kuukautta ja veron määrä on jaettu useampaan osaan, mikäli veron määrä on suurempi kuin 500 €. (vero, 2020) On huomioitava, että Patentti- ja rekisterihallitukseen pitää tehdä yrityksen sukupolvenvaihdostilanteessa erikseen omat ilmoitukset.

3.3 Osakkeiden verotus

Aikaisemmin kerrottiin, että verotus on useimpien yrittäjien kokemusten mukaan hankalin asia sukupolvenvaihdostilanteessa. Verottajalta voi saada sukupolvenvaihdoksen yhteydessä luopujalle ja jatkajalle verohuojennuksia, mitä ovat muun muassa perintö- ja lahjaveron huojennus jatkajalle ja luovutusvoittoverohuojennus luopujalle. Viipurilaisen kohdalla isän luovuttaessa omia osakkeitansa, puhutaan henkilöverotuksesta. Työssä ei oteta kantaa yritysverotuksen

luovutusvoittoon, koska yrityksellä ei ole omistuksessaan yhtään Viipurilaisen Kotileipomo Oy:n osaketta.

Isän luovutusvoittoverotus määräytyy sen mukaan, että voiko hän käyttää sukupolvenvaihtolanteessa huojennusta vai käyttääkö hän luovutushinnasta poistamattoman hankintamenon ja siitä aiheutuneiden menojen yhteismäärä. Vai onko edullisempaa kuitenkin käyttää 40 % hankintameno-olettamaa eli onko osakkeet omistettu mahdollisesti yli 10 vuotta. Verottaja laskee automaattisesti aina 20 % hankintamenon luonnollisen henkilön kohdalla, mutta kannattaa laskea mikä tapa on luovuttajalle edullisin.

Vero.fi -sivuilla on sanottu, että mahdollinen luovutustappio ei ole luovuttajalle vähennyskelpoinen siltä osin kun se alittaa osakkeen käyväarvon, mikäli luovuttaja myy osakkeen reilusti alle sen arvon (vero, 2020). Verotus määräytyy luovutuskirjan allekirjoituspäivän mukaan, ei maksupäivän ja on pääomatuloveronalaista tuloa, joten voi olla myös merkitystä, mille verovuodelle luovutuskirjan allekirjoittaa.

Kun osakekaupassa ostaja on luonnollinen henkilö tai yhtiö, niin osakkeista syntyy luopujalle luovutusvoittoa, mikä verotetaan pääomatulona TVL 45 §: mukaan. TVL 48 §:ssä on erityissäännös koskien sukupolvenvaihdosten luovutusvoiton verovapautta. Vero.fi:n mukaan tuloverolaissa luovutusvoiton verovapaussäännöksen ja perintö- ja lahjaverolain huojennussäännöissä on eroavaisuuksia. Näin ollen myyjän luovutusvoitto voi olla verovapaata vaikka ostajan lahjaveroa ei voitaisi huojentaa (vero, 2020.) Käyvinarvoin tehty osakekauppa ei välttämättä aiheuta heti veroseuraamuksia, mutta veroseuraamuksia voi syntyä, kun ostettuja osakkeita lähdetään myymään myöhemmin eteenpäin. Tämä pitää vain tiedostaa, on ostaja sitten oma poika tai vaikka yhtiö.

Advance Team:n oppaassa Sukupolvenvaihdoksen ABC ja verottajan internetsivuilla käsitellään verovapaata osakkeiden luovutusta sukupolvenvaihdoksessa ja mainitaan myös myyntivoittoveron huojennus, mikä kohdistuu luopujalle. Luovutusvoitto voi olla verovapaa, mikäli seuraavat edellytykset täyttyvät. Kaikki alla mainittu asiaa pitää toteutua, jotta huojennusta on mahdollista

saada. (advance team, n. d. -a. ja Osakeyhtiölaki, 21.7.2006/624 -b.) (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 55 §, 57 §.)

-kaupan kohteena on oltava vähintään 10 % osakkeiden määrästä

-osakkeet ovat omistettu yli 10 vuotta ja saatu vastikkeettomasti

-ostaja on lähisukulainen (yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa hänen lapsensa tai tämän rintaperillinen taikka hänen sisarensa, veljensä, sisarpuolensa tai velipuolensa).

Huojennuksen tarkoituksena on myös sitouttaa jatkajaa jatkamaan yritystoimintaa, sillä saatu huojennus menetetään, mikäli ostaja luovuttaa osakkeet ennen kuin luovutuksesta on kulunut viisi vuotta. Saajan perintö- ja lahjaveroon oikeuttavia kohtia huojennukseen ovat Advance Team julkaisun mukaan seuraavat kohdat: (advance team, n. d. -a) (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 55 §, 57 §.)

-lahjoitettu osakkeiden määrä on oltava vähintään 10 % kokonaismäärästä

-lahjoituksen saajan on jatkettava yrityksessä töissä, yleensä hallituksen jäsenyyskin riittää

-perintö- ja lahjaveron suhteellinen osuus kokonaisverosta on suurempi kuin 850€

Mikäli huojennuksen säännöt eivät täyty, lasketaan kokonaisedullisin vaihtoehto. Tärkeää on hakea verottajalta ennakkoratkaisua laaditulla ennakkoratkaisuhakemuksella, kuten aikaisemmin on kerrottu. Tässä menee ainakin noin pari kuukautta ja ennen verottajan ilmoitusta ei kannata sukupolvenvaihdosta tai siihen liittyviä siirtoja tehdä, mikäli haluaa täyden varmuuden. Kun kyseessä on lahja, laaditaan lahjakirja ja lahjaveroilmoitus verottajalle sekä tehdään vaadittavat yhtiöoikeudelliset ilmoitukset ja asiakirjat ajantasalle. Osakeyhtiön kaupan osalta tehdään varainsiirtoveroilmoitus.

3.3.1 Verotus luopujan ja luovutuksen saajan kohdalla

Kaupassa luopuja maksaa luovutuksestaan pääomatuloveroa 30 % tai 34 %, riippuen hänen kalenterivuoden kokonaispääomatulojen määrästä. Sukupolvenvaihdostilanteessa hänen on mahdollista saada luovutus täysin verovapaasti tai osittain huojuennettuna, kuten aikaisemmin on mainittu.

Luovutuksen saaja kaupassa maksaa varainsiirtoveron siltä osalta kuin hän ostaa osakkeet eli mitä on kauppakirjaan merkitty kauppasummaksi, on sitten kyseessä lahjanluonteinen kauppa tai alihintainen kauppa. Mikäli yritys hankkii osakkeet itsellensä osittain tai kokonaan, niin yritys maksaa varainsiirtoveron. Listaamattoman yhtiön kohdalla se on 1,60 % kauppasummasta.

Viipurilaisen kohdalla lahjanluonteisessa kaupassa lahjoituksen osuus tapahtuu omille lapsille eli puhutaan ensimmäisestä veroluokassa lahjaverotaulukossa. Lahjana annetuista osakkeista ei lahjanantaja maksa veroa, on kyseessä sitten mikä lahjaveroluokka tahansa. Lahjansaaja maksaa, mikäli lahjaksi saatu osuus on suurempi kuin 4999 €. Lahjaveron kokonaismäärän voi tarkistaa vero.fi -sivuilta. (vero.fi, 2022 -d).

Luovutuksen saaja maksaa lahjaveron riippuen onko hänen mahdollista saada lahjaveroon täysi tai osittainen huojuennus. Lisäksi osakkeelle on sukupolvenvaihdostilanteessa mahdollista laskea spv-arvo, mikä vähentää lahjaverotettavaa määrää 40 %. Näistä asioista on kirjoitettu muun muassa kohdassa 7.3.

Perintöön kohdistuvia veroseuraamuksia ei tässä työssä käsitellä, koska osakkeet on tarkoitus siirtää isän elinaikana.

3.3.2 Veronkierto

EVL 52 h § ja VML 28 § käsitellään veronkiertonormistoa. EVL 52 h § pykälän tarkoitus ei ole estää normaaleja yritysjärjestelyitä eikä verosuunnittelua, vaan torjua toimenpiteitä, joiden ainut tarkoitus ovat verotukselliset tekijät. EVL 52 h kohtaa sovelletaan ainoastaan silloin, kun kysymys on EUT:n oikeuskäytännössä tarkoitettusta väärinkäytöksestä. Verottajan sivuilla hyväksyttäviä

järjestelyitä ovat muun muassa konsernirakenteen uudelleen järjestely, synergiaetu, yrityskoon kasvattaminen, uusien osakkaiden saamisen varmistaminen, henkilöstön sitouttaminen, sukupolvenvaihdoksen helpottaminen ja rahoitusjärjestely. Mikäli on ilmeistä, että järjestelyn tarkoituksena on veronkierto tai verojen välttely, niin järjestely voidaan lain nojalla evätä, myös jälkikäteenkin. (vero, 2021)

3.3.3 Ennakkoratkaisu verottajalta

Tehtäessä suuria päätöksiä sukupolvenvaihdostilanteessa, ne koskettavat sekä luopujaa että luovutuksen saajaa. Lisäksi yritysmuotoa muutettaessa voi tulla eteen, että lain tulkinta ei ole aina yksiselitteistä, joten on parempi saada varmuus viranomaiselta ennen kuin muutosta alkaa toteuttamaan. Ennakkoratkaisuja on mahdollista saada tuloverotukseen sekä perintö- ja lahjaverotukseen. Päätös sitoo antajaa, mikäli toimitaan niin, kuten hakemuksessa on mainittu. (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 39b §)

Perintö- ja lahjaverotuksen sekä yritysjärjestelyiden ennakkoratkaisuhakemuksessa täytyy kertoa, mihin asiaan hakee ratkaisua liitteineen, esitettävä ne lainkohdat, joihin vetoaa ja miksi (mahdollinen sukupolvenvaihtohuojennus), selvitys yhtiöstä, järjestelyn tavoitteet ja toimenpiteet. Lisäksi perintö- ja lahjaverotukseen on hyvä liittää mukaan myös kolmen edellisen vuoden tilinpäätöstiedot ja viimeisin tase-erittely. Hakemus kannattaa jättää heti kun tarvittavat asiakirjat ja paperit ovat tehtynä ja mielellään ennen kuin toteuttaa toimenpiteet, jotta ei tule yllätyksiä, joihin ei ole varauduttu. (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940 39b §).

Hakemuksessa on aina kerrottava tarkasti suunnitellun sukupolvenvaihdoksen tai yritysjärjestelyn tulevat syyt, järjestelyn tavoitteet ja toimenpiteet. Ennakkoratkaisut ovat maksullisia ja maksavat muutamasta sadasta eurosta muutamaan tuhanteen euroon, riippuen käsiteltävän asian laajuudesta. Verohallinnon päätös on voimassa enintään verovuoden, joka päättyy viimeistään ennakkoratkaisun antamista seuraavan kalenterivuoden aikana. Ennakkoratkaisuun on mahdollista hakea valituslupaa, mutta vain mikäli korkein hallinto-oikeus antaa luvan. (Immonen & Lindgren 2017, s. 32-33) Tuloverotukseen voi pyytää ennakkoratkaisua Verohallinnolta tai

keskusverolautakunnalta. Haluamaansa päätökseen voi käyttää vain toista mainittua tahoa (Immonen & Lindgren, 2017. s. 31-32.)

4 Kokonaisjakautuminen

Verottajan sivuilla on määritelty kokonaisjakautuminen seuraavasti. EVL 52 c §:n 1 kohdan mukaan se tarkoittaa järjestelyä, jossa osakeyhtiö purkautuu ilman selvitysmenettelyä siten, että kaikki varat ja velat siirtyvät kahdelle tai useammalle osakeyhtiölle (vero, 2021 -a.) Jakautuessa ei saavuteta lopullista veroetua, vaan kyse on verotuksen lykkäämisestä. Siirtävistä osakkeista tai arvopapereista ei makseta varainsiirtoveroa, kun puhutaan osakkeiden vaihtamisesta eli saadaan vastaanottavan yhtiön osakkeita entisen omistuksen suhteessa ja jakautuminen tapahtuu EVL 52 c § mukaan. Mikäli EVL 52 c § mukaisesti ei voida jakautua, niin varojen siirtäminen tapahtuu käyvävaran mukaan eli EVL 51 d § mukaan, jolloin myös varaukset purkautuvat yhtiön tuloksi. (vero, 2021 -a.)

Kokonaisjakautumisessa yhtiön y-tunnus muuttuu aina ja tällöin ilmoitus- sekä rekisteritoimenpiteitä pitää tehdä. Mikäli yrityksellä on yrityskiinnityksiä, niin ne täytyy järjestellä uudelleen ennen virallista jakautumista. Jakautumiseen on myös saatava velkojien suostumus tekemällä kuulutus, minkä PRH tekee virallisessa lehdessä. Tämä kestää kolme kuukautta ja koko jakautumisprosessiin on hyvä varata aikaa jopa puoli vuotta. (advance team, n. d. -b)

Kokonaisjakautuminen valikoitui tähän työhön, koska tarkoituksena on selvittää, voiko yrityksen kiinteistön siirtää omaksi yhtiönsä ja liiketoiminnan omaksi. Keskusverolautakunta ja korkein hallinto-oikeus on ratkaisuisaan (KHO:2008:73) päätenyt siihen, että pelkästään yrityksen toimitilojen ja sijoitusvarallisuuden eriyttäminen toiseen yhtiöön ei ole liiketoimintakokonaisuus ja tällöin osittaisjakautuminen ei sovellu (almgren-sankamo, 2019).

Keskusverolautakunnan tapaus (KVL:2007/40) käsittelee kokonaisjakautumista sekä osittaisjakautumista seuraavasti (keskusverolautakunta, 2007.):

Rakennusalan tarvikkeiden valmistusta harjoittava A Oy aikoi siirtää rakennustarvikkeiden valmistustoiminnan perustettavalle uudelle yhtiölle siten, että A Oy:n osakkaat saisivat vastikkeena perustettavan yhtiön uusia osakkeita. Varoina siirtyisivät keskeneräiset työt sekä valmistukseen liittyvät aineet ja tarvikkeet. Perustettavan yhtiön palvelukseen oli tarkoitus siirtää koko tuotantohenkilöstö. Tuotteiden suunnittelu ja myynti jäisivät A Oy:n. Valmistustoiminnassa tarvittavat koneet ja laitteet sekä tuotantotilat ja kaikki muu omaisuus jäisivät A Oy:n omistukseen.

Koska A Oy:n oli tarkoitus siirtää uuteen yhtiöön vain osa yhteen liiketoimintakokonaisuuteen kuuluvista varoista ja jättää olennainen osa tätä liiketoimintakokonaisuutta jakautuvaan yhtiöön, ei järjestelyyn voitu soveltaa elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:n osittaisjakautumista koskevia säännöksiä.

Jos A Oy vaihtoehtoisesti toteutti hakemuksessa tarkoitetun järjestelyn kokonaisjakautumisena, jossa yhtiö purkautuisi selvitysmenettelyttä siten, että kaikki sen varat ja velat siirtyisivät kahdelle uudelle osakeyhtiölle, järjestelyyn voitiin soveltaa elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:n kokonaisjakautumista koskevia säännöksiä.

Kirjassa Onnistunut sukupolvenvaihdos Immonen & Lindgren kuvaavat kokonaisjakautumisen kulun seuraavasti aikajärjestyksessä (Immonen & Lindgren, 2017, s. 303.):

1. Osallisyhtiöiden hallitukset hyväksyvät jakautumissuunnitelman
2. Hyväksytty tilintarkastaja antaa suunnitelmasta lausunnon
3. Suunnitelma osallisyhtiöiltä rekisteröitäväksi allekirjoittamisesta kuukauden sisään, muuten raukeamisuhka.
4. Suunnitelma hyväksytään jakautuvan yhtiön yhtiökokouksessa 4 kk rekisteröimisestä ja 1 kk ennen kuulutuksen määräpäivää, muuten raukeamisuhka.
5. Velkojen kuulutus. Kestää 4 kk suunnitelman rekisteröimisestä, tässäkin raukeamisuhka.
6. Osallisyhtiöiltä yhteinen ilmoitus jakaantumisen täytäntöön panemiseksi 6 kk kuluessa, muuten raukeamisuhka.

7. Jakautuminen tulee voimaan ja jakautuva yhtiö purkaantuu: uusi/ uudet yhtiöt syntyvät, jakautumisvastike annetaan sekä hallitus ja toimitusjohtaja antavat lopputilityksen. Asiat on tehtävä viivytyksettä heti tilintarkastuskertomuksen saannin jälkeen.
8. Lopputilitys ilmoitetaan rekisteröitäväksi 2 kk kuluessa lopputilityksen vahvistamisesta.

4.1 Jakautumissuunnitelma

Patentti- ja rekistehallituksen internetsivujen mukaan jakautumissuunnitelma täytyy ilmoittaa kuukauden päästä suunnitelman allekirjoittamisesta, muuten jakautuminen raukeaa (Patentti ja rekisterihallitus, 2021.)

Jakautumissuunnitelma määritellään OYL:n 17. luvun 3§:ssä, jonka mukaan siinä on oltava ainakin mainittuna seuraavat asiat (Immonen 2008, 393–395):

1. jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden toiminimet, yritystunnukset ja kotipaikat
2. selvitys jakautumisen syistä
3. ehdotus perustettavan yhtiön yhtiöjärjestyksestä ja siitä, miten perustettavan yhtiön toimielinten jäsenet valitaan sekä jakautumisessa toimivaan yhtiöön ehdotus vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestyksen muutoksesta
4. jakautumisessa toimivaan yhtiöön ehdotus jakautumisvastikkeena mahdollisesti annettavien osakkeiden lukumäärästä osakelajeittain sekä annetaanko uusia vai yhtiön hallussa olevia omia osakkeita, sekä jakautumisessa perustettavaan yhtiöön ehdotus vastaanottavan yhtiön osakkeiden lukumäärästä osakelajeittain
5. ehdotus muusta jakautumisvastikkeesta, jos ei anneta osakkeita
6. ehdotus jakautumisvastikkeen jakautumisesta, sen antamisen ajankohdasta ja muista vastikkeen antamiseen liittyvistä ehdoista sekä selvitys näiden perusteista

7. selvitys tai ehdotus jakautuvan yhtiön optio-oikeuden haltijan oikeuksista jakautumisessa
8. ehdotus vastaanottavan yhtiön osakepääoman korotuksesta jakautumisessa toimivaan yhtiöön ja jakautumisesta perustettavaan yhtiöön ehdotus osakepääomasta
9. selvitys jakautuvan yhtiön varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista sekä ehdotus jakautuvan yhtiön varojen ja velkojen jakamisesta kullekin jakautumiseen osallistuvalla yhtiöllä, jakautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan yhtiön taseeseen ja jakautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä
10. ehdotus osakepääoman alentamisesta varojen jakamiseksi vastaanottavalle yhtiölle tai osakkeenomistajille sekä varojen mahdollisesta siirtämisestä vapaan pääoman rahastoon tai käyttämisestä tappion välittömään kattamiseen, jos vapaa oma pääoma ei riitä
11. ehdotus jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden oikeudesta päättää muista kuin tavanomaisesta liiketoiminnasta, jos ne vaikuttavat niiden omaan pääomaan tai osakkeiden määrään
12. selvitys pääomalainoista
13. selvitys jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden omistamien jakautuvan yhtiön osakkeiden lukumäärästä
14. selvitys jakautumiseen osallistuvien yritysten yrityskiinnityksistä
15. selvitys tai ehdotus jakautumiseen osallistuvan yhtiön jäsenelle, toimitusjohtajalle, tilintarkastajalle ja jakautumissuunnitelmasta lausunnon antavalle hyväksytylle tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista
16. ehdotus täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta sekä
17. ehdotus muista jakautumisen ehdoista

Patentti- ja rekisterihallituksen internet sivuilla on lausuttu seuraavia asioita. Jakautumisesta tiedottaminen tehdään PRH:n sekä yhtiön toimesta. Allekirjoittajan pitää olla joku hallituksen jäsenistä tai toimitusjohtaja. Prokura ei käy kaupparekisteriin allekirjoittajaksi. Hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja voi valtuuttaa jonkun tahon tekemään ilmoituksen. Valtuutetun tehdessä ilmoituksen, täytyy mukaan liittää yksilöity valtakirja oikeaksi todistettuna tai avoin asianajovaltakirja alkuperäisenä. (Patentti ja rekisterihallitus, 2021)

Internetissä ilmoittaminen ei ole mahdollista, vaan se on tehtävä paperisena Y4-lomakkeella ja 16-liitelomakkeella. Ilmoituksessa ilmoitetaan syntyvien yhtiöiden toiminimet, rinnakkaistoiminimet ja aputoiminimet sekä kuitti suoritetusta maksusta. Ilmoittaminen maksaa 240 € yhtiö ja tämän lisäksi mahdolliset muut kaupparekisteri- ilmoitusten käsittelymaksut. (Patentti ja rekisterihallitus, 2021)

Viranomaisen julkaisee kuulutuksen virallisessa lehdessä viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää. Lisäksi yhtiön tulee lähettää tunnetuille velkojille viimeistään kuukautta ennen määräpäivää kuulutus jakautumisesta. Mikäli velkoja on vastustanut jakautumista, rekisteriviranomainen ilmoittaa tästä välittömästi yhtiölle. Yhtiön on maksettava velkansa tai asetettava osapuolien kanssa hyväksytty vakuus. (almgren-sankamo, 2019)

Rekisteriviranomaiselle on tehtävä ilmoitus jakautumisen toteutumisesta neljä kuukautta aikaisemmin silläkin uhalla, että jakautuminen raukeaa. Ilmoitukseen liitetään tilintarkastajan todistus, että vastaanottava yhtiö on saanut täysin sen määrän, mitä omaan pääomaan on merkitty sekä lausunnon jakautumissuunnitelmasta. (almgren-sankamo, 2019)

Jakautumisen jälkeen ovat varat ja velat siirtyneet eri yhtiöiden välillä. On mahdollisesti purkautunut ja syntynyt uusia yhtiöitä. Osakkeenomistajat ovat saaneet vastiketta osakeomistuksensa suhteessa, joko rahana tai muuna omaisuutena. (Almgren-Sankamo, 2019)

5 Holdingyhtiö

Holdingyhtiöllä tarkoitetaan yleensä osakeyhtiötä, joka yleensä passiivisesti omistaa yhden tai useamman yhtiön osakkeita. Usein holdingyhtiöstä puhutaankin hallintayhtiönä, joita verotetaan tuloverolain tai elinkeinoverolain mukaisesti. Holdingyhtiöitä voidaan lisäksi käyttää sijoitusyhtiöinä, varsinkin jos maksettuja osinkoja ei nosteta yhtiöstä, vaan saaduilla osingoilla tehdään uusia sijoituksia ja tällöin verotus useimmin on TVL:n mukaan.

Holdingyhtiön tulosta verotetaan samalla lailla kuin muitakin yritysmuotoja, mutta suurin hyöty tulee siitä, että osakeyhtiölle noteerattoman yhtiön maksamat osingot ovat verovapaata tuloa sekä noteerattoman yhtiön toiselle noteerattomalle yhtiölle maksettavat osingot, kun omistaa jakavasta yhtiöstä vähintään 10 %. Osinkoja siis verotetaan vain kerran yhteisöverokannan mukaan. (Heikkikä&co., 2021) Holdingyhtiön kautta onkin mahdollista siirtää verotusta myöhemmin toteutettavaksi ja saada suurempi hyöty suuremmasta pääomasta.

Yrityksessä voi olla monta omistajaa, jotka ovat erilaisessa tilanteessa. Toinen voi tarvita yhtiön maksamaa osinkoa vuosittain omaan käyttöön, mutta holdingyhtiön kautta omistetuista osakkeista voi itse päättää miten käyttää saamiaan osinkoja ja mahdollisesti tulevaisuudessa nostaa suurempia verohuojennettuja osinkoja. Riskienhallinnallisesti holdingyhtiö voisi omistaa varsinaisen liiketoimintayhtiön. Tämän joutuessa vaikeuksiin, ovat omistajan aikanaan oikealla tavalla siirretyt varat turvassa velkojilta. (Heikkikä & co., 2021) Rahoittajan näkökulmasta holdingyhtiön sisällä oleva omistus ei ole ongelma, kunhan omistus on selkeä eikä holdingyhtiöllä ole useita omistajia, päällekkäisiä yrityskytköksiä.

Holdingyhtiöön voi tehdä milloin vain omistussuhteen muutoksia sekä myydä joissakin tilanteissa konsernirakenteessa tytäryhtiönsä verovapaasti. Puhutaan niin sanotusta käyttöomaisuuden myynnistä, mutta keskeisin kysymys on, että milloin nämä myytävät osakkeet kuuluvat käyttöomaisuuteen. Viipurilaisen kohdalla holdingyhtiöön ei jäisi kuin Viipurilaisen kiinteistöä hallinnoivan yhtiön osakkeita ja verovapaussäntöä ei noudata kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiö tai osakeyhtiö, jonka toiminta on tosiasiallisesti kiinteistöjen omistamista ja hallintaa. (Laki elinkeinotulon verottamisesta, 24.6.1968/360)

Osakkeenomistajalla on mahdollisuus perustaa itse holdingyhtiö, missä omistaja on vain hän. Tämän yhtiön sisään hän voi halutessaan siirtää omistamansa yhtiön osakkeita ja tehdä tästä niin sanotusti oman sijoitusyhtiönsä. Toisaalta nykyiset omistajat voivat myös yhdessä perustaa yhteisen holdingyhtiön, johon heidän osakkeensa siirretään, mutta tuoko tämä mitään uutta heidän tilanteeseen? Kohdassa 7.6 on käsitelty verotuksen näkökulmasta siirrettävien osakkeiden minimimäärä, jotta ei realisoidu luovutusvoiton verotus.

6 Konserni

Työssä tarkastellaan ainoastaan suomalaista lainsäädäntöä, koska Viipurilainen on kotimainen yhtiö. Yhtiön sisällä on usein jaettu osastoihin muun muassa markkinointi, taloushallinto ja tuotanto, kuten Viipurilaisellakin. Konsernissa liiketoiminta-alueita on jaettu eri yhtiöihin. Konsernimuodoksi haluavalla voi olla useampia syitä tehdä näin, esimerkiksi eri liiketoiminta ja tulosityksiköiden erottelu, liiketoimintavastuiden ja tavoitteiden määrittely, riskin jakaminen, vastuukysymykset ja rahoitus (Myrsky – Malmgren 2014, s. 519). Lehtimäki opinnäytetyössään mainitsee, että konserniyhtiöt voidaan jakaa kolmeen eri luokkaan. Ensimmäisessä luokassa on apuyhtiöt eli tytäryhtiöt, toisena emoyhtiöt ja kolmantena omistuksia hallinnoivat sijoitus- ja holdingyhtiöt. Kuten edellisessä kappaleessa on mainittu, niin passiivisesti osakkeita omistavaa yhtiötä verotetaan yleensä TVL:n mukaan, jota myös voidaan kutsua väliyhtiöksi (tuloverolaki 30.12.1992/1535) (Lehtimäki, 2015, s. 8.)

Kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n ja osakeyhtiölain 8 luvun 12 § on määritelty tarkasti konsernisuhde. Kirjanpitovelvollisella on määräysvalta suoraan tai epäsuorasti toisesta yhtiöstä, kun seuraavat kohdat täyttyvät. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 ja Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336)

- Suurempi osuus kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä.
- Oikeus nimittää tai erottaa kohdeyrityksen hallituksesta tai vastaavasta toimielimestä.
- Tosiallinen määräysvalta kohdeyhtiössä

Toisin sanottuna voidaan puhua suorasta ja epäsuorasta konsernisuhteesta. Seuraava asia on lausuttu verottajan syventävissä ohjeissa konsernisuhteesta kohdassa 3.1. Suora tarkoittaa, että suomalainen emoyhtiö omistaa vähintään yhdeksän kymmenesosaa toisen kotimaisen osakeyhtiön osakepääomasta tai osuudesta. Epäsuora omistus tarkoittaa, että emoyhtiö omistaa yhden tai useamman tytäryhtiönsä kautta vähintään 90 % osake- tai osuuspääomasta. (vero, 2021 -c)

Konsernin etuina voidaan pitää muun muassa rahoituksen hankintaa ja toimintojen ohjausta, mutta suurin etu tulee tuoton verotuksen optimoinnista. Konsernissa olevaa tappiollista yhtiötä voidaan tukea samaan konsernirakenteeseen kuuluvan voitollisen yhtiön tuloksella konserniavustuksella, jolloin konsernissa voidaan päästä optimaallisempaan voiton verotukseen.

Lehtimäki Marjaana opinnäytetyössään PK- yritys: konserniksi vai ei, käy läpi problematiikkaa onko konsernirakenne oikea ratkaisu hänen opinnäytetyössään olevalle yritykselle. Lehtimäki nostaa opinnäytetyössään esille, että päätös konserniksi ryhtymiseksi ei ole yksiselitteistä, vaan ennen kaikkea olisi katsottava tulevaisuuteen eikä historiaan. Monesti on lausuttu ja kuten Lehtimäkikin toteaa opinnäytetyössään, että parhaiten konsernirakenne toimii, kun joku konsernirakenteen yhtiöistä on tappiollinen ja päästään tekemään tulonsiirtoa, jolloin konsernin verotusta saadaan optimoitua. (Lehtimäki, 2015, s. 53)

Tässä opinnäytetyössä ei oteta kantaa onko konsernirakenne Viipurilaiselle hyvä vaihtoehto eikä miten se heille mahdollisesti kannattaisi toteuttaa.

6.1 Konsernitilinpäätös

Konserniyhtiöitä arvioidaan erillisyhtiö-periaatteella, jolloin jokaiselle yhtiölle laaditaan erillinen oma tilinpäätös. Emoyhtiön on laadittava konsernitilinpäätös, mikäli se jakaa varoja osakkeenomistajille tai se on julkinen osakeyhtiö. Laissa on kuitenkin olemassa rajat, jolloin konsernitilinpäätöksen voi jättää laatimatta. Pienkonsernilla tarkoitetaan kirjanpitovelvollista, jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi seuraavista. Taseen loppusumma 6 milj. euroa, liikevaihto 12 milj. euroa tai tilikauden aikana oli keskimääriin

50 henkilöä. (minilex, n. d. -a) Opinnäytetyön kohteena on siis pienkonserni ja pienkonsernin ei tarvitse laatia konsernitilinpäätöstä.

6.2 Konsernituki

Konsernituki määritellään siten, että emoyhtiö antaa tytäryhtiölleen tai välillisesti omistamalleen yhtiölleen saamisen anteeksiantona, alennuksena, korottamana lainana tai vastaavanlaisena helpotuksena eli vastikkeettomana suorituksena, mikä tuo taloudellista etua (tieteentermipankki, n. d.). Konsernitoimissa periaatteena on markkinaehtoinen hinnoittelu ja vastavuoroisuusperiaate eli antajan vähennyskelpoinen erä on ollut saajalle tuloa. Konsernitukea annettaessa pitää tarkasti katsoa onko annettu tuki vähennyskelpoinen erä vai ei. EVL:n mukaan konsernituki ei ole vähennyskelpoinen erä kirjanpidossa konsernituen antajalle läheskään kaikissa tapauksissa, kuten konserniavustus. Saajan verotuksessa tukea ei ole katsottu veronalaiseksi tuloksi, kun antaa ylimääräisiä alennuksia ja hyvityksiä, tukia ja avustuksia sekä lainojen ja muiden saamisten anteeksiantoja, mitä ei konserniavustuksella voi jakaa. Toisin sanoen oikeuskäytännössä edellämainitut erät ovat myös antajalle vähennyskelpoisia eriä. (tilisanomat, n. d.) Konsernitukea annetaan yleensä silloin, kun konserniavustusta ei voida myöntää, koska on vähennyskelvoton erä antajalle.

6.3 Konserniavustus

Osakeyhtiölaki ei tunne konserniavustusta, vaan se on lain mukaan vastikkeetonta varojen siirtämistä yhtiöltä toiselle osakeyhtiölain 13 luvun 1§ 3 momentin kohdassa liiketaloudellinen peruste. Osakeyhtiölain 13 luku käsittelee osakeyhtiön varojen jakamista, jolloin on myös otettava huomioon velkojien ja vähemmistöosakkeiden tilanne yrityksessä ennen varojen siirtoa. (finlex, 2006. -d)

Konserniavustus on saajalle eli toiselle yritykselle veronalaista tuloa ja maksajalle vähennyskelpoista kuluu. Tämä vaatii erittäin hyvän kirjanpidon eli kirjanpitomerkinnot on tehty kummankin osapuolen osalta sekä tilikaudet ovat yhteneväiset. Konserniavustusta voi jakaa ainoastaan voitollinen yhtiö, eikä konserniavustuksen määrä saa ylittää verovuoden tulosta sekä

yhtiöissä (antaja ja vastaanottaja) on EVL:n mukaan verotettava. Emoyhtiön pitää omistaa vähintään 90 % tytäryhtiöstään, joko itse ja muiden tytäryhtiöiden kanssa, kuten kohdassa neljä on mainittu. Konserniavustusta voidaan jakaa eri yhtiöiden välillä, kuitenkin yhtiön on oltava osakeyhtiö tai osuuskunta. Ei siis tarvitse olla esimerkiksi emoyhtiöstä tytäryhtiölle, vaan avustus voi olla tytäryhtiöltä tytäryhtiölle, tytäryhtiöltä emolle.

Konserniavustus mahdollistaa tappioiden ja voittojen netottamisen konserniin kuuluvien yhtiöiden välillä. Ajatellen omistajia ja heidän saamiaan osinkoja, niin tulosta eli nettovarallisuutta voi siirtää yhtiöstä toiseen tehokkaasti ja näin ollen osinkoverotuksen määrä voi riippua emoyhtiön nettovarallisuuden määrästä. Mikäli Viipurilainen päätyisi yhtenä osapuolena kiinteistöyhtiöön, niin tämä yhtiö ei lähtökohtaisesti voi olla konserniavustuksen osapuolena TVL:n verotuksen takia. Osapuolten pitää olla EVL:n mukaan verotettavia eli elinkeinoverolain piirissä. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 -a)

Vuoden 2020 alussa konserniavustuksen käyttömahdollisuudet laajenivat. Kuten yllä mainitsin, niin aiemmin saajan ja antajan piti olla EVL:n mukaisia elinkeinotoiminnan harjoittajia ja tämä rajasi hyvin usein Holdingyhtiöt pois konserniavustuksen ulkopuolelle, vaikka holdingyhtiöt ovat olleet suosittuja yritysjärjestelyitä tehtäessä. Holdingyhtiöllä eli emolla voi olla lainaa, mitä se hoitaisi hallintopalveluita myymällä ja tyttäreiltä saaduilla osingoilla tai konsernirakenteessa konserniavustuksilla. Huomioitavaa on kuitenkin, että hallintopalveluiden myynti on yleensä mahdollistanut myös emolle EVL- statuksen, jolloin konserniavustuksen antaminen on mahdollista ja korkokulut ovat olleet vähennyskelpoisia. (Kotka K, 2021)

Isona asiana täytyy muistaa, kuten aikaisemminkin tässä työssä on kirjoitettu, että hallintopalveluiden ja -henkilökunnan jääminen yhtiöön ei välttämättä ole ollut riittävä, jotta verottaja olisi katsonut liiketoiminnallisen yhteyden syntyneen konsernin yhtiöiden välille. Kuten Paula Roima blogissaan sanoi, niin hallintopalveluita pitäisi myydä myös ulkopuolisille. (Kotka K, 2021)

6.4 Konsernin verotus

Suomessa ei varsinaisesti ole olemassa konserniverotusta (tieteentermipankki, 2022.) Kukin konserniyhtiö on kuitenkin erillinen verovelvollinen yksikkö, joten konsernin verotus ei ole yhtenäinen kokonaisuus. Konserniin kuuluvien yhtiöiden tulosta voidaan muokata antamalla muun muassa konserniavustuksia ja -tukia ja tätä kautta konserniin kuuluvan yhtiön tulosta eli verotusta voidaan muokata. Tulontasaaminen voitollisten ja tappiollisten konserniyhtiöiden välillä on lainsäädännössä näin ollen sallittua. Työssä ei oteta enempää kantaa kirjanpidollisiin seikkoihin, koska ei tiedetä syntykö konsernisuhdetta koskaan.

6.5 Siirtohinnoittelu

Siirtohinnoittelulla tarkoitetaan samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden välistä liiketoimintaa. Esimerkkinä voi olla tavaroiden ja palveluiden kauppa, korvaus aineettomien oikeuksien hyödyntämistä sekä rahoitusta. Lähtökohtaisesti siirtohinnoittelun on oltava markkinaehtoista ja verotusta varten yhtiön täytyy osoittaa, että käytetyt hinnat vastaavat riippumattomien osapuolten välisiä hintoja ja ehtoja. (vero, 2016 -d) Siirtohinnoittelun avulla voidaan välivaiheen hinnoittelu tehdä konsernin sisällä, seurata eri toimitusketjunsä kustannusrakennetta ja asettaa lopputuotteelle oikeanlaisen hinnan. Siirtohinnoittelua voidaan jossakin määrin käyttää myös apuna, kun halutaan strategisesti optimoida konsernin verotusta.

Siirtohinnoittelun eri menetelmiä on monia ja Laura Parviainen listaa opinnäytetyössään Siirtohinnoittelumenetelmän valinta – dokumentaatio kohdeyritykselle seuraavasti: markkinahintavertailu-, jälleenmyyntihinta-, kustannusvoittolisä- ja liiketoimintomarginaalimenetelmä. Menetelmiä on monia muitakin, mutta edellä mainitut menetelmät ovat useimmin käytettyjä. (Parviainen, 2017, s. 35-44)

Verottaja listaa omilla sivuillansa tavarakaupalle, valmistustoiminnalle, aineettomalle omaisuudelle, dokumentoinnille, palvelukaupalle, rahoitukselle sekä liiketoiminnan muutostilanteille omia ohjeita (vero, 2021 -a.).

6.5.1 Siirtohinnoitteludokumentointi

Dokumentointi tehdään, jotta voidaan jälkikäteenkin osoittaa, että liiketoimien hinnoittelussa on noudatettu markkinahinnoittelua. Dokumentointi tehdään aina kirjallisesti ja tarkoituksena on, että verovelvollinen arvioi liiketoimiensa markkinaehtoisuutta mahdollisimman ajantasaisesti, antaa tietoa veroriskien arvioimiseksi ja verotarkastuksen tekemiseksi (vero, 2022. -b.) Verottaja on antanut kattavan muistion asiasta 2007, laatijoina Laaksonen S., Kemell A-M. ja Koskinen S. (vero, 2007.)

7 CASE Viipurilainen Kotileipomo Oy

Osana liiketoiminnan kehittämistä on aika ajoin hyvä tarkastella yrityksen kokonaisuutta ja tulevaisuutta. Miettiä mihin suuntaan haluaa liiketoiminnan kehittyvän tulevaisuudessa? Mikäli omistajilla on sama tavoite niin on hyvä pohtia, miten siihen on mahdollista päästä? Osakeyhtiö perustettiin 2014 ja aluksi myymälää pyöritti isän toiminimi. Nämä yhdistettiin vuonna 2016. Osakeyhtiön perustajaosakkaat olivat Veikko, Timo, Tuomas ja Teppo Ylä-Hemmilä. Isä Veikon osuus 40% alussa ja yhden pojan omistus 20%.

Kuten on aikaisemmin mainittu, yritys on kasvanut ja tarkoituksena on tulevaisuudessa tehdä lisää investointeja tuotantoon ja tuotantotiloihin. Viipurilaisen omistajat ovat olleet halukkaita ajattelemaan asioita kokonaisvaltaisemminkin kuin pelkästään investoimalla koneisiin, laitteisiin ja tekemällä uusia tuotteita markkinoille. He haluavat ajatella myös omaa tulevaisuuttaan pidemmälle, jotta yrittäjäuran aikana tehdyistä päätöksistä ja otetuista riskeistä olisi heille ja heidän perheilleen hyötyä myös myöhemmin. Tästä ajatuksena eriyttää kahvila-konditorian ja leipomon käytössä olevat kahvila- ja tuotantotilat omaan yhtiönsä ja liiketoiminta omaansa.

Kiinteistöä hallinnoivasta yhtiöstä voisi tehdä mahdollisesti perheen oma yhtiö, joka ainoastaan hallinnoi kiinteistöä ja vuokraa sitä liiketoiminnalle. Toisekseen perheessä on tullut ajankohtaiseksi heidän isänsä eläköityminen eli omistuksen myyminen tai siirtäminen jälkipolville. Ajatuksena työssä on kertoa, miten ja millä tavalla voi valmistautua loppujen osakkeiden siirtoon sekä millä olemassa olevilla lainsäädännöllä ja ehdoilla sen voisi toteuttaa mahdollisimman verotehokkaasti.

Roima kuvaa blogissaan problematiikkaa suorittaessa nykyiseen yhtiörakenteeseen osittaisjakautumista tai konserniksi muodostumista, niin että konsernin yhtenä yhtiönä olisi vain kiinteistö ja mahdollisesti hallinto. Tämä kirjoitus koskettaa monia muitakin vastaavassa tilanteessa olevia pk-yrityksiä Suomessa. Roima on kirjoittanut seuraavaa: ”Emo omistaa tytäryhtiötä ja tuottaa vain konsernipalveluita ei riitä verottajalle, vaikkakin omistus olisi yli 10 % osakepääomasta, niin emon pitäisi myydä konsultointipalveluitaan ulkopuolisille tahoille”. Toisekseen, mikäli järjestelyiden ajatuksena on vain muutaman vuoden päästä exit, osingonmaksun maksimointi tai arvonnousu, niin verottaja ei hyväksy järjestelyä. Lähtökohtana jakautumiselle on, että jokaisen yrityksen pitäisi tuottaa lisäarvo konsernikokonaisuudelle (esim. edistänyt palveluiden ja tuotteiden myyntiä). Kaiken tulisi näyttää uskottavalta yrityskokonaisuudelta eli täytyy miettiä onko liiketoiminnallinen aktiivisuus riittävää. Verottaja tekee yritysjärjestelyiden tilanteessa verovapaasta myynnistä eli yritykseen siirrettävien toiminnoista kattavan arvion yksilölliset olosuhteet huomioon ottaen. (Roima P, 2019)

7.1 Miten valmistaudun sukupolvenvaihdokseen yrityksessä

Yritys pystyy valmistautumaan tulevaan sukupolvenvaihdokseen jo etukäteen ja onkin suotavaa, että asiassa lähdettäisiin liikkeelle mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta yrityksen liiketoimintaan, taseeseen tai yritysmuotoon voidaan tehdä muutoksia ajankanssa etukäteen. Kuten aikaisemmin on mainittu, niin kaikki sukupolvenvaihdostilanteet ovat erilaisia. (intressi asianajotoimisto, n. d. -b.)

Viipurilaisen kohdalla omistajina on jo neljä veljestä, joten yrittäjät ovat olleet tässä asiassa viisaasti liikkeellä aikaisessa vaiheessa. Nyt kuitenkin on tullut ajankohtaiseksi isän luopua lopuistakin osakkeistaan, joten lopullinen sukupolvenvaihdos tulee toteutumaan muutamien vuosien aikana. He ovat aikaisemmin käyttäneet järjestelyissä ammattilaisia, mutta tämän opinnäytetyön tarkoitus on herättää keskustelua eri mahdollisuuksista.

7.2 Arvonmääritys

Yrityksen osakkeen tai osakeryhmän arvonmääritys on ensiarvoisen tärkeää tehdä sukupolvenvaihdoksen tai yritysjärjestelyiden yhteydessä. Arvonmääritys tarkoittaa yrityksen arvoa, mikä todennäköisesti siitä maksettaisiin vapailla markkinoilla. Viipurilainen on ei-listattu osakeyhtiö ja sen arvonmäärittäminen on hankalampaa kuin monen listatun pörssiyrityksen, joiden tulosta ja tase-eriä seuraa useita ulkopuolisia analyytikoita ja antavat tätä kautta yrityksen ulkopuolisille tietoa.

Yksi tapa on verrata samankaltaisten yritysten toteutuneita kauppvoja, jotka on tehty kahden riippumattoman toimijan taholta vapaassa markkinassa. Viipurilaisen tilanteessa vastaavanlaisia yrityksiä ei ole myyty, joten heidän yrityksensä arvonmäärittäminen minimissään substanssiarvolla täytyy tehdä. Yrityksen arvo voi kuitenkin olla substanssi- tai tuottoarvo. Tuottoarvon ollessa suurempi, on yrityksen arvo substanssi- ja tuottoarvon keskiarvo. Substanssiarvon määrittelystä ja siihen laskentakaavaan kuuluvista tase-eristä on kirjoitettu työssä aikaisemmin kohdassa Käyvän arvon määrittely yrityksessä. Tuottoarvon määrittelystä on kirjoitettu myös samassa kohdassa.

Arvonmäärittäminen kannattaa antaa ammattilaisen tehtäväksi. Suomessa ei ole yleisesti hyväksytyjä säädöksiä arvonmäärityksestä, mutta esimerkiksi lahjoituksissa ja lahjanluonteisissa kaupoissa yleensä käytetään Verohallinnon ohjeita, jotka kattavat hyvin erilaiset omaisuuserät ja joita pidetään Suomessa yleisesti hyväksyttävänä ohjeina. Se antaa sukupolvenvaihdokselle tai yritysjärjestelyille kaiken laskennallisen pohjan, niin verotuksellisesta kuin rahoituksellisestakin näkökulmasta.

Yrityksen arvon määrittämiseen voidaan käyttää montaa eri tapaa. Tässä työssä on käytetty kahta yleisintä tapaa eli substanssi- ja tuottoarvolaskelmia. Tuottoarvona laskelmissa on käytetty yrityksen edellisen kolmen vuoden tilintarkastettuja tuloslaskelmia ja tehty oikaisu vuoden 2020 tilinpäätökseen yhden kertaerän osalta. Substanssiarvon laskelmassa on käytetty viimeisintä vahvistettua tilinpäätöstä vähennettynä tililinpäätöksessä päätetyksi jaettavalla osingolla. Laskelmissa on käytetty tasearvoja, eikä esimerkiksi kiinteistöön ole haettu ulkopuolista arviota.

Laskelmien tarkoituksena on ainoastaan antaa näyttöä eri mahdollisuuksien seurauksista heidän päätöstensä tueksi.

Substanssiarvon laskeminen on tehty seuraavalla tavalla. Substanssiarvo; 31.03.2021 tilinpäätöksen mukaan taseen loppusumma 2 932 769 € ja velat 1 988 237 €, jolloin substanssiarvo on 944 531 €, mistä on vähennetty viimeisin päätetty osinko 75 501 €. Tuottoarvo saadaan yrityksen kolmen viime vuoden 2019, 2020 ja 2021 tilinpäätöksistä laskemalla niiden keskiarvo. Vuonna 2019 tulos oli voitolla 235 947 €, vuonna 2020 tulos oli tappiolla 5280 €, mutta tässä laskelmassa tulokseen on tehty pysyvien vastaavien sijoitusten kohdalla alaskirjaus. Laskelmaan se korjataan, koska alaskirjaus luetaan satunnaiseksi. Tulosta korjattava summa on 196 000 €, jolloin vuoden 2020 tulos olisi 190 720 €. Vuoden 2021 tulos 413 479 € voitolla.

Yrityksen substanssiarvo on viimeisimmän taseen mukaan 869 030 €. Yrityksen kolmen edellisen vuoden tilinpäätöksen mukaan tuottoarvoksi muodostuu 1 867 000 €, 15 % tuottovaatimuksella. Tuottoarvon ollessa suurempi käytetään tuotto- ja substanssiarvon keskiarvoa, josta saadaan 1 368 015 €. Luovutukseen kohdistuu 100 osaketta 500 osakkeesta, jolloin yhden luovutettavan osakkeen arvoksi tulee noin 2736 € ja tällöin isän osuuden arvoksi 273 602 €. Työssä on laskettu, että koko potti menisi yhdelle luovutuksen saajalle, koska ei tiedetä miten isän omistus tulisi veljesten suhteen jakautumaan.

7.3 Sukupolvenvaihdos huojennussääntö lahjanluontoisessa kaupassa

Sukupolvenvaihdoksessa on olemassa huojennussääntö niin luovuttajalle kuin luovutuksen saajallekin. Vaikka kyseessä on sukupolvenvaihtohuojennus, niin perintö- ja lahjaverolain huojennukset voidaan myöntää myös riippumatta luopujan ja jatkajan välisestä sukulaissuhteesta (Immonen & Lindgren, 2017, s. 174.)

Huojennussääntö tarkoittaa luovuttajalla osakkeiden myyntitilanteessa sitä, ettei tarvitsisi maksaa luovutusvoittoveroakaan, mikäli TVL 48 §:n 1 momentin 3 mukaan kolme seuraavaa kohtaa täyttyvät luovutusta tehdessä. Luovuttaja luovuttaa osakkeita ja osuuksia 10 % kyseisessä yhtiössä. Saajana on luovuttajan lapsi ja omaisuus on ollut yhteensä vähintään 10 vuotta luovuttajan tai

hänen ja sellaisen henkilön omistuksessa, jolta hän on saanut sen vastikkeettomasti. Yhdenkin kohdan jäädessä täyttymättä, on luovutusvoitto veronalaista pääomatuloa. (vero,2022. -a)

Mikäli luovutuksen saaja huojennuksen lahjaveroon, täytyy täytyä seuraavat kohdat. Saajan täytyy olla mukana yritystoiminnassa minimissään yrityksen hallituselimissä, toimitusjohtajana tai muussa yrityksen kannalta tärkeässä tehtävässä, luovutuksen saajan pitää saada minimissään 10 % yrityksen omistusosuudesta sekä perintö- ja lahjaveron määrän täytyy olla suurempi kuin 850 €. (vero,2022. -a) Immonen & Lindgren ovat kirjassaan laskeneet, että huojennuksen edellyttämä vähintään 850 € suuruinen lahjavero muodostuu I veroluokassa yrityksestä tai sen osasta, jos käyvän arvon mukaan muodostaa 14 375 € euron arvoisen lahjan. (Immonen & Lindgren, 2017, s. 192) Viipurilaisen kohdalla puhutaan juurikin ensimmäisestä veroluokasta, koska perillisinä ovat luopujan lapset.

Saadun huojennuksen voi menettää takautuvastikin. Menetyks ei koske alkuperäisen huojennuksen saajaa, vaan se lisää jatkoluovuttajan luovutusvoiton määrää. Huojennussäännössä on olemassa kuitenkin inhimillinen pykälä eli menetystä ei käsitellä, mikäli yritys joudutaan lopettamaan esimerkiksi konkurssiin tai jonkin muun syyn vuoksi, jota ei osattu ennakoita huojennusta haettaessa (Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940).

Viipurilaisen kohdalla spv- huojennus saadaan, kun jokainen luovutuksen saaja saa vähintään 10 % yrityksen omistusosuudesta perintönä tai lahjana kohteena olevasta yrityksestä. Viipurilaisen kohdalla luovutuksen kohteena on 20 % osakekannasta, joten tasaosuuksin jaettaessa neljälle nykyiselle omistajalle, spv-huojennusta ei voida lähtökohtaisesti käyttää, mikäli tulkitaan verottajan internet-sivuja. On kuitenkin olemassa KHO:n päätös, että on mahdollista tehdä yhteislahja, kun sanamuotoa yhdessä puolison kanssa on tulkittu, että luovutus voidaan tehdä laissa mainitulle sukulaiselle tai tämän puolisolle yhteisesti luovuttamalla vähintään 10 % yhteisomistukseen. Verohallinnon ohjeessa ei ole otettu suoraan kantaa, täyttääkö vähintään 10 % suuruinen yhteislahja perintö- ja lahjaveron pykälän 57 § vaatimuksen. Tulkintojen mukaan esimerkiksi kahdelle lahjoitettavan summan ollessa 15 %, voitaisiin asiaa käsitellä yhteislahjoituksena. KHO päätöksessään on katsonut, että kysymys on ollut lahjansaajien yhteisestä lahjasta, johon on sisältynyt vähintään 10 % osuus yhtiön osakkeista. Osakkeita pojille

luovutettaessa tasaosuuksin on hyvä syventyä tarkemmin KHO:n päätökseen. Verottajalta ennakkoratkaisua haettaessa voi vedota tähän korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen. (KHO, 2013)

Ajatuksena on tehdä lopuille isän omistamille osakkeille sukupolvenvaihdos eli isä luopuisi hänellä olevista osakkeista kokonaan neljälle pojalle tasaosuuksin. Isän omistusosuus on nyt 20 %, joten jokainen saisi 5 % lisää omistusta yhtiöstä. Kuten yllä kohdassa 7.2 on mainittu, on laskettu siten, että yksi henkilö saisi koko isän omistuksen, koska ei tiedetä tulevaa lopullista omistussuhteen jakoa. Yllä on mainittu luovutuksen saajan ja luovuttajan mahdollisuudet käyttää huojennusta.

Seuraavaksi täytyy selvittää voidaanko saada täysimääräinen huojennus vai osittainen.

Täysimääräisen huojennuksen saa, kunhan kauppahinta on yli 50 % osakkeiden käyvästä arvosta. Osittainen lahjaverohuojennus tulee kyseeseen, kun kaupan osuus on alle 50 % osakkeiden käyvästä arvosta ja laskea spv-arvo osakkeelle tai osakeryhmälle.

Spv-arvo saadaan, kun lasketaan sukupolvenvaihdoksen yhteydessä 40 % arvostamislain mukaisesta vertailuarvosta. Vertailuarvo saadaan, kun varat ja velat arvostetaan tasearvoon ja varoista vähennetään velat ja näin saadaan nettovarallisuus. Maksettavien verojen määrä lopullisesti määräytyy lahjaverosteikon mukaisesti lahjoitettavan omaisuuden arvosta spv-arvon vähentäen kokonaislahjaveron määrää. (Oy Tuokko Ltd., n. d. -b)

Jatkajan tulee vaatia lahja- ja perintöveron huojennusta sekä maksuaikaa ja nämä asiat voidaan kirjata jo lahjakirjaan, koska verottaja ei huojennusta automaattisesti toteuta. Näin varmistetaan vaatimus ja mikäli saajia on useita, niin jokaisen on esitettävä tämä vaatimus henkilökohtaisesti. Vaatimus on tehtävä ennen kuin verottaja on tehnyt verotuspäätöksen, koska jälkikäteen verottaja ei pyyntöä käsittele. Saaja maksaa perintö- tai lahjaveron, mutta siihen on mahdollista saada kymmenenkin vuotta korotonta maksuaikaa.

Mikäli Viipurilaisella olisi kaksi osakesarjaa eri äänioikeudella ja/ tai, niin silloin luovutuksen yhteydessä pitää tarkemmin tarkastella kohtaa Valtuutussäännös Laki Verohallinnosta (503/2010) 2 § 2, kohta 2.2.5.2. (vero, 2013) Viipurilaisella ei ole kuin yksi osakesarja, joten tähän ei enempää oteta työssä kantaa.

7.3.1 Lahjanluonteinen kauppa – täysi lahjaverohuojennus

Lahjanluonteisessa kaupassa lahjan osuutta on mahdollista sukupolvenvaihtolanteessa muokata usealla eri tavalla, koska Viipurilaisen kohdalla luovuttajalle ja luopujalle voidaan käyttää sukupolvenvaihdoksen huojennuksia, niin on erittäin tärkeää käydä täysi- ja osittainen huojennussääntö laskennallisesti läpi. Mikäli lahjoitettava osuus on alle 25 %, niin lahjansaajan ei tarvitse maksaa lahjaveroa, mutta lahjanosuuden ollessa yli 25 %, lahjavero määrätään koko lahjanmäärästä.

Taulukko 1.:ssä on laskettu lahjanluonteinen kauppa täydellä lahjaverohuojennuksella Viipurilaisen kohdalta isän osuudelta, kun kauppasummana on 75 % osakkeille määritetystä arvosta ja 25 % tehdään lahjoituksena. Varainsiirtoveron osuus on 3283 €.

Taulukko 1. Täysi lahjaverohuojennus. Osakkeiden kauppa 75 % arvosta ja 25 % lahjoituksena osakkeiden arvosta.

Kauppahinta	205 201 €
Lahjan osuus	68 400 €
Varainsiirtovero jatkajalle 1,60%	3283 €

Taulukko 2:ssa kaupan osuus on 51 % ja lahjoituksen osuus on 49 %. Jotta voidaan käyttää täyttä lahjaverohuojennusta sukupolvenvaihdoksessa, niin kauppasumma pitää olla vähintään 50 % osakkeiden tai osakeryhmän käyvästä arvosta.

Taulukko 2. Täysi lahjaverohuojennus. Osakkeiden kauppa 51 % arvosta ja 49 % lahjoituksena osakkeiden arvosta.

Kauppahinta	139 537 €
Lahjan osuus	134 537 €
Varainsiirtovero jatkajalle 1,60%	2232 €

7.3.2 Lahjanluonteinen kauppa – osittainen lahjaverohuojennus

Luovutuksen saajan on mahdollista saada myös osittainen lahjaverohuojennus sukupolvenvaihtotilanteessa. Mikäli lahjanluonteisessa kaupassa kaupan osuus on alle 50 % osakkeiden tai osakeryhmän käyvästä arvosta, niin käytetään osittaista lahjaverohuojennusta. Lahjanluonteisessa kaupassa kauppasumman ollessa alle 50 % voidaan käyttää lahjaveron laskennassa spv-arvoa. Spv-arvo saadaan, kun lasketaan sukupolvenvaihdoksen yhteydessä 40 % arvostamislain mukaisesta vertailuarvosta. Jatkajalle tulee pienempi lahjavero, koska verot määräytyvät käypääarvoa pienemmästä spv-arvosta.

Osakkeiden kauppasumma 45 % ja 55 % lahjana käyttäen spv- arvoa. Spv-arvoa laskettaessa ei ole otettu huomioon, että luovutetuille osakkeille ehtona olisi osinko-oikeuden pidättäminen luovutuksenantajalle. Laskennassa ei ole tarvinnut lisäksi ottaa huomioon vertailuarvon laskemisessa ns. leikkurisääntöä eli edellisen vuoden vertailuarvo ei yrityksellä ollut 50 % korkeampi, kuin nyt käytetyn tilikauden arvo. Mikäli edellisen vuoden luku olisi ollut pienempi, niin sitä lukua olisi käytetty. (vero, 2021 -e)

Lahjan osuudesta lasketaan lahjavero ilman huojennuksia. Tämä lahjaveron määrä vähennetään spv-arvon lahjaveron määrästä. Lisäksi lahjaveron määrä lasketaan vähentämällä lahjavero ilman huojennuksia minimi lahjaveron määrästä eli 850 €. Näiden laskutoimitusten tuloksesta käytetään pienempää summaa eli huojennuksen määrää. Saatu tulos vielä vähennetään lahjaverosta ja saadaan osittaisen huojennuksen avulla sukupolvenvaihdoksessa lahjaveron euromääräinen summa. Spv-arvo on isän omistuksen osuudesta (273 602 € X 40 % = 109 440 €) 109 440 €.

Taulukko 3. Osittainen lahjaverohuojennus. Osakkeiden kauppa 45 % arvosta ja 55 % lahjoituksena osakkeiden arvosta.

Lahjan määrä	150 481 €
Lahjaveron määrä	16 148 €
Spv- arvo	71 110 €
Lahjavero Spv- arvolla	6632 €

Lahjaveron erotus/ huojennuksen määrä **9516 €**

Lahjavero	16 148 €
Vähintään 850 €	850 €
Huojennuksen määrä	15 298 €

Lopullinen lahjaveron määrä huojennusta hyväksi käyttäen. Käytetään pienempää huojennuksen määrää:

Lahjan määrä	191 521 €
Lahjaveron määrä	21 080 €
Spv- arvo	76 608 €
Lahjavero spv- arvolla	7940 €
Lahjaverojen erotus/ huojennuksen määrä	13 140 €

Lahjavero	21 080€
Vähintään 850e	850 €
Huojennuksen määrä	20 230 €

Taulukko 4. Lahjaveron määrä spv- arvoa hyväksikäyttäen. Osakkeiden kauppa 45 % arvosta ja 55 % lahjoituksena osakkeiden arvosta.

Lahjavero	16 148 €
Huojennuksen määrä	9516 €
Lopullinen lahjavero, jatkajalle	6632 €

Lahjaverohuojennusta apuna käyttäen lahjaveron määrä jatkajalle on 6632 €. Ilman huojennussääntöä veron määrä olisi 16 148 €.

Lopullinen lahjaveron määrä huojennusta hyväksi käyttäen. Käytetään pienempää huojennuksen määrää:

Taulukko 5. Lahjaveron määrä spv-arvoa hyväksikäyttäen. Osakkeiden kauppa 30 % arvosta ja 70 % lahjoituksena osakkeiden arvosta sekä lahjaveron määrä vähintään 850 €.

Lahjan määrä	191 521 €
Lahjaveron määrä	21 080 €
Spv- arvo	76 608 €
Lahjavero spv- arvolla	7940 €
Lahjaveron erotus/ huojennuksen määrä	13 140 €
Lahjavero	21 080 €
Vähintään 850 e	850 €
Huojennuksen määrä	20 230 €

Taulukko 6. Lopullinen lahjaveron määrä spv-arvolla. Osakkeiden kauppa 30 % arvosta ja 75 % lahjoituksena osakkeiden arvosta.

Lahjavero	21 080 €
Huojennuksen määrä	13 140 €
Lopullinen lahjavero, jatkajalle	7940 €

Lahjaverohuojennusta apuna käyttäen lahjaveron määrä jatkajalle on 7940 €. Ilman huojennussäntöä veron määrä olisi 21 080 €.

7.3.3 Lahjalla luovutus

Isä voi halutessaan lahjoittaa kaikki omistamansa osakkeet pojille. Tällöin ainoana kustannuksena tulee lahjaveron maksaminen luovutuksen saajille. Luovutuksen saaja ei maksa varainsiirtoveroa, mutta lahjoituksesta, kuten kaikista muistakin toimenpiteistä osakkeiden suhteen, täytyy tehdä

lahjaveroilmoitus verottajalle, lahjakirja sekä osakkeet pitää rekisteröidä patentti- ja rekisterihallituksessa. Lahjoitettaessa osakkeen luovuttaja ei tule saamaan mitään korvausta niistä. Viipurilaisen kohdalla lahjaverosta on kuitenkin saajien mahdollista saada sukupolvenvaihtohuojennus. Saajien lahjavero ilman sukupolvenvaihtohuojennusta on 33 140 € ja huojennuksen kanssa 11 228 €, kuten taulukossa seitsemän on kerrottu.

Taulukko 7. Kaikkien osakkeiden lahjoitus jatkajille.

Lahjoitus	273 602 €
Lahjavero saajalle, ilman huojennusta	33 140 €
Lahjavero saajalle, huojennuksella	11 228 €

7.4 Suora kauppa - osakkeiden myyminen yhtiölle

Viipurilaisen yhtiöjärjestyksen mukaan osakkaalla tai yhtiöllä on oikeus lunastaa osake, jolloin tällä määräyksellä varmistetaan, että ensisijaisesti tarjolle tulevat osakkeet pysyvät nykyisten omistajien tai yhtiön hallussa. Ensisijainen lunastus on osakkeenomistajalla ja mahdollisesti kiinnostuneiden kesken osakkeet on mahdollista lunastaa olemassa olevan omistuksen suhteessa. Yhtiöllä on myös lunastusoikeus, mikäli kukaan nykyisistä omistajista ei ole kiinnostunut lunastaa osakkeita. Muita määräyksiä ei ole yhtiöjärjestykseen kirjattu, kuin mitä osakeyhtiölaissa on lunastuksesta mainittu.

Mikäli tiedettäisiin, että sukupolvenhuojennuksen saamiseksi jokin huojennuksen sääntö ei täytyisi tai joku pojista olisi sitä mieltä, että ei halua olla yrityksessä seuraavia 5 vuotta, niin silloin jonkun tai joidenkin poikien olisi mahdollista ostaa isän osakkeet ja maksaa kauppasumma esimerkiksi yhtiöstä saaduilla osingoilla vuosien saatossa isällensä. Isä saisi kertakorvauksen omistamistaan osakkeista ja voisi käyttää varat haluamallaan tavalla. Vastaavanlaisesta menettelystä ei kuulemma ole ollut puhetta perheen keskusteluissa. Yrittäjien kanssa keskusteltuani sellainen ajatus on tuotu ilmi, että yritys käyttäisi kertyneitä voittovaroja osakkeiden hankintaan ja jättäisi ne omaan taseeseen. Luovuttaisi ne uudelleen olemassa oleville omistajille tai uudelle omistajalle tai mitätöisi ne. Hankintaan suurimmalta osin käytetään vapaan

oman pääoman rahastossa olevia varoja. Ennen hankintapäätöstä on hyvä miettiä, miten tämäjärjestely tekee yhtiön tunnusluvuille, muun muassa omavaraisuusasteelle.

Osakepotin oikean hinnan määrittäminen on tärkeää, sillä myyjän verotuksessa liian alhainen hinta voidaan katsoa lahjanluonteiseksi kaupaksi. Kauppahinta pitäisi olla enemmän kuin 75 % käyvästä arvosta, jolloin hankintamenosta olisi mahdollista vähentää kaikki kulut eikä saajan tarvitsisi maksaa mahdollista lahjaveroa. Yhtiö maksaa hankintahinnasta varainsiirtoveron 1,6 %, mikä on veron suuruus kun puhutaan listaamattomista osakkeista.

Luopuja pystyy käyttämään hankintameno-olettamaa apunaan myyntivoiton verotusta laskiessa, kun hänellä ei ole mahdollista sukupolvenvaihtohuojennusta luovutusvoittoveroon. Yrityksen omavaraisuusaste laskee järjestelyn toimesta, koska ostoon käytetään kertyneitä voittovaroja, mikä vähentää omaa pääomaa, mikä taas voi vaikeuttaa jatkossa rahoituksen saantia yrityksen investointeihin. Tämän luontoisessa kaupassa pitää olla tarkka, ettei luovutusta katsota myös peiteltyksi osingoksi. Peitelty osinko voi muodostua, mikäli yritys hankkii osakkeet suuremmalla summalla, mikä on osakkeille määritetty käypäarvo. Pääomatulo henkilöverotuksessa Suomessa on progressiivista seuraavasti: pääomaverokanta 30 % kun verotettavan pääomatulon osuus maksimissaan 30 000 e ja 30 000 € ylimenevältä osalta 34% (vm. n. d.)

Tämäkin järjestely, kuten yllä mainittu myynti nykyisille osakkeenomistajille, tuo luopujalle mahdollisesti myyntivoiton verotuksen pääomatuloverotuksen piiriin. Kauppasummasta on mahdollista käyttää 10 vuoden osakeomistuksen kautta 40 % hankintameno-olettamaa. Luovuttajalle kauppahinnasta vähennetään pääomatuloverot, jotka ovat 30 % 30 000 € asti ja sen ylimenevältä osuudelta 34 %.

Kauppasumma voisi olla käyvästä arvosta hieman yli 75 %, jolloin isän luovutusvoittovero olisi pienempi ja yhtiön vakavaraisuus heikentyisi paljon vähemmän. Alla oleva laskelma on laskettu osakkeen käyvänarvon mukaan. Isälle jäisi näin ollen nettona osakekaupasta itsellensä 218 988 €. Ostajalle maksettavaksi tulisi varainsiirtovero 4377 € ja kauppasumma. Alla on laskelma kappaleessa 7.2 lasketulla arvolla ja kauppa on toteutettu ilman osakkeen omistuksen käyvänarvon mukaan.

Taulukko 8. Isän osakkeiden myyminen yhtiölle.

Kauppahinta	273 602 €
Hankintameno – oletama 40 %	109 440 €
Luovutusvoitto, josta pääomatuloa	164 161 €
Pääomatulo 30 %	9000 €
Pääomatulo 34 %	45 614 €
Luovutusvoittovero, luopujalle	54 614 €
Varainsiirtovero, ostajalle 1,60 %	4377 €

7.4.1 Osakkeiden kauppa pojille

Pojat voivat myös halutessaan ostaa koko isän omistaman määrän. Tällöin he maksavat varainsiirtoveron, mutta isä ei maksa luovutusvoittoveroa, koska saa sukupolvenvaihtohuojennuksen osakkeiden myyntiin.

Taulukko 9. Osakkeiden kauppa pojille.

Kauppahinta	273 602 €
Varainsiirtovero 1,60 %	4377 €

7.4.2 Osakkeiden kauppa pojille sukulaisalennuksella

Lahjanluontoisella kaupalla ilman sukupolvenvaihdosta, jossa lahjan osuus on maksimissaan 25 %, ei aiheuttaisi myöskään jälkipolville siirtymäsäädöksiä, kuten osakkeiden viiden vuoden pitoaika ja omistusosuuksia voitaisiin muokata osakkeenomistajien kesken järjestelyllä. Isä saa luovutusvoiton verovapaasti, koska hänellä sukupolvenhuojennuksen sääntö toteutuu, kun lapset ovat ostajina. Määritettäväksi tulee hankintameno kaupan ja lahjoituksen osuudesta eli puhutaan vastikkeellisesta ja vastikkeettomasta osuudesta. Näin isä saisi kertakorvauksen itsellensä sekä samalla lapset pääsisivät loppuihin yrityksen osakkeisiin kiinni hieman halvempaan hintaan.

Sukulaisalennuksen käyttäminen, jossa lahjan osuus on 24 % ja kaappasumma 76 % osakkeiden käyvästä arvosta. Isä saa rahaa kaupasta 205 201 €, josta hän ei maksa luovutusvoittoveroa, koska hänen kohdalla sukupolvenvaihtohuojennuksen säännöt toteutuvat. Varainsiirtoveroa ostaja maksaa 3327 €.

Taulukko 10. Osakkeiden kauppa pojille sukulaisalennuksella.

Kauppahinta	207 937 €
Varainsiirtovero, ostajalle 1,60%	3327 €

7.5 Yhteenveto osakesiirroista

Alla olevaan taulukkoon on koottu edellisten kappaleiden kustannukset eri osapuolille. Taulukon avulla yrityksen päättäjien on helpompi hahmottaa, minkä verran eri toimenpiteet maksaisivat kenellekin. Lopullisen päätöksen tekevät yrittäjät itse. Luvut ovat suuntaa-antavia, koska ei tiedetä missä vaiheessa he mahdollisesti sukupolvenvaihdoksen tekisivät ja minkä tilikauden luvuilla.

Tilikausi yrityksellä on 01.04-31.03., joten tätä työtä tehdessä on tilikausi ehtinyt myös vaihtua. Edellä mainitut luvut on laskettu 31.03.2021 päättyneen tilikauden mukaan.

Taulukko 11. Yhteenveto osakesiirroista.

Luovutustapa/ Kauppahinta	Luopujan verot/ pääomat.30 %/34 %	Jatkajan verot: Varainsiirtovero	Jatkajan verot: Lahjavero	Rahoitustarve
Osakekauppa 100 %/ Lapset ostavat hintaan 273 602 €	0 €	4 377 €	0 €	277 979 €
Yritys ostaa osakkeet 100 % 273 602 €	54 614 €	4 377 €	0 €	277 979 € ja isä maksaa p.o. verot 54 614 €
Osakekauppa 76 % ja 24 % lahjoitus sukulaiskauppana 207 937 €	0 €	3 327 €	0 €	211 264 €
Lahjanluontoinen kauppa: 75 % kaupalla ja 25 % täysi lahjaverohuojennus. 205 201 €	0 €	3 283 €	0 €	208 484 €
Lahjanluontoinen kauppa: 51 % kaupalla ja 49 % täysi lahjaverohuojennus. 139 537 €	0 €	2 232 €	0 €	141 769 €
Lahjanluontoinen kauppa: 45 % kaupalla ja 55 % osittainen lahjaverohuojennus. 123 120 €	0 €	1 969 €	3 360 €	128 449 €
Lahjanluontoinen kauppa: 30 % kaupalla ja 70 % osittainen lahjaverohuojennus. 82 080 €	0 €	1 313 €	6 632 €	90 025 €
Lahja 100 % 0 €	0 €	0 €	11 228 €	11 228 €

7.6 Holdingyhtiöstä sijoitusyhtiö

Tätä yritysjärjestelyn muotoa voitaisiin käyttää sukupolvenvaihdoksen yhtenä välineenä, mikäli isä haluaisi eläkkeensä päälle kassavirtaa yrityksestä osingon muodossa. Tämä tarkoittaisi olemassa olevan yritysrakenteen jakautumista kiinteistöä hallinnoivaksi yhtiöksi sekä liiketoimintaa harjoittavaksi yhtiöksi. Rakenteena ne voisivat olla erilliset yhtiöt tai konsernirakenteen muotoisesti. Toisaalta isä ei luopuisi osakkeistansa eli yrittäjyydestä heti, vaan vasta vuosien päästä, koska hänen pitäisi olla myös mukana liiketoimintaa harjoittavassa yhtiössä omistajana jakautumisen jälkeen. Liiketoimintaa harjoittavassa yhtiössä on ajan kanssa sitten mahdollista tehdä omistusjärjestelyjä esimerkiksi lahjalla, lahjanluonteisella kaupalla tai kaupalla. Kuten olen maininnut, niin tällä hetkellä täytyy kokonaisjakautumista harkita yhtiön kohdalla tarkoin saatujen tukien takia, jotka tarvittaessa voidaan periä takaisin, mikäli toinen jakaantuvista yhtiöistä hallinnoi ainoastaan kiinteistöä eikä sillä ole muuta liiketoimintaa, mikä luetaan hyväksyttäväksi ja riittäväksi.

Osakkaat itse voivat myös halutessaan perustaa itsellensä oman holdingyhtiön ja siirtää omistamansa osakkeet sinne osakevaihtona. Luovuttajana voi olla luonnollinen henkilö, kuolinpesä, yhtymä tai yhteisö. Vastaanottava yhtiö voi olla EVL:n tai TVL:n (KHO 2006 taltio 943) mukaan verotettava yhtiö, jolloin holdingyhtiö, mitkä ovat usein TVL:n mukaan verotettavia käyvät myös yhtiörakenteena. Osakkeita siirrettäessä maksetaan varainsiirtovero sekä mahdollisesti realisoituu luovutusvoittovero. Luovutusvoiton verotus realisoituu, mikäli siirrettävien osakkeiden äänivaltainen osuus on alle 50 %. Kukaan nykyisistä osakkaista ei omista yhtiön äänivallasta yli 50 %, joten siirron yhteydessä heillä tulee myös luovutusvoittovero maksettavaksi.

Mikäli osakkeiden äänivalta yhdellä osakkaalla kasvaa yli 50 % tai heistä kaksi tai kolme yhdessä siirtävät nykyiset omistukset ja siirrettävä äänimäärä kasvaa yli 50 %, niin luovutusvoitto ei realisoidu. (vero. 2021. -f) Yrityksen rahoittaja ei lähtökohtaisesti tyrmää kyseistä omistusjärjestelyä, mutta kehoitti miettimään kyseisen yritysjärjestelyn tarkoituksperiä, koska aina tämän suuntainen järjestely ei ole niin läpinäkyvä kuin pankki haluaisi. Tällainen uusien yritysten perustaminen on helppoa, mutta hallinnointi ja muut kustannukset voivat tulla esteeksi.

Kirjanpitäjä toisaalta laskuttaa ainoastaan yrityksessä tapahtuvista tapahtumista. Tilintarkastaja mahdollisesti ottaa tarkastusmaksun.

7.7 Omistajien osakassopimus, testamentti ja avioehto

Osakassopimuksen, testamentin ja avioehdon tekeminen ja niiden ajantasaisena pitäminen on ensiarvoisen tärkeää Viipurilaisen yrittäjille. Nämä sopimukset kannattaa tehdä viimeistään silloin, kun mahdollisesti tehdään sukupolvenvaihdokseen liittyen järjestelyjä, mutta näitä asioita kannattaa jokaisen osakkaan jo mielessään miettiä. Osakassopimus on myös vapaaehtoinen sopimus yrittäjien välillä, joka luo yhteiseen yritystoimintaan selkeämpiä pelisääntöjä sekä antaa yhtiön laadittuun yhtiöjärjestykseen täydennystä vapaammassa sopimuksellisessa muodossa. Sopimuksen muuttaminen tilanteen mukaan on myös kevyempi toimenpide kuin esimerkiksi yhtiöjärjestyksen muuttaminen.

Jokainen menehtyy jossain vaiheessa ja tällöin testamentti selkeyttää paljon sitä, miten kuolinpesä toimii asioiden kanssa. Testamentilla yrittäjä voi myös turvata hänen perillistensä henkisen ja taloudellisen rauhan vaikeassa tilanteessa. Avioehto ei kuulosta kovinkaan houkuttelevalta, koska tätä sopimusta tarvitaan ainoastaan avioerotilanteessa. Avioerotilanne ei ole varmastikaan kenenkään tahtotila, mutta joskus elämä on vienyt siihen vaiheeseen, että muuta vaihtoehtoa ei ole. Avioehdon tarkoitus on suojella yritystä, yrittäjää sekä muita yrityksen omistajia. Avioehto on yksi osa, missä voidaan rajata yritys avioeron ulkopuolelle ja tarvittaessa täydentää osakassopimusta avioehdossa olevilla asioilla.

Mikäli yritysjärjestely tai sukupolvenvaihdon toteutuminen venyy useiden kuukausien tai jopa vuosien päähän, niin näiden papereiden tärkeyttä ei kannata unohtaa. Kustannus on pieni, kun ulkopuolinen taho tekee nämä olemassa olevan lainsäädännön ja lakien mukaisesti. Siirtymävaiheen aikana mahdollisesti sattuviin epäonnisiin tapahtumiin ollaan varauduttu ja yritystoiminta voi jatkua eikä vaaranna muiden osakkaiden tai sidosryhmien toimintaa.

7.8 Yhtiörakenteen muutos

Yhtiörakenteina nykyinen Oy on selkeä oma verotuksellinen yksikkönsä. Opinnäytetyössä käsitelty kokonaisjakautuminen tuottaa olemassa olevasta yhtiöstä kaksi erillistä Oy:ta, jotka voivat olla konsernirakenteen muodossa tai omina yhtiöinään. Mikään ei tietystikään estä kokonaisjakautumista useampaan kuin kahteen yhtiöön, mutta Viipurilaisen kohdalla tähän ei varmaan ole tarvetta. Osakkaiden halua jakaa nykyinen liiketoiminta, jolloin toisessa yhtiössä olisi vain kiinteistö ei lainsäädännön mukaan ole mahdollista sekä ELY-keskukselta saadun tuen takia tällä hetkellä kannattavaa.

Holdinyhtiön perustaminen on erittäin suosittua ja monet yrittäjät ovatkin siirittäneet omistamiensa yhtiöiden osuuksia holdinyhtiön sisään muun muassa verotuksellisista syistä ja riskien pienentämisen takia. Holdinyhtiö sopii hyvin ja sitä käytetäänkin usein sijoitusyhtiönä. Holdinyhtiöstä puhutaan usein veroparatiisiyhtiönä, koska niitä on perustettu veronkiertotarkoituksena. Viipurilaisen kohdalla yhtiö mahdollisesti perustettaisiin Suomeen ja se olisi osa konsernia tai osakkaan omana yhtiönä. Yhtiötä pystyy käyttämään verosuunnittelun välineenä, mutta pitää muistaa, että myös holdinyhtiö maksaa tuloksestansa olemassa olevan lainsäädännön mukaan veroa.

Konserni antaa mahdollisuuksia tehdä konserniin kuuluvien yhtiöiden välillä tulontasausta. Lähtökohtaisesti konsernirakenne lisää kuluja, kun tulee lisää yhtiöitä, joihin pitää tehdä muun muassa kirjanpidollisia asioita. Konsernitilinpäätöstä ei Viipurilaisen tarvitse vielä tehdä kirjanpitolain mukaisesti, mutta tämäkin täytyy ottaa huomioon, että missä vaiheessa lain mukaiset rajat ylittyvät. Omistajien pitää miettiä, että onko konsernirakenteesta heille hyötyä, mikäli sen sisällä olevat yhtiöt olisivat voitollisia, jolloin voitollisen yhtiön varojen siirtäminen esimerkiksi emoon ja sieltä suurempien osinkojen nostaminen olisi mahdollista. Kuten aikaisemminkin on mainittu, heidän pitää miettiä soveltuuko konsernirakenne heidän tulevaisuuden suunnitelmiinsa, siihen missä he katsovat yrityksen olevan joidenkin vuosien kuluttua.

7.9 Haastattelut

Asiantuntijahaastattelut toteutettiin tammikuun lopussa ja helmikuun alussa 2022. Osa haastatteluista toteutettiin Teams-sovelluksen avulla. Haastateltavina olivat yrityksen lähellä olevat taloushallinnon ammattilaiset, kuten kirjanpitäjä, tilintarkastaja ja heidän yrityksen pääasiallinen rahoittajansa. Lisäksi haastateltiin yrittäjää, joka oli jakanut yrityksensä omistusta. Etukäteen esitetyillä kysymyksillä haastateltava pystyy valmistautumaan keskusteluun. Haastatteluilla haluttiin saada ammattilaisten sekä toisen yrittäjän näkökulmaa ja mielipidettä selville, miten kannattaa tehdä, jotta tätä tietoa voidaan jakaa myös Viipurilaisen kaikille omistajille.

Haastateltaviin oltiin ensiksi yhteydessä sähköpostitse, jonka avulla heille lähetettiin saatteellinen tieto opinnäytetyöstä ja sen tärkeellisyydestä yrityksen tulevaisuuden suunnitelmiin. Saatteessa oli myös laadittuna kysymyksiä etukäteen haastateltaville mietittäväksi. Haastateltaville kysymykset olivat hieman erilaisia, riippuen haastateltavasta. Kirjanpitäjälle ja tilintarkastajalle asetettiin samanlaiset kysymykset. Kysymykset ovat opinnäytetyön liitteenä. Kyseessä on asiantuntijahaastattelu, joissa yleensä saadaan selville haastateltavalta muitakin asioita, mitä ei etukäteen laadittuihin kysymyksiin osattu ottaa huomioon. Haastattelut kestivät noin yhden tunnin ja kaikki haastattelut nauhoitettiin. Ainoastaan kirjanpitäjää ei haastateltu kasvokkain, koska hän katsoi, että ei osaa ottaa kantaa yrityksen mahdollisiin sukupolven- ja yritysjärjestelyihin.

Haastatteluaineisto purettiin ymmärtämiseen pyrkivällä tavalla. Tavallisesti tässä tavassa tehdään laadullista analyysia ja päätelmiä asioista. Pyrkimyksenä on tulkita haastatteluaineistoa, jotta sieltä löytyy aiheeseen ja yrittäjille merkityksellisiä sekä tärkeitä asioita. Haastateltavilta saadut vastaukset kysymyksiin sekä haastatteluissa esille tulleita muita asioita on kirjoitettu poimien oleellisemmat asiat. Haastattelun lopputulos on aina tutkijan näköinen, mutta luotettavuutta haluttiin parantaa antamalla haastateltaville etukäteen kysymyksiä nähtäväksi ja nauhoittamalla ja dokumentoimalla haastattelut. (opinkirjo. n.d.)

7.9.1 Kirjanpitäjä

Kirjanpitäjältä kysyttiin tekevätkö he yrityksille jakautumis- tai sukupolvenvaihdossuunnitelmia, osakassopimuksia, testamentteja ja avioehtoja. Kirjanpitäjän mukaan heillä olevassa toimistossa ei näitä asioita tehdä, vaan he toteuttavat toimenpiteisiin liittyviä tilisiirtoja tarvittaessa. Kysyttäessä, onko heillä suositella tahoja, joka voisi näissä asioissa auttaa Viipurilaisen osakkaita ja suorittaisi kaiken paperityönkin. Vastaus oli, että erilaiset tilintarkastusyhteisöt, kuten KPMG tai ErnstYoung. Kuukausittainen laskutus perustuu heillä kirjauksien määrään. Heillä ei ole yritykselle kiinteää kuukausimaksua, joten uuden yrityksen perustaminen ei nosta kustannuksia kuin yrityksen aktiviteetin mukaan. Tilikauden jatkamisesta tai mikä hetki tilikaudella olisi paras aika tehdä muutoksia, ei otettu kantaa. Kysymyksiin mikä olisi kirjanpitäjän mielestä järkevin toimenpide, niin hänen mielestään kiinteistön ja liiketoiminnan eriyttäminen olisi järkevää. Tulevaisuudessa voisi esimerkiksi halutessaan myydä liiketoiminnan.

7.9.2 Tilintarkastaja

Tilintarkastajalta kysyttiin, että tekeekö hän sukupolvenvaihdokseen liittyviä järjestelyitä, verottajalta ennakkoratkaisujen hakua tai jakautumissuunnitelmia yrityksille. Hän vastasi ettei tee, mutta hänellä on entinen kollega, jota voi suositella. Myöskään osakassopimuksia, testamentteja ja avioehtoja hän ei tee, koska ei ole juristi sekä hänellä tulee jääviysasiat tässä kohtaa esille. Hän kyllä tekee tilintarkastajan lausuntoja niitä vaativiin toimenpiteisiin.

Seuraavaksi keskusteltiin mahdollisista kuluista, mitä hänen tekemiin järjestelyihin tulisi yrityksen maksettavaksi. Hän ei uskaltanut sanoa mitään tarkkaa arviota, kun ei tiedä mitä kaikkea työhön kuuluisi ja paljonko se ottaisi aikaa. Hinta-arviona hän sanoi noin 500 €, mikä oli varovainen arvio. Myös keskustelimme, että tulisiko nykyiseen tarkastusmaksuun paljonkin korotuksia, mikäli yhtiöitä olisi useampia. Vastauksena oli, että kiinteistöyhtiön ollessa toisena yhtiönä, niin tämän muotoisten yhtiöiden tarkastaminen on lähtökohtaisesti helpompaa, kuin niin sanotusti tuotteita valmistavien.

Keskustelimme myös sukupolvenvaihdoksesta nykyisen yhtiörakenteen sisällä vai pitäisikö hänen mielestään yhtiörakennetta muokata ennen vaihdosta. Kaikki kuulemma lähtee hänen mielestään siitä, minkälaisena omistajat näkevät yrityksen tulevaisuudessa sekä hän sanoi seuraavan lauseen, ”mistä yhtiöstä isä halutaan eläkkeelle”. Nykyisen yhtiörakenteen aikana muutos on helpompi ja yksinkertaisempi tehdä. Mikäli kiinteistöyhtiön perustaminen olisi jossakin vaiheessa yritykselle ajankohtaista, niin hän pyysi myös tutustumaan keskinäiseen kiinteistöyhtiöön ja sen toimintatapaan.

Tilikauden muutoksella mahdollisten yritysjärjestelyiden kohdalla tilintarkastaja sanoi, että sillä ei Viipurilaisen kohdalla ole niin suurta väliä, koska yrityksellä on koko tilikauden aikana tasaisesti tuloa. Hän ajatteli, että kannattaisiko tilikausi jopa lyhentää loppumaan marraskuun ja joulukuun lopussa, kun nyt tilikausi loppuu maaliskuun lopussa.

Kysymykseen, että pitäisikö yhtiö tehdä nykyisen yrityksen jakaminen liiketoimintaan ja kiinteistöhallinnoivaan yhtiöön liiketoimintasiirtona. Hän sanoi, että hän tekisi sen ehkä osittaisjakautumisena. Ensiksi pitäisi yhtenä asiana tarkastaa myös verottajalta, että voisiko olemassa oleva kalusto jäädä kiinteistöä hallinnoivaan yhtiöön. Tulisiko leipomotoiminnasta ilman kalustoa riittävän itsenäinen yhtiö muun muassa verottajan mielestä.

Puhuimme myös osakeannista tai suunnatusta annista yrityksen nykyisille omistajille, jolla saataisiin laimennettua isän osuutta yrityksessä ja kasvatettu muiden osakkeenomistajien osuutta, niin hän vastasi, miksi. Ei suosittele, koska tilanteessa pitäisi käyttää yrityksen käypääarvoa ja yrityksellä on muita tapoja, millä he pystyvät siirtämään omistusta eteenpäin paljon kustannus- ja verotehokkaammalla tavalla. Uuden osakesarjan tekeminen eri tuotonjaolla tai äänimäärällä, tilintarkastaja ei kannattanut ajatusta. Hänen omin sanoin sanottuna, ”yksinkertainen on kaunista”.

Kysymykseen yrityksen hankkiessa isän osakkeet oman taseeseensa tilintarkastaja sanoi, että isältä pitää ostaa koko hänen omistuksensa kerralla, mutta verottajalta pitäisi saada sitova ratkaisu, että voisiko yritys maksaa isälle osakkeista maksun osissa, jotta yrityksen vapaanpääoman tilanne ei kerralla heikentyisi niin paljoa. Tässäkin tilanteessa pitää käyttää ostettaville osakkeille käypää

arvoa, mutta olemassa olevat osakkeet yhtiö hallinnassa hyödyttävät olemassa olevia yrityksen omistajia.

Puhuimme yrityksen tulevaisuuden suunnitelmista, mitkä liittyivät yrityksen jakautumiseen sekä omistajien halusta kasvattaa liiketoimintaa. Esille tulleet asiat eivät suoraan ole sidoksissa sukupolvenvaihdokseen, mutta voi tulevaisuudessa määritellä millainen on yrityksen tase kun sukupolvenvaihdosta tehdään. Puhetta oli muun muassa metsänostaminen, jossa olisi taimikoiden istutusta, millä saataisiin hiilineutraalisuutta ja pienennettyä hiilijalanjälkeä.

Oman henkilöstöyhtiön perustamista, millä saataisiin henkilöstöasiat parempaan järjestykseen sekä joillekin työntekijöille enemmän työtunteja, jos heitä tarjotaan myös muille toimijoille tilanteen mukaan. Henkilöstöyhtiön perustamiseen tilintarkastaja oli oman kokemuksen mukaan hieman skeptinen. Yrityksen henkilöstöluku pitäisi olla kasvava, jotta mahdollisesti eri työehtosopimuksien käyttäminen olisi järkevää ja työntekijöitä pitäisi myös vuokrata muille toimijoille, jolloin hän esitti kysymyksen, että haluaako yritys antaa kilpailijoille mahdollisuuden rekrytoida Viipurilaisen työntekijöitä.

Esille nousi myös esimerkiksi kahvila-konditorion laajentaminen toisille paikkakunnille, tilintarkastaja sanoi, että laajentumisen aikana olemassa olevan yrityksen olisi helpompi tukea laajentumista ja mikäli laajentumisesta tulee kannattavaa, niin on mahdollista tehdä tämän liiketoiminnan eriyttäminen Viipurilaisen kotileipomosta omaksi yhtiöksi.

7.9.3 Yrittäjä, joka on tehnyt jakautumisen omista lähtökohdistaan

Lisäksi haastateltiin yrittäjää, joka oli perustanut oman henkilökohtaisen holdingyhtiön, jonka sisään hän siirsi yhtiönsä omistuksen. Haastattelun perusteella suurin syy, miksi hän halusi tehdä muutoksen, oli verosuunnittelu ja oman pääoman kartuttaminen perustetun holdingyhtiön kautta. Hän mainitsi, että järjestelyt olisi pitänyt tehdä jo vuosia aikaisemmin, jotta olisi tullut huomattavia verosäästöjä osinkoverotuksen kautta sekä itse yritysjärjestelyn verotuksesta. Yrittäjä on lisäksi erittäin tyytyväinen muutokseen. Kaupasta hänelle realisoitui myyntivoittoa, kun siirto tapahtui myynnillä holdingyhtiöön eli hän ei omistanut yli 50% siirrettävien osakkeiden määrästä,

jolloin myyntivoiton verotus realisoitui. Hän lainasi henkilökohtaisesti varat perustetulle yhtiölle ja nostaa tätä lainaa sitten itsellensä myyntihinnan osalta verovapaasti. Järjestelyt teki ulkopuolinen toimisto, mikä on erikoistunut tällaisiin järjestelyihin ja hintaa järjestelyille tuli noin 1500- 2000 €, kun kyseessä oli kahdelle osakkaalle tehty muutos.

Seuraavaksi kysyin yrittäjältä, että näkisikö hän Viipurilaiselle järkevältä vaihtoehdolta tehdä liiketoimintasiirron. Hän piti sitä järkevänä ja sanoi, että voisi miettiä rakenteen jopa seuraavasti: ”Omistajien omat holding Oy:t, konsernin oma emoyhtiö ja liiketoiminta ja kiinteistö Oy”. Hän myös mainitsi, että tässä laajuudessa hänellä ei ole kokemusta kun mukana on kiinteistöyhtiö, joten ammattilaisen käyttäminen olisi tärkeää ja se maksaa kuulemma itsensä takaisin nopeasti. Ajatuksena hänellä oli, että eri toiminnot toimisivat puhtaasti erillään, jolloin verosuunnitteluakin on helpompi tehdä. Liiketoiminnan eriyttäminen myös niin, että leipomo ja kahvila- konditoria olisivat omansa, voisi olla järkevää tulevaisuutta ajatellen, mikäli tulee ajankohtaiseksi tehdä liiketoiminta- tai yrityskauppa, jolloin ne olisi eriytetty omiksi yhtiöiksi.

Lisäksi kerroin, että omistajat olivat itse miettineet yhtenä vaihtoehtona yrityksen hankkivan osakkeet itse. Pidemmällä aikavälillä haastateltava ei pitänyt ajatusta olleenkaan huonona, koska se antaa miettimisaikaa niiden käytölle sekä keventää osingonmaksua. Hän halusi myös huomioda, että osakkeiden hankintaa käytetty rahamäärä vähentää yrityksen omaa pääomaa.

Keskustelimme myös kahden osakesarjan perustamisesta. Ensiksi haastateltava kertoi, että kannattaa miettiä kokonaisuus kuntoon. Ratkaisu voisi olla hyvä, mikäli yritystoimintaan halutaan periyttää omistusta jossain vaiheessa jo nykyisten omistajien lapsia, vaikka he eivät olisi aktiivisesti vielä mukana.

Kysyttäessä vielä haastateltavan mielipidettä siitä, mitä haasteita hän näkisi yleensäkin yritysten lukumäärän lisäämisestä esimerkiksi konsernirakenteen, kahden erillisen yhtiö kautta tai holdingyhtiömallin avulla, niin hän vastasi, että hallinnoitavien asioiden sekä byrokratian lisäys varmasti kasvaisi. Kaiken kaikkiaan hän suhtautui yritysjärjestelyihin erittäin positiivisesti, varsinkin jos niillä voidaan kartuttaa omistajien pääomia ja tehostaa verosuunnittelun mahdollisuuksia.

7.9.4 Yrityksen rahoituksen edustaja

Pankin edustaja kertoi, että heidän konserni on linjannut omassa toiminnassaan, että he eivät tee yritysjärjestelyihin liittyviä papereita, vaan ainoastaan toteuttavat toimenpiteitä, joita yrityksessä jonkin toimenpiteen suunniteltu. Sukupolvenvaihdokseen, yrityksen jakautumiseen ja osakassopimuksiin liittyviin paperitöihin löytyy montaa tekijää ja pankin edustaja mainitsi itsekin tässäkin työssä aikaisemmin mainitun Ladecin organisaation.

Perheoikeudellisiin asioihin eli edunvalvontavaltuutukseen ja testamenttiin pankilla on antaa palveluita. Kun kysyttiin, mitä kustannuksia yrittäjille syntyy yrityksen jakamisesta, niin mitään aloitus- tai perustamiskustannusta ei ole, vaan maksut menevät käytettyjen palveluiden perusteella palveluhinnaston mukaan, kuten myös perheoikeudellisissa asioissa ja mahdollisissa laina- tai muissa järjestelyissä.

Tärkeänä pankin toimihenkilö piti sitä, että mahdollisista muutoksista kerrotaan etukäteen, koska voisi olla ikävää katsoa kaupparekisteristä, että muutos on tapahtunut, mutta muutosta ei pankin näkökulmasta voida toteuttaa. Pahimmillaan voi tulla eteen vastuiden irtisanominen.

Sukupolvenvaihdoksen tekemiseen pankki ei ottanut mitään kantaa, vaan sekin on yrittäjien päätöksessä, poislukien yhtiön hankkiessa osakkeet mikä vaikuttaa yrityksen tunnuslukuihin. Hän pyysi kuitenkin kertomaan minkä verran yrityksen vapaat pääomat mahdollisesti pienenisivät, jotta osaisi yrittäjille kertoa vaikutuksen yrityksen tunnuslukuihin ja sitä kautta mahdollisiin tulevaisuuden lainoituksiin.

Yritysjärjestelyrakenteiden muutoksista pankin edustaja ei ottanut kantaa, koska hän painotti sitä, että yrittäjien oma näkemys on tärkeää mitä haluavat tehdä tai minkä näköisenä he itse näkevät yrityksen olevan joidenkin vuosien päästä. Kun tämä on tiedossa, niin asioista voidaan keskustella ja päästä parhaaseen, jokaista osapuolta tyydyttävään lopputulokseen.

Tuli myös puheeksi, että yritys hankkisi osakkeet itsellensä isältä, niin edustaja oli tässä asiassa sitä mieltä, että kannattaa kertoa heille kuinka paljon se pienentäisi yrityksen vapaita omia pääomia ja miten se vaikuttaisi yrityksen tunnuslukuihin ja mahdollisiin tulevaisuuden kuvoihin. Myöskään

kiinteistön eriyttämistä omaksi yhtiökseen ei haastateltava katsonut huonona ajatuksena. Pankin näkökulmasta lainan anto kiinteistöyhtiölle olisi mahdollista sekä mahdollisesti emon takaus liiketoiminnalle onnistuisi, mutta nykyiset lainanehdot varmastikin muuttuisivat, koska esimerkiksi EIR- takausta ei voitaisi käyttää sekä yhtiöistä tulisi niin sanottuja uusia yhtiöitä, joiden tunnusluvut muuttuisivat ja tätä kautta yritykset olisivat erilaisia kuin nyt rahoitettu kokonaisuus. Varsinkin, suunnittelee päätöstä jakaa yritys, niin olisi tärkeää teettää esimerkiksi kirjanpitäjällä yrityksen alkava tase sekä mahdollisesti simuloida menneillä tilinpäätöksen luvuilla, miten yritykset olisivat pärjänneet itsenäisinä.

Lopuksi keskustelimme vielä siitä, että muuttuisiko lainaehdot paljonkin, niin laina-aika voisi olla esimerkiksi maksimissaan 7 vuotta sekä kiinteistölle myönnettävän lainan määrä olisi noin 50 % vakuuden käyvistä arvosta. Konsernirakenteessa täytyy pankin mielestä olla selkeä liiketaloudellinen peruste, että konsernin sisällä voidaan esimerkiksi yritystodistuksia käyttää. Pankki haluaa tästä liiketaloudellisesta perusteesta tilintarkastajan lausunnon.

7.10 Kestävä kehitys

Kestävä kehitys ajatellaan usein vain luonnon vaalimisella. Tuleville sukupolville täytyy jäädä myös luonnonvaroja, kuten aikaisemmallakin sukupolvella on käytössään. Kestävä kehitys on paljon muutakin kuin vain ympäristöä kuvaavaa, sillä siihen kuuluu myös sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat. YK on julkaissut Kestävä Kehitys – Agenda 2030, jossa on 17 tavoitetta ja alatavoitteita on 169 (ykliitto. n. d.) Monet asiat ovat usein liitoksissa toisiinsa, kuten myös tässä työssä tarkastelun kohteena sukupolvenvaihdos ja mahdolliset yritysjärjestelyt, joissa täytyy ottaa huomioon Agenda 2030 oleva kohta 8. ihmisarvoista työtä ja talouskasvua sekä kohta 16. rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto. Muutoksissa on käytettävä hyvää hallintotapaa olemassa olevan lainsäädännön avulla, mutta samalla yrityksellä on tarkoituksena tuottaa jatkossakin työpaikkoja ja talouskasvua.

Yhtiö tuottaa erilaisia leipiä ja leipomuksia, jolloin se tarvitsee tuotantoonsa lähialueella tuotettavia tuoreita raaka-aineita. Kuten yritys omilla internet-sivuilla sanoo seuraavasti: ”Olemme ylpeitä työstämme ja kannamme vastuamme niin ihmisistä, tuotteista kuin ympäristöstäkin.”

(viipurilainen. n. d.). Yritykselle on erittäin tärkeää, että he tietävät mahdollisimman hyvin mistä heidän raaka-aineensa tulevat. He ovat lausuneet lisäksi omilla internetsivuillaan seuraavaa: "totuus maistuu paremmalta" (viipurilainen. n. d.). Tällä he tarkoittavat, että esimerkiksi lähiruokiin kohdalla on nimetty viljelijä ja mylly sekä ohran kohdalla myös viljelijä, mistä tuote tulee. Muidenkin raaka-aineiden kohdalla on mainittu lähde, niin tarkasti kuin he pystyvät.

Heidän ajatuksena on käyttää niin paljon paikallisten tuottajien raaka-aineita kuin mahdollista sekä kuljettaa nämä tuotteet lähialueen myyntipaikoille. Ajatuksena on ollut laajentaa maantieteellisesti myyntialuetta, mutta se mahdollisesti tehtäisiin samalla tavalla kuin nykyinen toiminta eli lähialueen raaka-aineilla ja tuotteiden tuotanto pitäisi olla mahdollisimman lähellä kuluttajia, jotta muun muassa kuljetukseen liittyvät asiat saataisiin minimoitua. Heidän valttina on paikallisuus ja paikalliset raaka-aineet paikallisten tekijöiden tekeminä.

Yritys käyttää tuotteidensa pakkauksiin pääasiassa paperisia pusseja tai pahvisia paukkauksia, mitkä on helppo laittaa paperin- tai pahvinkeräykseen. Jätteiden kierrätys leipomossa hoidetaan asianmukaisesti lajitellen. Leipomo on suuri maakaasun käyttäjä, joka tulee Venäjältä. Nyt maakaasun hinnan noustua on pohdittu muita tapoja tuottaa uuneille lämpöä uudella energia muodolla. Maakasun korvaamista puhtaasti sähköllä ei ole taloudellisesti järkevää, mutta biokaasun valmistus uusiutuvista raaka-aineista on ollut mietinnässä.

Viipurilaisella on keskimäärin noin 30 työntekijää läpivuoden töissä ja työllistää kesällä vielä yli kymmenen kesätyöläistä lisää. Viipurilainen on aina maksanut palkkaa työntekijöillensä leipomoalan työehtosopimuksen mukaan, kun alalla muut toimijat maksavat muun muassa pakkaamon ja lähettämön työntekijöille toisen työehtosopimuksen mukaisesti, jolloin näiden työntekijöiden kuukausittainen kokonaisansiotaso on pienempi.

8 Johtopäätökset

Työtä voidaan käyttää apuna sukupolvenvaihdosta suunniteltaessa suomalaisessa pk-yrityksessä laajemminkin. Opinnäytetyö antaa ajattelemisen aihetta, mitä kaikkia asioita on hyvä ottaa huomioon, jo kun idea sukupolvenvaihdoksesta on virinnyt. Tässäkin työssä lopullinen ratkaisu

yrittäjäyhtiön muokkaamiseksi sukupolvenvaihdoksen yhteydessä on yksilöllinen ja saadut tulokset sekä johtopäätökset ovat Viipurilainen kotileipomo Oy:n lähtökohdista koostettu. Sukupolvenvaihdoksen tai yrittäjäyhtiön muokkauksen lainalaisuudet eivät ole monistettavissa jokaiseen yritykseen, vaikka lainsäädäntö on kaikille sama. Luopujan ja luovutuksen saajan keskustelemista lähtökohdista, kun lähdetään suunnittelemaan hyvissä ajoin sukupolvenvaihdosta tai yritysjärjestelyä, niin saadaan onnistunut toteutus aikaiseksi.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kertoa erilaisista tavoista yrittäjille toteuttaa sukupolvenvaihto lopuille isän omistamille osakkeille. Sukupolvenvaihdos aiheena on erittäin laaja ja työssä onkin rajattu pois muutama toteutustapa. Opinnäytetyössä esitellään kauppa yhtiölle tai lapsille, lahjanluonteinen kauppa osittaista ja kokonaista sukupolven huojennusta hyväksi käyttäen sekä lahja. Siirrettävän omistuksen arvon määrittelyyn on käytössä useita eri tapoja.

Esimerkkilaskelmat ovat tehty 31.03.2021 päättyneen tilikauden luvuilla, joten sukupolvenvaihdosta tehdessä, mikäli yhtiön uusi tilikausi on ehtinyt katketa, niin pitää käyttää uudempia lukuja sekä ammattilaista työn toteuttamisen apuna ajankohdasta riippumatta. Työssä käsiteltiin osakkeen arvonmäärityksessä tuotto- ja substanssiarvoja. Rakennukselle ei haettu ulkopuolista arviota vaan käytettiin tasearvoa, koska kahvila- konditorian sekä leipomon tilat ovat uudehkoja ja tällöin voitiin käyttää taseeseen vietyjä rakennuskustannuksia.

Sukupolvenvaihdoksen yhteydessä on lisäksi mahdollista käyttää lainsäädännössä olevia huojennuksia, niin luovuttajan kuin luovutuksen saajankin, joita tarkasteltiin verotuksen ja lainsäädännön näkökulmasta. Viipurilaisenkin näkökulmasta yhtä oikeaa tapaa sukupolvenvaihdokselle ei ole, mutta luopujan ja luovutuksen saajan on mahdollista käyttää sukupolvenvaihdoksen huojennuksia hyväksensä. Sukupolvenvaihdos huojennuksessa Viipurilaisen kohdalla pitää isän olemassa oleva osuus jakaantua muutamalle jatkajalle, sillä siirrettävä osuus pitää olla minimissään 10 % osakkeista per saaja, kun isän omistus osakkeista on 20 %. Toisaalta tämän työn kohdassa 7.3 on mainittu KHO:n päätös yhteislahjoituksessa, jota voisi mahdollisesti myös hyödyntää case yrityksen kohdalla. Spv- arvo antaa paljon vaihtoehtoja toteuttaa siirto pienelläkin rahallisella panoksella. Lopullinen vastaus riippuu osaltaan luopujan tahdosta. Kuinka suuren kertakorvauksen hän mahdollisesti haluaa jäljellä olevista osakkeistansa.

Verotuksen näkökulmasta edullisin tapa olisi lahjanluonteinen kauppa, missä siirtyy 51 % osakkeista kaupalla. Toisaalta luovuttajan saama korvaus ei ole maksimaalinen, vaan maksimaalinen korvaus olisi kaikkien osakkein ostaminen jatkajien taholta. Näin ollen luopuja ei maksa huojennussäännön mukaan luovutusvoittoveroa ollenkaan. Mikäli jatkajilla ei ole mahdollista maksaa käypää arvoa osakkeista, niin 24 % lahjoitusosuudella kauppasumma tippuu, jolloin ostajien rahallinen panos olisi pienempi. Kauppasummaa voitaisiin maksaa myös osissa yhtiöstä nostetuilla osingoilla vuosittain useamman vuoden ajan.

Yhtenä vaihtoehtona oli yrittäjienkin esittämä vaihtoehto, että yritys hankkisi osakkeet omaan taseeseensa. Yrityksen tase varmastikin kestäisi tämän ratkaisun eli rahoituksen saaminen jatkossakaan ei olisi poissuljettua. Näin yrityksen omistuksessa oleville osakkeille osingon jakotilanteessa ei jaeta osinkoa, joten osakkaiden omistuksessa oleville osakkeille voidaan jakaa suurempi osinko summa tai yritys voisi jakaa omistamansa osakkeet olemassa olevan omistuksen perusteella nykyisille omistajille. Tällä tavalla sukupolvenvaihdon veroseuraamukset isälle ovat suurimmat, koska hän ei voi käyttää sukupolvenhuojennusta hyväksensä, mutta mikäli hänellä olisi henkilökohtaisessa verotuksessa pääomatulotappioita tai niitä voisi tehdä, niin maksettavan veron määrä mahdollisesti hänellä pienenis. Lopullisen korvauksen yrittäjän työstään päättää siis luopuja. Hintaan voi vaikuttaa myös monet muut asiat kuin rahalliset ja päätös syntyy luopujan ja luovuttajan yhteisen päätöksen mukaan.

Sukupolvenvaihdokseen liittyy mahdolliset yritysjärjestelyt osana kokonaisuutta eikä vain luopujan osakkeiden siirtämistä eteenpäin. Yritysjärjestelyjä tai yritysrakenteen muokkausta on tarkasteltu kokonaisjakautumisen, holdingyhtiörakenteen sekä konsernirakenteen avulla. Työssä on haluttu selvittää yrittäjille, mitä asioita heidän pitää ottaa huomioon jo ennen yritysrakenteen muokkausta sekä mitkä ovat eri yritysrakenteiden tunnusomaisimmat piirteet. Mikäli he kuitenkin haluavat tutkia jotain yritysrakennetta lisää, niin heidän tarvitsee perehtyä asiaan enemmän ja katsoa sosisiko yhtiörakenne heidän tulevaisuuden suunnitelmiinsa sen hetkessä yrityksen taseen ja liiketoiminnan tilanteessa.

Yrityksellä on saatuja avustuksia investointeihin ELY-keskuksen kautta maaseudun kehittämisen rahastosta, takauksia pohjoismaiselta investointipankilta sekä pankista pankkilainaa. Näiden olemassaolo yrityksen taseessa tekee sen, että yrityksen pitää tässä vaiheessa myös miettiä tarkasti eri yhtiöihin eriytymistä, koska sääntöjen mukaan saadut tuet voidaan periä takaisin jäljellä olevalta ajalta, mikäli toisena jakautuvana yhtiönä on ainoastaan kiinteistöyhtiö, mille ELY-keskus ei myönnä tukia. Toisaalta saatua EIR-takausta ei voida ainakaan kiinteistöyhtiölle myöntää sekä voi olla haasteellista saada se myös liiketoimintayhtiölle, ainakin alussa, johtuen takauksen ehdoista.

Onko liiketoimintaa harjoittavayhtiö tarpeeksi vahva ottaakseen nykyisessä yhtiömuodossa olevat velat itsellensä? Kiinteistöyhtiöksi jäävä yhtiö saa mahdollisesti lainaa kiinteistöä vastaan, kun sillä on samalla kassavirtaa vuokratuloista, millä lainan voi maksaa takaisin, mutta tämäkin asia pitää päärahoittajan kanssa keskustella. Liiketoiminnan mahdollisuus saada jatkossa tukia, lainaa ja erilaisia rahoituksia on haastavampaa ainakin muutaman vuoden horisontilla, koska yrityksen tunnusluvut alkavat niin sanotusti alusta, vaikka toiminnan jatkuvuus voitaisiin todeta.

Konsernirakenteessa emo voisi antaa tyttärelle takauksia tai yrityksen omistajat voisivat antaa omavelkaisen takauksen tai muuta heillä olevaa omaisuuttansa liiketoiminnan lainoille, mikäli tämä rahoittajalle käy. Kuten pankin haastattelussa tuli ilmi, niin mikäli ei ole kyse konsernirakenteesta, niin toisen yrityksen toiselle antamaa vakuutta ei pankki käytä.

Yritysrakenteen muokkaus tässä vaiheessa ei ole edullista saatujen tukien takia. Yrittäjien ajatuksena siirtää olemassa oleva liiketoiminta ja kiinteistö erilliseen yhtiöön ei lainpuitteissa nykyisellä rakenteella ole myöskään mahdollista, niin erillisjakautumisessa kuin konsernirakenteessa ellei kiinteistöyhtiöön saada muuta liiketoimintaa, mikä luetaan liiketoiminnaksi. Sukupolvenvaihdoksen he voivat tehdä haluamallaan tavalla, milloin haluavat. Sukupolvenvaihdoksen ja omistukseen liittyen kaikkien papereiden, kuten testamentin, osakassopimuksen ja avioehdon tekemiseen kannattaa varata aikaa ja tehdä ne mahdollisimman nopeasti ajan tasalle, mikäli ne eivät jo ole sitä.

Holdingsyhtiö voisi olla konsernirakenteen perustettaessa toinen yhtiömuoto, mutta holdingsyhtiön voisi myös perustaa yksittäinen osakas, mikäli hän haluaa laittaa saamansa osakkeet ja osingot yhtiörakenteen sisään ja mahdollisesti kasvattaa omaa varallisuuttansa tätä kautta. Heillä olisi myös mahdollisuus ottaa tähän uuteen perustettavaan yhtiöön mukaansa mahdollisesti jo omia lapsiaankin varhaisessa vaiheessa. Tässä mahdollisuudessa pitää ottaa huomioon, että jos siirto tehdään osakevaihdolla, joutuu mahdollisesti maksamaan luovutusvoittovero, koska yhdellä osakkaalla ei ole omistuksessaan ainakaan tällä hetkellä yli 50 % yhtiön äänimäärästä.

Yritys on jo aikaisemmin toteuttanut omistuksen siirtämistä uudelle sukupolvelle, ja se on käyttänyt näissä järjestelyissä ammattimaista apua. LADEC eli Lahden Seudun Kehitys on auttanut heitä asiassa, minkä he ovat kokeneet hyväksi ja tervetulleeksi. Olipa tulevaisuudessa järjestelyt yrityksen kohdalla millaiset tahansa, haluan muistuttaa, että suurimmalle osalle järjestelyjä kannattaa verottajalta hakea sitova ennakkopäätös sekä noudattaa muutoshetken mukaista lainsäädäntöä.

Kaikki haastattelevat katsoivat positiivisesti mahdollisia yritysjärjestelyjä ja heidän mielestensä myös liiketoiminnan ja kiinteistön eriyttäminen olisi järkevää. Jokainen haastateltava sanoi myös, että on erittäin tärkeää käyttää apuna tahoa, joka on toteuttanut ja tehnyt vastaavia järjestelyjä. Järjestelyihin käytetty aika ja vaiva kuulemma maksaa itsensä takaisin ajan kanssa.

Teoriaosuuden perustana käytettiin suurimmaksi osaksi internetsivuja, koska lainsäädännön ajantasainen ohjeistus löytyy verottajan internetsivujen kautta. Lisäksi käytettiin aiheisiin liittyvää kirjallisuutta.

Lähteet

Asianajotoimisto Intressi. (n. d. -a). Perintö- ja lahjaverotuksen huojennussäännös.

Haettu osoitteesta 20.01.2022. <https://sukupolvenvaihdos.com/sukupolvenvaihdoksen-verotus/perinto-ja-lahjaverotus/>

Asianajotoimisto Intressi. (n. d. -b). *Mitä sukupolvenvaihdos tarkoittaa?* Haettu osoitteesta 20.11.2022.

https://sukupolvenvaihdos.com/?gclid=EAlalQobChMli_j_sDD9QIVAQb7Ch3NGAPyEAAYAAEgl_gwFD_BwE

Asianajotoimisto Kinanen&Co. (n. d.). *Sukupolvenvaihdos*. Haettu osoitteesta 24.01.2022.

<https://www.tapiokinanen.com/sukupolvenvaihdos/>

Asianajotoimisto Svahn. (20.6.2016). *Lahjakirjan muotovaatimukset*. Haettu osoitteesta

21.01.2022. <https://www.svahn.fi/lahjakirjan-muotovaatimukset/>

Advance Team. (n. d.). Sukupolvenvaihdoksen ABC [kuva]. <https://www.advanceteam.fi/oppaat/>

Finnvera. (n. d.). *Laske yrityksen arvo*. Haettu osoitteesta 22.01.2022. Laskuri.

<https://www.finnvera.fi/kasvu/tietoja-omistajanvaihdoksesta/laske-yrityksen-arvo>

Fundel. (2020). *ESIR-laina*. Haettu osoitteesta 8.2.2022. Internetsivut. <https://www.fundel.fi/esir-laina>

Go Finance. (n.d.) EIR-takaukset. Haettu osoitteesta 8.2.2022. Internetsivu.

<https://gofinance.fi/takausjarjestelyt>

Immonen R. & Lindgren J. (2017). *Onnistunut sukupolvenvaihdos*. Helsinki: Talentum.

LADEC- yleisesite. (4/2021). Buustia bisnekseen! [esite] Haettu osoitteesta 26.01.2022.

https://www.ladec.fi/application/files/8016/1829/0203/LADEC_yleisesite_FI-4-2021.pdf

Lakiasiantoimisto Almgren& Sankamo. (2019). *Osakeyhtiön jakautuminen*. Internetsivut. Haettu osoitteesta 19.9.2020. <https://almgren-sankamo.fi/osakeyhtion-jakautuminen/>

Lakiasiantoimisto Heikkilä&co. (24.6.2021). *Kannattaako Holdingyhtiön perustaminen?* Haettu osoitteesta 26.10.2021. Internetsivu. <https://heikkilaco.fi/kannattaako-holdingyhtion-perustaminen>

Lehtimäki M. (2015). *Pk-yritys: konserniksi*. [opinnäytetyö]. SeAMK, Seinäjoen Ammattikorkeakoulu].https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/101842/Lehtimaki_Marjana.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Opinkirjo kehittämiskeskus. (n. d.). *Aineiston analysointi ja tulosten visualisointi*. Internetsivu. Haettu osoitteesta 28.01.2022. <https://opinkirjo.fi/tutkimuksen-perusteet/aineiston-analysointi/>

Edilex.fi. (2007). Verohallinnon ohjeet. *Yritysjärjestelyt ja verotus- liiketoimintasiirto*. Haettu osoitteesta 13.01.2022. Internetsivut. https://www.edilex.fi/verohallinnon_ohjeet/17954

Keskusverolautakunta. (2007). *Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisu. Elinkeinotulon verottaminen, Osittaisjakautuminen, Liiketoimintakokonaisuus, Käyttöomaisuus. KVL: 2007/40*. Haettu osoitteesta 17.01.2022. <https://www.edilex.fi/kvl/20070040>

Ely-keskus verkkosivut (n.d.). *Euroopan maaseuturahasto*. Haettu osoitteesta 4.1.2021. <https://www.ely-keskus.fi/euroopan-maaseuturahasto>

Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940. 12.7.1940. Käytetty pykälä 55 §, 57 § ja 39 §. Haettu osoitteesta 22.01.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1940/19400378#L5P55>

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 -a. Haettu osoitteesta 14.01.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O4L15>

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 -b. Haettu osoitteesta 13.01.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360 -a. Haettu osoitteesta 17.01.2022.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360#O2L1P6b>

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 -c. *Konserni*. Haettu osoitteesta 18.01.2022.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O2L8P12>

Osakeyhtiölaki. 21.7.2006/624 -d. *IV osa-Yhtiön varojen jakaminen*. Haettu osoitteesta 20.01.2022.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O4L13P1>

Kirjanpitolaki. 30.12.1997/1336. Haettu 18.01.2022 osoitteesta.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Korkein hallinto-oikeus. 23.1.2013. *Lahjaverotus – Sukupolvenvaihdosta koskeva verohuojennus – Yhteislahja- Osuus osakeyhtiön omistamiseen oikeuttavista osakkeista*. Haettu osoitteesta 7.4.2022. <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1364386774621.html>

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360 -b. Haettu 20.01.2022 osoitteesta.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360#O4P52c>

Verottajan syventävät vero-ohjeet. (8.6.2021 -c.). *Konserniavustus*. Haettu osoitteesta 20.01.2022.

<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/75075/konserniavustus5/>

Verottajan internetsivut. (29.03.2016). *Siirtohinnoittelu*. Haettu osoitteesta 20.01.2022.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/siirtohinnoittelu/>

Verottajan internetsivut. (1.1.2022 -a). *Milloin sukupolvenvaihdoksessa voi saada huojennuksen lahjaveroon?* Haettu osoitteesta 20.01.2022.

<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/lahja/sukupolvenvaihdos-ja-huojennus-lahjaveroon/>

Verottajan internetsivut. (25.02.2021 -e). *Osakkeen matemaattinen arvo ja vertailuarvo*. Haettu osoitteesta 24.01.2022. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/osakkeen-matemaattinen-arvo-ja-vertailuarvo/>

Verottajan internetsivut. (21.02.2022 -d). *Lahjaverolaskuri – arvioi lahjaveron määrä.*

<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/lahja/lahjaverolaskuri/>

Verottajan syventävät ohjeet. (1.1.2022 -b). *Siirtohinnoittelun dokumentointi.* Haettu osoitteesta

20.01.2022. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje->

[hakusivu/47978/siirtohinnoittelun-dokumentointi2/](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47978/siirtohinnoittelun-dokumentointi2/)

Verottajan internetsivut. (1.1.2022 -c). *Lahjaveron ilmoitus- ja maksuohjeet.* Haettu osoitteesta

22.01.2022. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/lahja/ilmoita_lahja_verohallintoo/

Verottajan syventävät ohjeet. (29.11.2021 -f). *Yritysjärjestelyt ja verotus – osakevaihto.* Haettu

osoitteesta 28.01.2022. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje->

[hakusivu/48557/yritysi%C3%A4rjestelyt-ja-verotus--osakevaihto/](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48557/yritysi%C3%A4rjestelyt-ja-verotus--osakevaihto/)

Verottajan syventävät ohjeet. (29.11.2021 -d). *Yritysjärjetelyt ja verotus – jakautuminen.* Haettu

osoitteesta 20.01.2022. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje->

[hakusivu/49340/yritysi%C3%A4rjestelyt-ja-verotus--jakautuminen2/](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49340/yritysi%C3%A4rjestelyt-ja-verotus--jakautuminen2/)

Verottajan syventävät ohjeet. (15.5.2013). *Yrityksen sukupolvenvaihdos verotuksessa.* Haettu

osoitteesta 20.01.2022. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje->

[hakusivu/48042/yrityksen_sukupolvenvaihdos_verotuksess5/](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48042/yrityksen_sukupolvenvaihdos_verotuksess5/)

Fiscales Oy. (n. d.). *Osakesarjat osana yritysraenteiden suunnittelua.* Haettu osoitteesta

13.01.2022. <https://www.fiscales.fi/veroblogi/osakesarjat-osana-yritysraenteiden->

[suunnittelua](https://www.fiscales.fi/veroblogi/osakesarjat-osana-yritysraenteiden-suunnittelua)

Lexly LAW MADE EASY. (n.d.). *Miksi avioehto kannattaa tehdä?* Haettu osoitteesta 17.01.2022.

https://lexly.fi/palvelut/avioehto?gclid=EAlaIqObChMI1Y_xqG49QIVxKOyCh1ocgl5EAAYAAE

[gLj1_D_BwE&referrer=https://www.google.com/](https://lexly.fi/palvelut/avioehto?gclid=EAlaIqObChMI1Y_xqG49QIVxKOyCh1ocgl5EAAYAAE_gLj1_D_BwE&referrer=https://www.google.com/)

Lindblad Oy. (27.03.2017). *Yrittäjän testamentti.* Internetsivut. Haettu osoitteesta 17.01.2022.

<https://lindblad.fi/yrittajan-testamentti/>

Roima P. (01.02.2019). *Käyttöomaisuusosakkeiden verovapaa myynti:9 vinkkiä + 1case esimerkki.*

LinkedIn kirjoitus. Haettu osoitteesta 17.01.2022.

<https://www.linkedin.com/pulse/k%C3%A4ytt%C3%B6omaisuusosakkeiden-verovapaa-myynti-9-vinkki%C3%A4-1-paula-roima/>

Myrsky – Malmgren 2014, s. 519

Minilex oy. (n.d.) Lakipuhelin neuvoo. *Osakassopimus*. Internetsivut. Haettu osoitteesta

14.01.2000. <https://www.minilex.fi/a/osakassopimus>

Minilex Oy. (n.d.) Lakipuhelin neuvoo. (n.d). *Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus*.

Internetsivu. Haettu osoitteesta 25.10.2020.

<https://www.minilex.fi/a/konsernitilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6ksen-laatimisvelvollisuus>

Patentti ja Rekisterihallitus. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/>

Patentti ja Rekisterihallitus. (31.12.2021). *Osakeyhtiön ilmoitus jakautumissuunnitelmasta*. Haettu osoitteesta 18.01.2022.

https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutosilmoitus/jakautuminen/ilmoitus_jakautumissuunnitelmasta.html

Patentti ja Rekisterihallitus. (24.08.2021). *Osakeyhtiön jakautumisen ilmoittaminen*. Haettu osoitteesta 18.01.2022.

<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutosilmoitus/jakautuminen.html>

Patentti ja Rekisterihallitus. (28.09.2017). *Osakeanti*. Haettu osoitteesta 20.02.2022.

<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutosilmoitus/osakeanti.html>

Perheyriyksen liitto. (n. d.). *Painopisteet – Sukupolvenvaihdos*. Haettu osoitteesta 29.03.2022.

<https://perheyriyksen.fi/painopisteet/sukupolvenvaihdos>

Patentti ja Rekisterihallitus. (04.09.2018). *Maksuton osakeanti*. Haettu osoitteesta 13.01.2022.

<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutosilmoitus/osakeanti/maksuton.html>

Advance Team Oy. (n.d.). *Sukupolvenvaihdon ABC*. Haettu osoitteesta 11.01.2022.

<https://www.advanceteam.fi/oppaat/>

Advance Team Oy. (n.d.). *Oppaat yritysjärjestelyihin*. Haettu osoitteesta 11.01.2022.

<https://www.advanceteam.fi/oppaat/>

Tilisanomat verkkosivu (n.d.). *Sukupolvenvaihdoshuojennus perintö- ja lahjaverotuksessa*. Haettu osoitteesta 14.01.2022. [https://tilisanomat.fi/nuijan-](https://tilisanomat.fi/nuijan-kopautukset/yritysverotus/sukupolvenvaihdoshuojennus)

[kopautukset/yritysverotus/sukupolvenvaihdoshuojennus](https://tilisanomat.fi/nuijan-kopautukset/yritysverotus/sukupolvenvaihdoshuojennus)

Oy Tuokko Ltd. (10.08.2017 -a.). *Omien osakkeiden hankinta ja lunastus, käsittely yhtiöoikeudessa ja tilinpäätöksessä*. Internetsivu. Haettu osoitteesta 14.01.2022. [https://tuokko.fi/omien-](https://tuokko.fi/omien-osakkeiden-hankinta-ja-lunastus/)

[osakkeiden-hankinta-ja-lunastus/](https://tuokko.fi/omien-osakkeiden-hankinta-ja-lunastus/)

Oy Tuokko Ltd. (n.d. -b). *Yrityksen sukupolvenvaihdos ja siihen liittyvät sudenkuopat*. Haettu osoitteesta 20.01.2022. [https://tuokko.fi/yrityksen-sukupolvenvaihdos-ja-siihen-liittyvat-](https://tuokko.fi/yrityksen-sukupolvenvaihdos-ja-siihen-liittyvat-sudenkuopat/)

[sudenkuopat/](https://tuokko.fi/yrityksen-sukupolvenvaihdos-ja-siihen-liittyvat-sudenkuopat/)

Parviainen L. (2017). *Siirtohinnoittelu menetelmän valinta*. [opinnäytetyö, VAMK, Vaasan Ammattikorkeakoulu]. [https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/134094/laura_parviainen.](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/134094/laura_parviainen.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

[pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/134094/laura_parviainen.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Varamäki, E., Tall, J., Joensuu, S., Viljanmaa, A. & Katajavirta M. *Valtakunnallinen omistajanvaihdosbarometri 2021*. [https://ov-foorumi.fi/wp-](https://ov-foorumi.fi/wp-content/uploads/2021/10/ov_barometri2021.pdf)

[content/uploads/2021/10/ov_barometri2021.pdf](https://ov-foorumi.fi/wp-content/uploads/2021/10/ov_barometri2021.pdf)

Verottajan internetsivut. (13.03.2020). *Osakeyhtiön sukupolvenvaihdos verotuksessa*. Haettu osoitteesta 14.01.2022. [https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60519/osakeyhti%C3%B6n-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/)

[hakusivu/60519/osakeyhti%C3%B6n-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60519/osakeyhti%C3%B6n-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/)

Verottajan internetsivut. (29.11.2021). *Yritysjärjestelyt ja verotus- jakautuminen*. Haettu osoitteesta 17.01.2022. [https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49340/yritysj%C3%A4rjestelyt-ja-verotus--jakautuminen2/)

[hakusivu/49340/yritysj%C3%A4rjestelyt-ja-verotus--jakautuminen2/](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49340/yritysj%C3%A4rjestelyt-ja-verotus--jakautuminen2/)

Verottajan internetsivut. (29.11.2021). *Yritysjärjestelyt ja verotus- liiketoimintasiirto*. Haettu osoitteesta 17.01.2022. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48196/yritysi%C3%A4rjestelyt-ja-verotus---liiketoimintasiirto2/>

Verottajan internetsivut. 19.10.2007. *Siirtohinnoittelun dokumentointi*. Muistio. Haettu osoitteesta 22.01.2022. <https://www.vero.fi/contentassets/ce4fe573bbd743a3bb65c38b429bcd5b/4030.pdf>

PriceWaterHouse. (09.05.2013). *Yhtiön omien osakkeiden hankkiminen*. Internetsivut. Haettu osoitteesta 14.01.2022. <https://uutishuone.pwc.fi/yhtion-omien-osakkeiden-hankkiminen>

Valtiovarainministeriö. (n. d.). *Pääomatulojen verotus*. Haettu osoitteesta 20.01.2022. <https://vm.fi/verotus/henkiloverotus/paaomatulojen-verotus>

Veronmaksajat. (1.2.2021). *Myyntivoitto eli luovutusvoitto*. Haettu osoitteesta 21.01.2022. <https://www.veronmaksajat.fi/Sijoittaminen/Myyntivoitto-eli-luovutusvoitto/#6981daa7>

Yrityspörssi.fi. (n.d.). *Osakassopimus – kaikki mitä sinun tulee tietää*. Internetsivu. Haettu osoitteesta 14.01.2022. https://www.yritysporssi.fi/blogi/osakassopimus-kaikki-mita-sinun-tulee-tietaa-827#h_49863613411634639001622

Kasvu Hämeessä (27.6.2019). *Lähiruoka Asikkalasta Viipurilaisen Kotileipomo*. Haettu osoitteesta 19.01.2022. <https://kasvuahameessa.fi/viipurilainen-kotileipomo/>

Tieteen termipankki. (n. d.). *Konsernituki*. Kirjoittaja Markku Järvenoja. Käytetyt lähteet: HellbergN2013, Andersson&Penttilä2014. Haettu osoitteesta 20.1.2022. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:konsernituki>

Viipurilainen Kotileipomo Oy. (n. d.). Internetsivut. Haettu osoitteesta 27.01.2022. <https://viipurilainen.fi/>

Sijoittaja.fi sivusto. Kirjoittaja Timo Heikkilä (07.06.2019). *Miten verottaja laskee yrityksesi arvon?* Haettu osoitteesta 11.01.2022. <https://www.sijoittaja.fi/48359/verottaja-laskee-yrityksesi-arvon>

Suomen YK-Liitto. (n. d.). Kestävän kehityksen tavoitteet. Haettu osoitteesta 28.01.2022.

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestavan-kehityksen-tavoitteet>

Liite 1: Kirjanpitäjälle ja tilintarkastajalle saate

Opinnäytetyö: Lauri Hirvonen, YAMK- HAMK

Saate haastateltaville:

Yritysrakenteen muokkaus sukupolvenvaihdoksen yhteydessä. Case Viipurilaisen Kotileipomo Oy

Terve, olen työstämässä ylemmän AMK:n opinnäytetyötä yhteistyössä Teppo Ylä-Hemmilän kanssa Viipurilaisen Kotileipomo Oy:sta. Aiheena on tehdä yrittäjille selvitys mahdollisuuksista jakaa heidän nykyinen yritystoimintansa erilaiseen yritysmuotoon tulevaisuudessa sekä kertoa yrittäjille mihin toimenpiteisiin heidän olisi hyvä jo etukäteen panostaa/ ottaa huomioon, jotta mahdolliset muutokset tulevaisuudessa sujuisivat ongelmitta.

Työhöni on valikoitunut kolme erilaista yritysmuotoa sekä käsitellään sukupolvenvaihdosta Oy:ssa. Kolme yritysmuotoa/ jakautumisvaihtoehtoa/ -tapaa harkittavaksi: Holding-yhtiö, Kokonaisjakautuminen, Konserni- rakenne. Lisäksi kerrotaan sukupolvenvaihdoksen erilaisista tavoista ja mahdollisuuksista.

Työssä ei ole tarkoitus kertoa, että tehkää näin vaan kerätä heille tietoa tulevaisuutta varten. Tiedon lisääminen näistä asioista omistajille toivottavasti myös aktivoi heitä keskenään keskustelemaan, mihin suuntaan he yritystoimintaa tulevaisuudessa haluavat viedä ja muun muassa eri sidosryhmien kanssa toimiminen olisi jatkossakin sujuvaa.

Toivomme Tepon kanssa, että teillä olisi aikaa vastata tämän kirjoituksen alapuolella oleviin kysymyksiin (alla on haastattelukysymyksiä etukäteen pohdittavaksi). Mikäli haluatte, niin voitte halutessanne kirjoittaa kysymysten perään ajatuksianne itsellenne sekä minulle ja Tepolle. Lisäksi haluamme vielä tavata teidät kasvotusten tai etänä ja keskustella näistä asioista yhteisesti (noin tunti). Keskustelussa toivottavasti tulee esille sellaisia asioita mitä ei ole osattu ottaa huomioon, mutta olisi Viipurilaisen yrittäjille tärkeää tietoa.

Teidän ja muiden haastateltavien asiantuntevat vastauksenne ja neuvonne käsitellään opinnäytetyössä koostetusti sekä vastauksistanne kirjoitetaan asioita, mitkä ovat minun mielestäni sellaisia, mitkä yrittäjien kannattaa ottaa huomioon ja tuovat työlleni lisäarvoa. Nimeänne tai työnantajanne ei työssä mainita, ainoastaan missä roolissa olette yritykseen nähden.

Olisimme Tepon kanssa kiitollisia kaikesta avusta, mitä voitte omalla asiantuntijuudellanne tuoja esille.

Yhteistyö terveisin Lauri Hirvonen

laretso@hotmail.com, 050 3363893 JA Teppo Ylä-Hemmilä

Haastattelu kysymykset:

Huom. Yritysjärjestelyillä/- muutoksella tarkoitetaan tässä yrityksen jakautumista eli kiinteistön ja liiketoiminnan eriyttämistä.

- Teettekö sukupolvenvaihdokseen liittyviä järjestelyjä? Mikäli vastasitte EI, niin onko teillä suositella jotain tahoa Viipurilaiselle?
- Teettekö yrityksen Jakautumissuunnitelmia? Mikäli vastasitte EI, niin onko teillä suositella jotain tahoa Viipurilaiselle?
- Teettekö osakassopimuksia, testamentteja ja avioehtoja? Mikäli vastasitte EI, niin onko teillä suositella jotain tahoa Viipurilaiselle?
- Oletteko tehnyt verottajalle pyyntöä sitovasta ennakkoratkaisusta yritysjärjestelyihin liittyen? Mikäli vastasitte EI, niin onko teillä suositella jotain tahoa Viipurilaiselle?
- Tuleeko mahdolliseen yritystoiminnan eriyttämisjärjestelyyn liittyen Viipurilaiselle millaisia kertaluontoisia kustannuksia teidän kauttanne? Arvio noin riittää?
- Kuinka paljon jatkuvia kustannuksia Viipurilaiselle tulee teidän kauttanne, mikäli yritys on konserni? Kaksi erillistä yhtiötä? Arvio noin riittää.
- Onko teillä kokemuksia kannattaisiko ensiksi tehdä sukupolvenvaihdos nykyisen yrityksen sisällä ja sitten myöhemmin nykyisen yritysrakenteen muokkaus? Vai toisinpäin? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.
- Tuleeko teille mieleen vielä jokin muu yritysjärjestely, mistä voisi Viipurilaiselle olla hyötyä tulevaisuudessa? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.
- Mikä olisi paras aika tilikaudella tehdä muutoksia? Tilikausi vai joku muu hetki? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.
- Onko teidän mielestänne ongelmia jatkaa tilikautta, jotta yritysmuutos olisi sujuvampaa tehdä? Vai voisiko yritysmuutoksen tehdä kesken tilikauden? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.

- Onko mielestänne liiketoimintasiirrossa järkeä Viipurilaiselle? Jättäisi toiseen yhtiöön kiinteistön lisäksi hallinnon, jotta yhtiö olisi itsenäisesti toimeentuleva liiketoimintayksikkö. Onko teillä kokemusta, että tällainen järjestely olisi mahdollista Viipurilaisen kohdalla?
- Osakeanti tai suunnattu anti nykyisille omistajille niin, että Veikon osuus laimenisi. Onko kokemuksia järjestelyistä? Suositteletteko? Jos kyllä/ ei, niin voisitteko perustella muutamalla sanalla oman näkemyksenne.
- Yhtiö hankkii Veikon osakkeet itsellensä. Suositteletteko? Jos kyllä/ ei, niin voisitteko perustella muutamalla sanalla oman näkemyksenne.
- Kaksi erillistä osakesarjaa yhtiölle eri äänimäärällä ja/ tai eri tuotonjaolla. Suositteletteko? Jos kyllä/ ei, niin voisitteko perustella muutamalla sanalla oman näkemyksenne.
- Onko teillä kontakteja, joka voisi tehdä Viipurilaisen kiinteistön arvioinnin?
- Työssä on käsittelyssä Holding-yhtiö rakenne, Konserni ja Kokonaisjakautuminen. Kaikki edellä mainitut asiat voivat olla jotenkin liitoksissa toisiinsa. Esim. Konsernin emo on Holding tai Kokonaisjakautumisen yhteydessä syntyisi kaksi uutta yhtiötä + henkilöomistajien oma Holding-yhtiö. Kysymys: onko teillä kokemusta, mikä olisi teidän mielestänne paras vaihtoehto Viipurilaiselle? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.
- Mistä mainitusta yhtiömuodosta (konsernirakenne, kaksi erillistä yhtiötä, Holding-yhtiö mallista) voisi tulla ongelmia teidän mielestänne tulevaisuudessa, kun tunnette Viipurilaisen Kotileipomo Oy:n tilanteen? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.

Liite 2: Rahoituksen edustaja

Opinnäytetyö: Lauri Hirvonen, YAMK- HAMK

Saate haastateltaville:

Yritysrakenteen muokkaus sukupolvenvaihdoksen yhteydessä. Case Viipurilaisen Kotileipomo Oy

Terve, olen työstämässä ylemmän AMK:n opinnäytetyötä yhteistyössä Teppo Ylä-Hemmilän kanssa Viipurilaisen Kotileipomo Oy:sta. Aiheena on tehdä yrittäjille selvitys mahdollisuuksista jakaa heidän nykyinen yritystoimintansa erilaiseen yritysmuotoon tulevaisuudessa sekä kertoa yrittäjille mihin toimenpiteisiin heidän olisi hyvä jo etukäteen panostaa/ ottaa huomioon, jotta mahdolliset muutokset tulevaisuudessa sujuisivat ongelmitta.

Työhöni on valikoitunut kolme erilaista yritysmuotoa sekä käsitellään sukupolvenvaihdosta Oy:ssa. Kolme yritysmuotoa/ jakautumisvaihtoehtoa/ -tapaa harkittavaksi: Holding-yhtiö, Kokonaisjakautuminen, Konserni- rakenne. Lisäksi kerrotaan sukupolvenvaihdoksen erilaisista tavoista ja mahdollisuuksista.

Työssä ei ole tarkoitus kertoa, että tehkää näin vaan kerätä heille tietoa tulevaisuutta varten. Tiedon lisääminen näistä asioista omistajille toivottavasti myös aktivoi heitä keskenään keskustelemaan, mihin suuntaan he yritystoimintaa tulevaisuudessa haluavat viedä ja muun muassa eri sidosryhmien kanssa toimiminen olisi jatkossakin sujuvaa.

Toivomme Tepon kanssa, että teillä olisi aikaa vastata tämän kirjoituksen alapuolella oleviin kysymyksiin (alla on haastattelukysymyksiä etukäteen pohdittavaksi). Mikäli haluatte, niin voitte halutessanne kirjoittaa kysymysten perään ajatuksianne itsellenne sekä minulle ja Tepolle. Lisäksi haluamme vielä tavata teidät kasvotusten tai etänä ja keskustella näistä asioista yhteisesti (noin tunti). Keskustelussa toivottavasti tulee esille sellaisia asioita mitä ei ole osattu ottaa huomioon, mutta olisi Viipurilaisen yrittäjille tärkeää tietoa.

Teidän ja muiden haastateltavien asiantuntevat vastauksenne ja neuvonne käsitellään opinnäytetyössä koostetusti sekä vastauksistanne kirjoitetaan asioita, mitkä ovat minun mielestäni sellaisia, mitkä yrittäjien kannattaa ottaa huomioon ja tuovat työlleni lisäarvoa. Nimeänne tai työnantajaanne ei työssä mainita, ainoastaan missä roolissa olette yritykseen nähden.

Olisimme Tepon kanssa kiitollisia kaikesta avusta, mitä voitte omalla asiantuntijuudellanne tuoja esille.

Yhteistyö terveisin Lauri Hirvonen

laretso@hotmail.com, 050 3363893 JA Teppo Ylä-Hemmilä

Haastattelu kysymykset:

Huom. Yritysjärjestelyillä/- muutoksella tarkoitetaan tässä yrityksen jakautumista eli kiinteistön ja liiketoiminnan eriyttämistä.

- Teettekö sukupolvenvaihdokseen liittyviä järjestelyjä? Mikäli vastasitte EI, niin onko teillä suositella jotain tahoa Viipurilaiselle?
- Teettekö yrityksen Jakautumissuunnitelmia? Mikäli vastasitte EI, niin onko teillä suositella jotain tahoa Viipurilaiselle?
- Teettekö osakassopimuksia, testamentteja ja avioehtoja? Mikäli vastasitte EI, niin onko teillä suositella jotain tahoa Viipurilaiselle?
- Oletteko tehnyt verottajalle pyyntöä sitovasta ennakkoratkaisusta yritysjärjestelyihin liittyen? Mikäli vastasitte EI, niin onko teillä suositella jotain tahoa Viipurilaiselle?
- Tuleeko mahdolliseen yritystoiminnan eriyttämisjärjestelyyn liittyen Viipurilaiselle millaisia kertaluontoisia kustannuksia teidän kauttanne? Mahdollisia euroja ei tarvitse mainita, mikäli ette halua, vaan riittää kun mainitsette, että mistä kaikesta tulee kustannuksia.
- Kuinka paljon jatkuvia kustannuksia Viipurilaiselle tulee teidän kauttanne, mikäli yritys on konserni? Kaksi erillistä yhtiötä? Mahdollisia euroja ei tarvitse mainita, mikäli ette halua, vaan riittää kun mainitsette, että mistä kaikesta tulee kustannuksia.
- Onko teillä kokemuksia kannattaisiko ensiksi tehdä sukupolvenvaihdos nykyisen yrityksen sisällä ja sitten myöhemmin nykyisen yritysrakenteen muokkaus? Vai toisinpäin? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.
- Tuleeko teille mieleen vielä jokin muu yritysjärjestely, mistä voisi Viipurilaiselle olla hyötyä tulevaisuudessa? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.
- Onko mielestänne liiketoimintasiirrosta järkeä Viipurilaiselle? Jättäisi toiseen yhtiöön kiinteistön lisäksi hallinnon, jotta yhtiö olisi itsenäisesti toimeentuleva liiketoimintayksikkö. Onko teillä kokemusta, että tällainen järjestely olisi mahdollista Viipurilaisen kohdalla?

Miten lainoitus ja investoinnit nyt sekä tulevaisuudessa? Riittääkö teille mahdollisesti Emon takaus, mikäli olisi Konsernirakenne?

- Osakeanti tai suunnattu anti nykyisille omistajille niin, että Veikon osuus laimenisi. Onko kokemuksia järjestelyistä? Suositteletteko? Jos kyllä, niin voisitteko perustella muutamalla sanalla oman näkemyksenne.
- Yhtiö hankkii Veikon osakkeet itsellensä. Suositteletteko järjestelyä? Miten vaikuttaa mielestänne yrityksen tilanteeseen (vapaiden pääomien osuus pienenee). Jos kyllä/ ei, niin voisitteko perustella muutamalla sanalla oman näkemyksenne.
- Kaksi erillistä osakesarjaa yhtiölle eri äänimäärällä ja/ tai eri tuotonjaolla. Suositteletteko? Jos kyllä/ ei, niin voisitteko perustella muutamalla sanalla oman näkemyksenne.
- Onko teillä kontakteja, joka voisi tehdä Viipurilaisen kiinteistön arvioinnin?
- Työssä on käsittelyssä Holding-yhtiö rakenne, Konserni ja Kokonaisjakautuminen. Kaikki edellä mainitut asiat voivat olla jotenkin liitoksissa toisiinsa. Esim. Konsernin emo on Holding tai Kokonaisjakautumisen yhteydessä syntyisi kaksi uutta yhtiötä + henkilöomistajien oma Holding-yhtiö. Kysymys: onko teillä kokemusta, mikä olisi teidän mielestänne paras vaihtoehto Viipurilaiselle? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.
- Mistä mainitusta yhtiömuodosta (konsernirakenne, kaksi erillistä yhtiötä, Holding-yhtiö mallista) voisi tulla ongelmia teidän mielestänne tulevaisuudessa, kun tunnette Viipurilaisen Kotileipomo Oy:n tilanteen? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.

Liite 3: Yrittäjä joka on tehnyt yritykseensä muutoksia omasta lähtökohdasta

Opinnäytetyö: Lauri Hirvonen, YAMK- HAMK

Saate haastateltaville:

Yritysrakenteen muokkaus sukupolvenvaihdoksen yhteydessä. Case Viipurilaisen Kotileipomo Oy

Terve, olen työstämässä ylemmän AMK:n opinnäytetyötä yhteistyössä Teppo Ylä-Hemmilän kanssa Viipurilaisen Kotileipomo Oy:sta. Aiheena on tehdä yrittäjille selvitys mahdollisuuksista jakaa heidän nykyinen yritystoimintansa erilaiseen yritysmuotoon tulevaisuudessa sekä kertoa yrittäjille mihin toimenpiteisiin heidän olisi hyvä jo etukäteen panostaa/ ottaa huomioon, jotta mahdolliset muutokset tulevaisuudessa sujuisivat ongelmitta.

Työhöni on valikoitunut kolme erilaista yritysmuotoa sekä käsitellään sukupolvenvaihdosta Oy:ssa. Kolme yritysmuotoa/ jakautumisvaihtoehtoa/ -tapaa harkittavaksi: Holding-yhtiö, Kokonaisjakautuminen, Konserni- rakenne. Lisäksi kerrotaan sukupolvenvaihdoksen erilaisista tavoista ja mahdollisuuksista.

Työssä ei ole tarkoitus kertoa, että tehkää näin vaan kerätä heille tietoa tulevaisuutta varten. Tiedon lisääminen näistä asioista omistajille toivottavasti myös aktivoi heitä keskenään keskustelemaan, mihin suuntaan he yritystoimintaa tulevaisuudessa haluavat viedä ja muun muassa eri sidosryhmien kanssa toimiminen olisi jatkossakin sujuvaa.

Toivomme Tepon kanssa, että teillä olisi aikaa vastata tämän kirjoituksen alapuolella oleviin kysymyksiin (alla on haastattelukysymyksiä etukäteen pohdittavaksi). Mikäli haluatte, niin voitte halutessanne kirjoittaa kysymysten perään ajatuksianne itsellenne sekä minulle ja Tepolle. Lisäksi haluamme vielä tavata teidät kasvotusten tai etänä ja keskustella näistä asioista yhteisesti (noin tunti). Keskustelussa toivottavasti tulee esille sellaisia asioita mitä ei ole osattu ottaa huomioon, mutta olisi Viipurilaisen yrittäjille tärkeää tietoa.

Teidän ja muiden haastateltavien asiantuntevat vastauksenne ja neuvonne käsitellään opinnäytetyössä koostetusti sekä vastauksistanne kirjoitetaan asioita, mitkä ovat minun mielestäni sellaisia, mitkä yrittäjien kannattaa ottaa huomioon ja tuovat työlleni lisäarvoa. Nimeänne tai työnantajanne ei työssä mainita, ainoastaan missä roolissa olette yritykseen nähden.

Olisimme Tepon kanssa kiitollisia kaikesta avusta, mitä voitte omalla asiantuntijuudellanne tuoja esille.

Yhteistyö terveisin Lauri Hirvonen

laretso@hotmail.com, 050 3363893 JA Teppo Ylä-Hemmilä

Haastattelu kysymykset:

Huom. Yritysjärjestelyillä/- muutoksella tarkoitetaan tässä yrityksen jakautumista eli kiinteistön ja liiketoiminnan eriyttämistä.

- Mikä teillä oli yritysjärjestelyidenne liikkeelle paneva voima?
- Oletteko tyytyväinen muutokseen?
- Mitä tekisitte toisin, näin jälkikäteen ajatellen?
- Kenen yhteistyökumppanin kanssa pohditte muutosta ja toteuttiko tämä sama taho järjestelyt?
- Paljonko tekemänne järjestely maksoi? Noin euroissa?
- Onko mielestänne liiketoimintasiirrossa järkeä Viipurilaiselle? Jättäisi toiseen yhtiöön kiinteistön lisäksi hallinnon, jotta yhtiö olisi itsenäisesti toimeentuleva liiketoimintayksikkö. Onko teillä kokemusta, että tällainen järjestely olisi mahdollista?
- Osakeanti tai suunnattu anti nykyisille omistajille. Onko kokemuksia järjestelyistä? Suositteletteko? Jos kyllä, niin voisitteko perustella muutamalla sanalla oman näkemyksenne.
- Yhtiö hankkii yrityksen yhdeltä omistajalta osakkeet itsellensä. Suositteletteko järjestelyä? Jos kyllä/ ei, niin voisitteko perustella muutamalla sanalla oman näkemyksenne.
- Kaksi erillistä osakesarjaa yhtiölle eri äänimäärällä ja/ tai eri tuotonjaolla. Suositteletteko? Jos kyllä/ ei, niin voisitteko perustella muutamalla sanalla oman näkemyksenne.
- Mistä mainitusta yhtiömuodosta (konsernirakenne, kaksi erillistä yhtiötä, Holding-yhtiö mallista) voisi tulla ongelmia teidän mielestänne tulevaisuudessa? Oikeaa ja väärää vastausta ei ole, joten sana on vapaa.
- Onko teillä kokemusta sukupolvenvaihdoksista yrittäjäuranne aikana? Mikäli on, niin kertoisitteko oman mielipiteenne, miten asiaa kannattaa lähteä viemään eteenpäin.